

ASEAN SME *Investment*

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 การส่งเสริมการลงทุนในเขตการลงทุนอาเซียน (The ASEAN Investment Area – AIA) และความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)	1
บทที่ 2 ภาพรวมโอกาสในการลงทุนของประเทศต่างๆ	10
1. ประเทศบรูไนดารุสซาลาม	10
2. ประเทศกัมพูชา	15
3. ประเทศอินโดนีเซีย	22
4. ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	27
5. ประเทศมาเลเซีย	33
6. ประเทศสหภาพพม่า	37
7. ประเทศฟิลิปปินส์	43
8. ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์	49
9. ประเทศไทย	51
10. ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	56
บทที่ 3 กรณีศึกษา ประสบการณ์ตรงการลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน	62
แหล่งที่มาของข้อมูลและการสัมภาษณ์	71
คณะผู้จัดทำ	71

บทที่ 1

การส่งเสริมการลงทุนในเขตการลงทุนอาเซียน (The ASEAN Investment Area – AIA) และความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

วัตถุประสงค์

ความตกลงนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างระบอบการลงทุนที่เสรีและเปิดกว้างในอาเซียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสุดท้ายของการรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวกันทางเศรษฐกิจ ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : AEC โดยเป็นไปตามแผนแม่บท AEC ผ่านแนวทางดังต่อไปนี้

- (เอ) การเปิดเสรีอย่างค่อยเป็นค่อยไปของระบอบการลงทุนของรัฐสมาชิก
- (บี) ให้การคุ้มครองที่มากขึ้นแก่ผู้ลงทุน และการลงทุนของรัฐสมาชิกทั้งหมด
- (ซี) ปรับปรุงความโปร่งใสและความคาดการณ์ได้ของกฎ ข้อบังคับ และกระบวนการด้านการลงทุนที่เอื้ออำนวยให้เกิดการลงทุนที่เพิ่มขึ้นระหว่างรัฐสมาชิก
- (ดี) ร่วมกันส่งเสริมให้ภูมิภาคเป็นเขตการลงทุนที่เป็นหนึ่งเดียวกัน
- (อี) ร่วมมือกันสร้างสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนโดยผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกหนึ่งในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่น

หลักการที่เป็นแนวทาง

ความตกลงนี้จะสร้างบรรยากาศการลงทุนในอาเซียนที่เสรี อำนวยความสะดวก โปร่งใส และมีการแข่งขัน โดยยึดหลักการดังต่อไปนี้

- (เอ) ให้มีการเปิดเสรีการลงทุน การคุ้มครอง การส่งเสริมการลงทุน และการอำนวยความสะดวก
- (บี) การเปิดเสรีการลงทุนอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อนำไปสู่บรรยากาศการลงทุนที่เสรีและเปิดกว้างในภูมิภาค
- (ซี) ให้ประโยชน์แก่ผู้ลงทุนและการลงทุนของพวกเขาที่มีฐานอยู่ในอาเซียน
- (ดี) คงไว้และให้สิทธิพิเศษระหว่างรัฐสมาชิก
- (อี) ไม่มีการย้อนหลังของข้อผูกพันที่ทำไว้ภายใต้ความตกลงเอไอเอและความตกลงอาเซียนไอจีเอ
- (เอฟ) ให้การปฏิบัติที่พิเศษและแตกต่างและความยืดหยุ่นอื่นแก่รัฐสมาชิก โดยขึ้นอยู่กับระดับการพัฒนาและความอ่อนไหวในแต่ละสาขา
- (จี) การปฏิบัติต่างตอบแทนในการได้ประโยชน์จากสิทธิประโยชน์ท่ามกลางรัฐสมาชิกเมื่อเหมาะสม
- (เอช) จัดให้มีการขยายขอบเขตของความตกลงนี้ให้ครอบคลุมถึงสาขาอื่นในอนาคต

ขอบเขตการใช้บังคับ

ความตกลงนี้จะใช้บังคับกับมาตรการที่รัฐสมาชิกได้ออกหรือคงไว้ ที่เกี่ยวกับ

- (เอ) ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดๆ และ
- (บี) การลงทุนของผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดๆ ในดินแดนของตน

ความตกลงนี้จะใช้บังคับกับการลงทุนที่มีอยู่ ณ วันที่ความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ เช่นเดียวกับการลงทุนที่ได้ทำขึ้นภายหลังการใช้บังคับของความตกลงนี้

เพื่อความมุ่งประสงค์ของการเปิดเสรี และอยู่ภายใต้บังคับของข้อ 9 (ข้อสงวน) ความตกลงนี้จะใช้บังคับกับสาขาดังต่อไปนี้

- (เอ) การผลิต
- (บี) การเกษตร
- (ซี) การประมง
- (ดี) การป่าไม้
- (อี) เหมืองแร่และเหมืองหิน
- (เอฟ) การบริการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การเกษตร การประมง การป่าไม้ เหมืองแร่และเหมืองหิน
- (จี) สาขาอื่นๆ ตามที่ทุกรัฐสมาชิกอาจตกลงกัน

ความตกลงนี้จะไม่ใช้บังคับกับ

- (เอ) มาตรการทางภาษีใดๆ เว้นแต่ข้อ 13 (การโอน) และข้อ 14 (การเวนคืนและค่าชดเชย)
- (บี) การอุดหนุนหรือการให้เงินช่วยเหลือโดยรัฐสมาชิก
- (ซี) การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ
- (ดี) การบริการที่ให้จากการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐบาลโดยหน่วยหรือหน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องของรัฐสมาชิก

เพื่อความมุ่งประสงค์ของความตกลงนี้ การบริการที่ให้การใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐบาล หมายถึง บริการใดๆ ที่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของการพาณิชย์ หรือไม่ได้เป็นการแข่งขันกับผู้ให้บริการรายหนึ่งหรือหลายราย

(อี) มาตรการที่ออกหรือคงไว้โดยรัฐสมาชิกที่กระทบต่อการค้าบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน ลงนามที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1995 (“อาฟาส”)

โดยไม่คำนึงถึงวรรค 4(อี) เพื่อความมุ่งประสงค์ของการคุ้มครองการลงทุนที่เกี่ยวกับการให้บริการผ่านหมวดการจัดตั้งทางพาณิชย์ ให้นำข้อ 11 (การปฏิบัติต่อการลงทุน) ข้อ 12 (การชดเชยในกรณีจลาจล) ข้อ 13 (การโอน) ข้อ 14 (การเวนคืนและการชดเชย) และข้อ 15 (การรับช่วงสิทธิ) และ ส่วนบี (ข้อพิพาทการลงทุนระหว่างผู้ลงทุนและรัฐสมาชิก) มาใช้บังคับ

โดยอนุโลมกับมาตรการใดๆ ที่กระทบต่อการให้บริการโดยผู้ให้บริการของรัฐสมาชิก ผ่านการจัดตั้งทางพาณิชย์ ในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่นใด แต่เพียงเท่าที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและพันธกรณีภายใต้ความตกลงนี้ ไม่ว่าจะสาขาการบริการดังกล่าวจะถูกระบุไว้ในตารางข้อผูกพันของรัฐสมาชิกที่ได้จัดทำภายใต้ความตกลงอาฟาส

ไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะมีผลกระทบต่อสิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิกใดภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยภาษีอากรใดๆ ในกรณีที่มีความไม่สอดคล้องใดๆ ระหว่างความตกลงนี้และอนุสัญญาดังกล่าวใดๆ ให้อนุสัญญานั้นมีผลใช้บังคับในส่วนที่มีความไม่สอดคล้องกัน

คำนิยาม

(เอ) “การลงทุนที่ครอบคลุม” หมายถึง ในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐสมาชิก การลงทุนในดินแดนของตนโดยผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใด ซึ่งมีอยู่ ณ วันที่ความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ หรือที่มีการจัดตั้ง ได้มา หรือขยาย ภายหลังจากนั้น และที่ได้รับเข้ามาตามกฎหมาย ข้อบังคับ และนโยบายแห่งชาติของตน และเมื่อสามารถใช้บังคับได้ จะต้องได้รับความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษร โดยหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐสมาชิก

(บี) **“สกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรี”** หมายถึง สกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรีตามที่กำหนดโดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (“ไอเอ็มเอฟ”) ภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และการแก้ไขเพิ่มเติมใดๆ หลังจากการตกลงนั้นๆ

(ซี) **“การลงทุน”** หมายถึง สินทรัพย์ทุกประเภท ที่เป็นเจ้าของหรือถูกควบคุมโดยผู้ลงทุน แต่ไม่จำกัดเพียงสิ่งต่อไปนี้

(หนึ่ง) สังกหริมทรัพย์และอสังหริมทรัพย์ และสิทธิในทรัพย์สินอย่างอื่น อาทิ การจํานอง สิทธิยึดหน่วง หรือการค้าประกัน

(สอง) หุ้นส่วน หุ้น พันธบัตร และหุ้นกู้ และรูปแบบอื่นๆ ของการเข้าร่วมในนิติบุคคล และสิทธิหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากสิ่งเหล่านั้น

(สาม) สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ที่ให้โดยกฎหมายและข้อบังคับของรัฐสมาชิกของแต่ละรัฐ ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (เอซีไอเอ) - คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

(สี่) สิทธิเรียกร้องในเงินตราหรือการปฏิบัติตามสัญญาที่เกี่ยวกับธุรกิจและที่มีมูลค่าทางการเงิน

(ห้า) สิทธิภายใต้สัญญา รวมถึง การจ้างเหมาแบบเบ็ดเสร็จ การก่อสร้าง การจัดการ การผลิต หรือสัญญาแบ่งปันรายได้

(หก) สัมปทานทางธุรกิจ ที่กำหนดให้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และมีมูลค่าทางการเงินตามกฎหมายหรือภายใต้สัญญา รวมถึงสัมปทานใดๆ สำหรับการแสวงหา เพาะปลูก สกัด หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

คำว่า “การลงทุน” รวมถึงผลตอบแทนที่เกิดจากการลงทุน โดยเฉพาะผลกำไร ดอกเบี้ย กำไรส่วนทุน เงินปันผล ค่าลิขสิทธิ์ และค่าธรรมเนียมด้วย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบใดๆ ของสินทรัพย์ที่ลงทุนไปแล้วหรือลงทุนซ้ำจะไม่กระทบต่อการจัดประเภทของสินทรัพย์นั้นว่าเป็นการลงทุน

(ดี) **“ผู้ลงทุน”** หมายถึง บุคคลธรรมดาของรัฐสมาชิกหรือนิติบุคคลของรัฐสมาชิกซึ่งกำลังทำ หรือได้ทำการลงทุน ในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่นใด

(อี) **“นิติบุคคล”** หมายถึง องค์กรตามกฎหมายใดๆ ที่ก่อตั้งหรือจัดตั้งขึ้นโดยชอบภายใต้กฎหมายที่ใช้บังคับของรัฐสมาชิก ไม่ว่าจะเพื่อจะแสวงหากำไรหรือเพื่อการอื่น และไม่ว่าเป็นเจ้าของโดยเอกชนหรือเป็นเจ้าของโดยรัฐบาล ซึ่งรวมถึงวิสาหกิจ บรรษัท ทรัสต์ ห้างหุ้นส่วน การร่วมทุน กิจกรรมที่มีเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว สมาคม หรือองค์กรใดๆ

(เอฟ) **“มาตรการ”** หมายถึง มาตรการใดๆ ของรัฐสมาชิก ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของกฎหมาย ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ การค้าตัดสิน การกระทำหรือการปฏิบัติทางปกครอง ที่ได้ออกหรือคงไว้ โดย

(หนึ่ง) รัฐบาลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น

(สอง) องค์กรที่มีใช้ของรัฐบาลซึ่งใช้อำนาจที่ได้รับมอบจากรัฐบาล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น

(จี) **“บุคคลธรรมดา”** หมายถึง บุคคลธรรมดาใดๆ ที่มีสัญชาติ หรือมีความเป็นพลเมือง หรือมีสิทธิพำนักถาวรในรัฐสมาชิกนั้นตามกฎหมาย ข้อบังคับและนโยบายแห่งชาติของตน

การปฏิบัติต่อการลงทุน

รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องให้การปฏิบัติต่อการลงทุนที่ครอบคลุมของผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใด ๆ อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม และให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่ เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น

(เอ) การปฏิบัติที่เป็นธรรมและเท่าเทียม กำหนดให้รัฐสมาชิกแต่ละรัฐต้องไม่ปฏิเสธการให้ความยุติธรรมในกระบวนการพิจารณาทางกฎหมายหรือทางปกครองใดๆ ตามหลักการของกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมาย

(บี) ความคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่ กำหนดให้รัฐสมาชิกแต่ละรัฐใช้มาตรการดังกล่าว ด้วยความสมเหตุสมผลเท่าที่จำเป็น เพื่อให้เกิดความมั่นใจในความคุ้มครองและความปลอดภัยของการลงทุนที่ครอบคลุม

การวินิจฉัยว่ามีการละเมิดบทบัญญัติข้อหนึ่งของความตกลงนี้ หรือความตกลงระหว่างประเทศที่แยกต่างหาก ไม่ถือว่าได้เป็นการละเมิดของข้อนี้

การชดเชยในกรณีจลาจล

รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องให้ต่อผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใด ที่เกี่ยวกับการลงทุนที่ครอบคลุม ซึ่งได้รับความเสียหายในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่นเป็นผลมาจากการสู้รบด้วยอาวุธ การจลาจลของพลเมือง หรือภาวะฉุกเฉิน การไม่เลือกปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชดเชยคืน การชดเชย หรือการตอบแทนอื่น

การโอน

รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องอนุญาตการโอนทั้งหมดที่เกี่ยวกับการลงทุนที่ครอบคลุมให้สามารถทำได้โดยอิสระและไม่ล่าช้า ที่เข้ามาและออกไปจากดินแดนของตน การโอนดังกล่าวนั้นรวมถึง

(เอ) เงินทุนที่สนับสนุนการลงทุน รวมถึงเงินสนับสนุนเริ่มต้น

(บี) กำไร กำไรส่วนทุน เงินปันผล ค่าสิทธิ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมสำหรับการช่วยเหลือทางเทคนิค และค่าธรรมเนียมสำหรับการจัดการด้านเทคนิค ดอกเบี้ย และรายได้ประจำอื่นๆ ที่เกิดจากการลงทุนที่ครอบคลุมใดๆ

(ซี) ผลกำไรที่เกิดจากการขายทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการชำระบัญชีของการลงทุนที่ครอบคลุมใดๆ

(ดี) การชำระเงินภายใต้สัญญา รวมถึงความตกลงเงินกู้

(อี) การชำระเงินที่ทำตามข้อ 12 (การชดเชยในกรณีจลาจล) และข้อ 14 (การเวนคืนและการชดเชย)

(เอฟ) การชำระเงินที่เกิดขึ้นจากการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการใดๆ รวมถึงศาล การอนุญาโตตุลาการ หรือข้อตกลงระหว่างภาคีที่พิพาทกัน

(จี) รายได้และค่าตอบแทนอื่น ๆ ของบุคลากรที่ได้รับว่าจ้างและได้รับอนุญาตให้ทำงานอันเกี่ยวเนื่องกับการลงทุนที่ครอบคลุมในดินแดนของตน

รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องอนุญาตการโอนดังกล่าวที่เกี่ยวกับการลงทุนที่ครอบคลุมให้ทำได้ในสกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรี ในอัตราแลกเปลี่ยนตามตลาด ณ เวลาที่มีการโอน

โดยไม่คำนึงถึงวรรค 1 และวรรค 2 รัฐสมาชิกอาจขัดขวางหรือทำให้การโอนล่าช้า โดยการใช้นโยบายและข้อบังคับของตนอย่างเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และโดยสุจริต ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

(เอ) การล้มละลาย การมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้

- (บี) การออก การค้า หรือการซื้อขายหลักทรัพย์ การซื้อขายล่วงหน้า การซื้อขายสิทธิการเลือก หรือการซื้อขายอนุพันธ์
- (ซี) การกระทำผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมหรือทางอาญา และการยึดคืนทรัพย์สินที่มาจากอาชญากรรม
- (ดี) การรายงานทางการเงินหรือการจัดเก็บข้อมูลการโอน เมื่อมีความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือหน่วยงานผู้ควบคุมกฎระเบียบทางการเงิน
- (อี) การให้ความมั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาในกระบวนการพิจารณาทางศาลหรือทางปกครอง
- (เอฟ) การจัดเก็บภาษีอากร
- (จี) การประกันสังคม การเกษียณราชการ หรือโครงการออมทรัพย์แบบบังคับ
- (เอช) สิทธิในค่าชดเชยในการเลิกจ้างของลูกจ้าง
- (ไอ) ข้อกำหนดให้จดทะเบียนและทำตามพิธีการอื่น ที่กำหนดโดยธนาคารกลางและหน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องอื่นของรัฐสมาชิก

ไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะกระทบต่อสิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิกในฐานะสมาชิกของไอเอ็มเอฟ ภายใต้ข้อตกลงของไอเอ็มเอฟ รวมถึงการใช้มาตรการการแลกเปลี่ยนเงินตราซึ่งสอดคล้องกับข้อตกลงของไอเอ็มเอฟ โดยมีเงื่อนไขว่ารัฐสมาชิกจะต้องไม่กำหนดข้อจำกัดต่อธุรกรรมเกี่ยวกับเงินทุนใดๆ ที่ไม่สอดคล้องกับข้อผูกพันเฉพาะของตน ภายใต้ความตกลงนี้ที่เกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าว เว้นแต่

- (เอ) เมื่อมีคำร้องขอจากไอเอ็มเอฟ
- (บี) ภายใต้ข้อ 16 (มาตรการเพื่อปกป้องดุลการชำระเงิน)
- (ซี) ในสถานการณ์พิเศษที่การเคลื่อนย้ายทุนทำให้หรือเป็นภัยที่อาจทำให้เกิดความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจและการเงินอย่างรุนแรงในรัฐสมาชิกนั้น

การเวนคืนและการชดเชย

รัฐสมาชิกต้องไม่เวนคืนหรือทำให้เป็นของรัฐ ซึ่งการลงทุนที่ครอบคลุม ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยผ่านทางมาตรการใดๆ ที่เทียบเท่ากับการเวนคืนหรือการทำให้เป็นของรัฐ (“การเวนคืน”) เว้นแต่

- (เอ) เพื่อความมุ่งประสงค์ทางสาธารณะ
- (บี) อยู่บนพื้นฐานของการไม่เลือกปฏิบัติ
- (ซี) มีการชำระค่าชดเชยโดยพลัน เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ
- (ดี) เป็นไปตามกระบวนการโดยชอบตามกฎหมาย การชดเชยที่อ้างถึงในวรรค 1(ซี) จะต้อง
- (เอ) ชำระโดยไม่ล่าช้า
- (บี) เทียบเท่ากับมูลค่าตลาดที่เป็นธรรมของการลงทุนที่ถูกเวนคืน ก่อนทันทีหรือ ณ เวลาที่การเวนคืนถูกประกาศต่อสาธารณชน หรือเมื่อเกิดการเวนคืนขึ้น แล้วแต่กรณีใดจะใช้บังคับ
- (ซี) ไม่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในมูลค่า อันเนื่องมาจากการเวนคืนที่ตั้งใจไว้ นั้น เป็นที่รู้จักก่อน
- (ดี) สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างครบถ้วน และโอนได้โดยเสรี ตามข้อ 13 (การโอน) ระหว่างดินแดนของรัฐสมาชิก

ในกรณีที่มีการล่าช้า การชดเชยจะรวมถึงดอกเบี้ยในอัตราที่เหมาะสมตามกฎหมายและข้อบังคับของรัฐสมาชิก ผู้ทำการเวนคืน ค่าชดเชย รวมถึงดอกเบี้ยต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะถูกชำระในสกุลเงินตราที่ใช้ลงทุนตั้งแต่นั้น หรือหากมีคำร้องขอจากผู้ลงทุน จะถูกชำระในสกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรี

หากผู้ลงทุนร้องขอให้มีการชำระเงินในสกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรี ค่าชดเชยตามที่อ้างถึงในวรรค 1 (ซี) รวมถึงดอกเบี้ยใดๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องแลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินตราของการชำระเงินตามอัตราแลกเปลี่ยนตลาด ณ วันที่มีการชำระเงิน

ข้อนี้จะไม่ใช้บังคับกับการออกมาตรการบังคับใช้สิทธิที่เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาตามความตกลงทริพส์

ข้อยกเว้นทั่วไป

ภายใต้เงื่อนไขที่ว่ามาตรการดังกล่าวจะไม่ถูกนำมาใช้ในลักษณะที่จะก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจ หรืออย่างไม่มีเหตุผลระหว่างรัฐสมาชิกต่างๆ หรือผู้ลงทุนของรัฐเหล่านั้น ซึ่งอยู่ในสภาพการณ์เดียวกันนี้ หรือก่อให้เกิดการจำกัดที่แอบแฝงต่อผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใด ๆ และการลงทุนของเขาเหล่านั้น จะไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้ที่จะถูกตีความให้เป็นการขัดขวางรัฐสมาชิกในการออกหรือบังคับใช้มาตรการใดๆ ที่

- (เอ) จำเป็นเพื่อคุ้มครองศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อคงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (บี) จำเป็นเพื่อคุ้มครองชีวิตหรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ หรือพืช
- (ซี) จำเป็นเพื่อประกันการปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับ ซึ่งไม่ขัดต่อความตกลงนี้ รวมถึงกฎหมายหรือ

ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

- (หนึ่ง) การป้องกันการปฏิบัติที่หลอกลวงหรือฉ้อฉลเพื่อจัดการกับผลกระทบของการผิดสัญญา
- (สอง) การคุ้มครองสิทธิเฉพาะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประมวลและการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล และการรักษาความลับของประวัติและบัญชีส่วนบุคคล
- (สาม) ความปลอดภัยที่มีมุ่งหมายที่จะประกันการกำหนดหรือการจัดเก็บภาษีทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนหรือผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกใด ๆ อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ
- (ดี) ถูกกำหนดขึ้นเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินสมบัติแห่งชาติที่มีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี
- (อี) เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีจำกัด หากมาตรการดังกล่าวถูกใช้บังคับควบคู่ไปกับการจำกัดการผลิตหรือการบริโภคภายในประเทศ

ข้อยกเว้นด้านความมั่นคง

ไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะตีความไปในทางที่จะ

- (เอ) กำหนดให้รัฐสมาชิกใดส่งข้อมูลใดๆ ที่ตนพิจารณาแล้วเห็นว่าเปิดเผยข้อมูลนั้นจะขัดกับผลประโยชน์ ด้านความมั่นคงที่มีความสำคัญยิ่งของตน
- (บี) ขัดขวางรัฐสมาชิกใดจากการกระทำใดๆ ซึ่งตนพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อการคุ้มครองผลประโยชน์ด้านความมั่นคงที่มีความสำคัญยิ่งของตนรวมถึง แต่ไม่จำกัดเพียง

- (หนึ่ง) การกระทำที่เกี่ยวกับวัตถุระเบิดและวัสดุระเบิด หรือวัตถุอื่นที่ผลิตจากวัตถุนั้น
- (สอง) การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธ ยุทธภัณฑ์ และเครื่องมือสงครามและเกี่ยวกับการค้าสินค้า และวัสดุอื่นซึ่งกระทำไปโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อความมุ่งประสงค์ในการจัดหาสำหรับหน่วยจัดตั้งทางทหาร

- (สาม) การกระทำที่กระทำในยามสงครามหรือในภาวะฉุกเฉินอื่นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในหรือระหว่างประเทศ
- (สี่) การกระทำที่กระทำเพื่อคุ้มครองโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสาร พลังงาน และประปา จากความพยายามหรืออย่างจงใจที่จะเจตนาทำให้โครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวใช้การไม่ได้หรือเสื่อมสภาพลง
- (ซี) ชัดขวางรัฐสมาชิกใดจากการกระทำใด ตามพันธกรณีของตนภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติเพื่อการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

การปฏิเสธประโยชน์

รัฐสมาชิกอาจปฏิเสธประโยชน์ของความตกลงนี้ แก่

- (เอ) ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นนิติบุคคลของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้นและต่อการลงทุนของผู้ลงทุนดังกล่าว หากมีผู้ลงทุนของรัฐที่ไม่ได้เป็นรัฐสมาชิกเป็นเจ้าของหรือควบคุมนิติบุคคล และนิติบุคคลไม่มีการดำเนินทางธุรกิจที่มีนัยสำคัญในดินแดนของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้น
- (บี) ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นนิติบุคคลของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้นและต่อการลงทุนของผู้ลงทุนดังกล่าว หากผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกที่ปฏิเสธการให้สิทธิประโยชน์เป็นเจ้าของหรือควบคุมนิติบุคคล และนิติบุคคลไม่มีการประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญในดินแดนของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้น
- (ซี) ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นนิติบุคคลของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้นและต่อการลงทุนของผู้ลงทุนดังกล่าว หากผู้ลงทุนของรัฐที่ไม่ได้เป็นรัฐสมาชิกเป็นเจ้าของหรือควบคุมนิติบุคคล และรัฐสมาชิกที่ปฏิเสธการให้สิทธิประโยชน์นั้นไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัฐที่มีได้เป็นรัฐสมาชิก

หลังจากที่ได้มีการแจ้งไปยังรัฐสมาชิกของผู้ลงทุน และโดยไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อวรรค 1 รัฐสมาชิกอาจปฏิเสธประโยชน์ของความตกลงนี้แก่ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งและแก่การลงทุนของผู้ลงทุนนั้น เมื่อปรากฏให้เห็นว่าผู้ลงทุนดังกล่าวได้ลงทุนโดยละเมิดกฎหมายภายในของรัฐสมาชิกที่ปฏิเสธประโยชน์โดยการทำให้เข้าใจผิดในความเป็นเจ้าของของตน ในสาขาการลงทุนซึ่งถูกสงวนไว้สำหรับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลของรัฐสมาชิกที่ปฏิเสธประโยชน์

ความโปร่งใส

เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของความตกลงนี้ รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้อง

- (เอ) แจ้งคณะมนตรีเอไอเอโดยทันทีหรืออย่างน้อยเป็นประจำทุกปีถึงการจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุนที่รัฐสมาชิกได้ตกลงและที่ได้รับการปฏิบัติพิเศษ
- (บี) แจ้งคณะมนตรีเอไอเอโดยทันทีหรืออย่างน้อยเป็นประจำทุกปี ถ้าการออกกฎหมายใหม่ใดๆ หรือการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ข้อบังคับ หรือแนวทางทางปกครองที่มีอยู่ใดๆ ซึ่งมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการลงทุนหรือข้อผูกพันของรัฐสมาชิกภายใต้ความตกลงนี้
- (ซี) เปิดเผยต่อสาธารณชนเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ หรือแนวทางการปกครองที่มีผลใช้บังคับทั่วไปทั้งหมด ที่เกี่ยวกับหรือมีผลกระทบต่อการลงทุนในดินแดนของรัฐสมาชิก และ
- (ดี) จัดตั้งหรือระบุจุดสอบถามข้อมูล ซึ่งเมื่อมีการร้องขอจากบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือรัฐสมาชิกอื่นใดๆ เพื่อให้ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับมาตรการที่ต้องตีพิมพ์หรือเปิดเผย ภายใต้อนุวรรค (บี) และ (ซี) ได้ในทันที

ไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะกำหนดให้รัฐสมาชิกต้องจัดให้หรืออนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลลับใด ๆ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ลงทุนหรือการลงทุนรายใดโดยเฉพาะ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะขัดขวางการบังคับใช้กฎหมาย หรือมีเช่นนั้น ขัดกับประโยชน์สาธารณะหรือจะทำให้เสื่อมผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ที่ชอบด้วยกฎหมายของนิติบุคคล สาธารณชน และเอกชนรายใดโดยเฉพาะ เสื่อมไป

การเข้าเมือง การพำนักอยู่เป็นการชั่วคราว และการทำงานของผู้ลงทุนและพนักงานในตำแหน่งสำคัญ

ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและแรงงาน ข้อบังคับ และนโยบายแห่งชาติที่เกี่ยวกับการเข้าเมือง การพำนักอยู่เป็นการชั่วคราว และการอนุญาตให้ทำงาน และสอดคล้องกับข้อผูกพันของรัฐสมาชิกภายใต้ความตกลง อาฟาส รัฐสมาชิกแต่ละรัฐต้องอนุญาตการเข้าเมือง การพำนักอยู่เป็นการชั่วคราว และการอนุญาตให้ทำงานให้แก่ผู้ลงทุน ผู้บริหาร ผู้จัดการ และสมาชิกของคณะกรรมการบริหารของนิติบุคคลของรัฐสมาชิกอื่น ๆ เพื่อความมุ่งประสงค์ของการ จัดตั้ง การพัฒนา การบริหารจัดการ หรือการให้คำแนะนำในการดำเนินการลงทุนในดินแดนของรัฐสมาชิกฝ่ายแรก ซึ่งคน เหล่านี้หรือนิติบุคคลของรัฐสมาชิกอื่นที่จ้างผู้บริหาร ผู้จัดการ และสมาชิกของคณะกรรมการบริหารดังกล่าว ได้ผูกพันหรือ อยู่ในระหว่างการดำเนินการผูกพันเงินทุนจำนวนมากหรือทรัพยากรอื่น

การส่งเสริมการลงทุน

รัฐสมาชิกจะต้องร่วมมือกันเพื่อทำให้อาเซียนเป็นที่รู้จักมากขึ้นในฐานะเขตการลงทุนที่เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อเพิ่ม การลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาสู่อาเซียนและการลงทุนภายในอาเซียน โดยวิธีต่างๆ รวมถึง

- (เอ) การส่งเสริมการเติบโตและพัฒนาการของวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดย่อม และวิสาหกิจข้ามชาติ ของอาเซียน
- (บี) การเพิ่มพูนการเชื่อมกันทางด้านอุตสาหกรรมและเครือข่ายการผลิตระหว่างวิสาหกิจข้ามชาติของ อาเซียน
- (ซี) การจัดตั้งคณะผู้แทนด้านการลงทุนที่มุ่งเน้นการพัฒนากลุ่มระดับภูมิภาค และเครือข่ายการผลิต
- (ดี) การจัดตั้งและการสนับสนุนการจัดบรรยายสรุปและจัดสัมมนาต่างๆ เกี่ยวกับโอกาสการลงทุน และ เกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ และนโยบายด้านการลงทุน
- (อี) การดำเนินการแลกเปลี่ยนในประเด็นอื่นๆ ที่เป็นความสนใจร่วมกันที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุน

การอำนวยความสะดวกในการลงทุน

รัฐสมาชิกจะต้องพยายามร่วมมือกันเพื่ออำนวยความสะดวกให้การลงทุนที่เข้าไปในและที่มีอยู่ภายในอาเซียน โดยวิธีต่างๆ รวมถึง

- (เอ) การสร้างสภาวะแวดล้อมที่จำเป็นสำหรับการลงทุนทุกรูปแบบ
- (บี) การรวบรัดและการทำให้ขั้นตอนสำหรับการยื่นคำขอและการให้ความเห็นชอบ การลงทุนง่ายขึ้น
- (ซี) การส่งเสริม การเผยแพร่ข้อมูลการลงทุน รวมถึงกฎ ข้อบังคับ นโยบาย และกระบวนการลงทุน
- (ดี) การจัดตั้งศูนย์การลงทุนแบบครบวงจร
- (อี) การเสริมสร้างฐานข้อมูลของการลงทุนในทุกรูปแบบสำหรับการวางหลักนโยบายเพื่อปรับปรุง สภาพแวดล้อมทางการลงทุนของอาเซียน
- (เอฟ) การดำเนินการให้คำปรึกษาแก่กลุ่มธุรกิจเกี่ยวกับเรื่องการลงทุน
- (จี) การจัดให้บริการให้คำแนะนำแก่กลุ่มธุรกิจของรัฐสมาชิกอื่น

การเพิ่มพูนการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันของอาเซียน

รัฐสมาชิกยอมรับความสำคัญของการสนับสนุนการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันทางเศรษฐกิจของอาเซียนผ่านการริเริ่มต่างๆ รวมถึง การริเริ่มสำหรับการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันของอาเซียน โครงการสาขาที่จะรวมเป็นหนึ่งเดียวกันในลำดับแรก และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : AEC ซึ่งรวมถึงความร่วมมือกันด้านการลงทุน เพื่อเพิ่มพูนการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันทางเศรษฐกิจของอาเซียน รัฐสมาชิกต้องพยายามที่จะ

(เอ) ทำให้นโยบายและมาตรการด้านการลงทุน เพื่อให้บรรลุถึงการเกี่ยวเนื่องทางด้านอุตสาหกรรม สอดคล้องกัน หากเป็นไปได้

(บี) สร้างและเสริมสร้างความสามารถของรัฐสมาชิก ในการวางหลักเกณฑ์และพัฒนานโยบายการลงทุน เพื่อดึงดูดการลงทุน รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

(ซี) แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการลงทุนและวิธีปฏิบัติที่ดี รวมถึงกิจกรรมและอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม

(ดี) สนับสนุนความพยายามในการส่งเสริมการลงทุนระหว่างรัฐสมาชิกเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

บทที่ 2

ภาพรวมโอกาสในการลงทุนของประเทศต่างๆ

1. ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

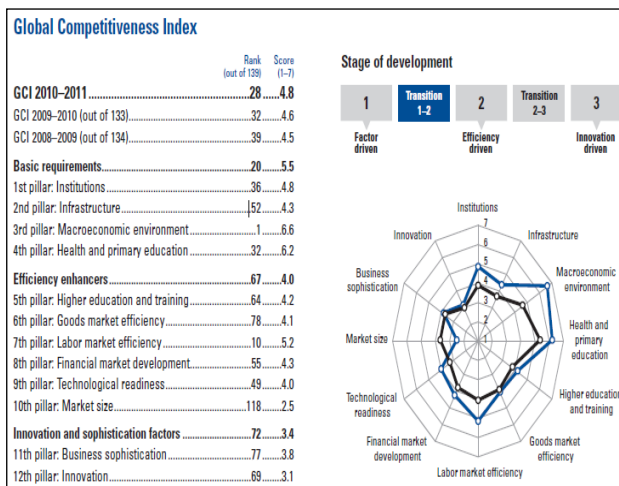
ตารางที่ 1.1	ข้อมูลทั่วไปของ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม
ขนาดพื้นที่	5,765 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	410,000 คน (IMF, 2010)
เมืองสำคัญ	บันดาร์เสรีเบกาวัน (เมืองหลวง ; ประชากร 27,285 คน) (census, 2001)
สภาพอากาศ	ร้อนชื้น
ภาษา	มาเลย์ จีน และอังกฤษ
สกุลเงิน	ดอลลาร์บรูไนดารุสซาลาม
ปีงบประมาณ	เมษายน – มีนาคม
ระบบเวลา	GMT+ 8

(ที่มา : EIU 2011)

ประเทศบรูไนดารุสซาลามนั้นได้มีการฟื้นตัวจากสภาพเศรษฐกิจ ด้วยมูลค่าการผลิตน้ำมันและแก๊สธรรมชาติที่เพิ่มสูงขึ้นในปี ค.ศ. 2010 บวกกับอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความเหมาะสมในกลุ่มอุตสาหกรรมที่นอกเหนือจากการผลิตน้ำมันและแก๊สธรรมชาติ ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อที่มีการควบคุมให้เหมาะสม มีการคาดการณ์การเติบโตของเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้น และอัตราเงินเฟ้อในอนาคตที่เพิ่มในอัตราที่ต่ำ ในขณะที่ประเทศเผชิญความเสี่ยงในเรื่องแหล่งที่มาของการเติบโตของเศรษฐกิจที่กระจุกตัวในบางกลุ่มอุตสาหกรรม

1.1 ภาพรวมและโอกาสในการลงทุนในประเทศบรูไนดารุสซาลาม

การพัฒนาของประเทศบรูไนดารุสซาลามถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่กำลังจะเป็น Efficiency driven ดังจะเห็นได้ว่าประเทศบรูไนดารุสซาลามค่อนข้างมีความพร้อมทางด้านปัจจัยพื้นฐานสูงแล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับดัชนีชี้วัดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบแล้ว ประเทศบรูไนดารุสซาลามอยู่ในอันดับที่ 28 จาก 139 ประเทศ เมื่อพิจารณาดัชนีชี้วัดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศบรูไนดารุสซาลาม จะเห็นได้ว่า GCI (Global Competitiveness Index) จากอันดับที่ 1-7 นั้นดัชนี GCI ของประเทศบรูไนดารุสซาลามอยู่ที่ 4.8 ซึ่งระดับคะแนนที่สูงนั้นมาจากการมีความพร้อมในปัจจัยพื้นฐานที่สูง ทั้งด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจเชิงมหภาค รวมถึงความมีประสิทธิภาพของแรงงานในตลาด (ที่มา : Schwab 2010)

แผนภาพที่ 1.1 ดัชนีชี้วัดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศบรูไนดารุสซาลาม

แหล่งที่มาของข้อมูล: The Global Competitiveness Report 2010-2011 © 2010 World Economic Forum

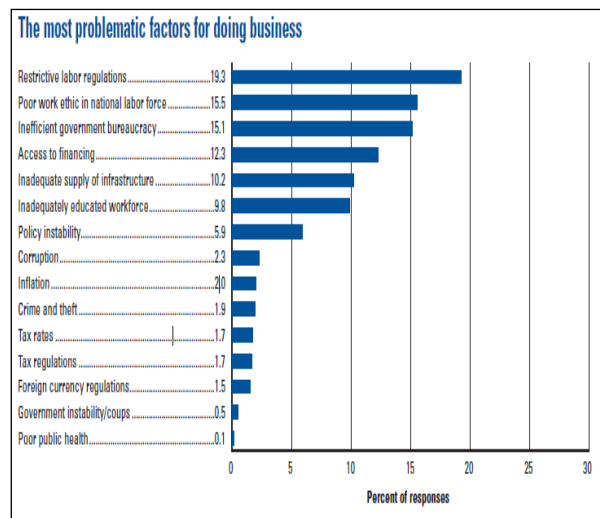
1.2 สภาพการเมือง

ประเทศบรูไนดารุสซาลามอยู่ภายใต้การปกครองโดยสุลต่าน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อค่านิยมตามประเพณี และเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญนโยบายการปกครองในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา รัฐบาลได้มีการประกาศใช้คำสั่งต่อต้านการทุจริต และมีการปรับปรุงกฎหมายที่สำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับนานาชาติ ซึ่งรัฐบาลบรูไนดารุสซาลามมีความมุ่งมั่นในการสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นชาติที่ปกครองโดยชนชาวมุสลิมอย่างมีเสถียรภาพ (แหล่งที่มาของข้อมูล: The Economist Intelligence Unit) รัฐธรรมนูญปัจจุบันซึ่งแก้ไขล่าสุดเมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2527 กำหนดให้สุลต่านทรงเป็นอธิปัตย์ คือเป็นทั้งประมุข นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นชาวบรูไนฯ เชื้อสายมาเลย์โดยกำเนิด และจะต้องเป็นมุสลิมนิกายสุหนี่ นอกจากนี้ บรูไนฯ ไม่มีสภาที่ได้รับเลือกจากประชาชน

นโยบายหลักของบรูไนฯ ได้แก่การสร้างความเป็นปึกแผ่นภายในชาติ และดำรงความเป็นอิสระของประเทศ นับจากการพยายามยึดอำนาจเมื่อปี พ.ศ. 2505 รัฐบาลได้ประกาศกฎอัยการศึกส่งผลให้ไม่มีการเลือกตั้ง รวมทั้งบทบาทพรรคการเมืองได้ถูกจำกัดอย่างมาก จนปัจจุบันพรรคการเมือง ได้แก่ Parti Perpaduan Kebangsaan Brunei (PPKB) และ Parti Kesedaran Rakyat (PAKAR) ไม่มีบทบาทมากนัก เนื่องจากรัฐบาลควบคุมด้วยมาตรการต่าง ๆ อาทิ กฎหมายความมั่นคงภายในประเทศ (Internal Security Act (ISA)) ห้ามการชุมนุมทางการเมือง และสามารถถอดถอนการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองได้ ตลอดจนห้ามข้าราชการ (ซึ่งมีเป็นจำนวนกว่าครึ่งของประชากรบรูไนฯ ทั้งหมด) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ

จากรายงาน Global Competitiveness Report, World Economic Forum แสดงให้เห็นถึงระดับปัญหาทางการเมืองในประเทศ เรื่องความไม่มีเสถียรภาพในการทำงานของรัฐบาลร้อยละ 15.1 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากเป็นลำดับที่ 3 จากปัญหาสำคัญทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความเห็นเรื่องความไม่มั่นคงของรัฐบาลอยู่ที่ ร้อยละ 0.5 ระดับความไม่มั่นคงทางด้านนโยบายอยู่ที่ ร้อยละ 5.9 และเป็นปัญหาที่มีสัดส่วนมากเป็นลำดับที่ 7 ของประเทศ

แผนภาพที่ 1.2 ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ

แหล่งที่มาของข้อมูล: The Global Competitiveness Report 2010-2011 © 2010 World Economic Forum

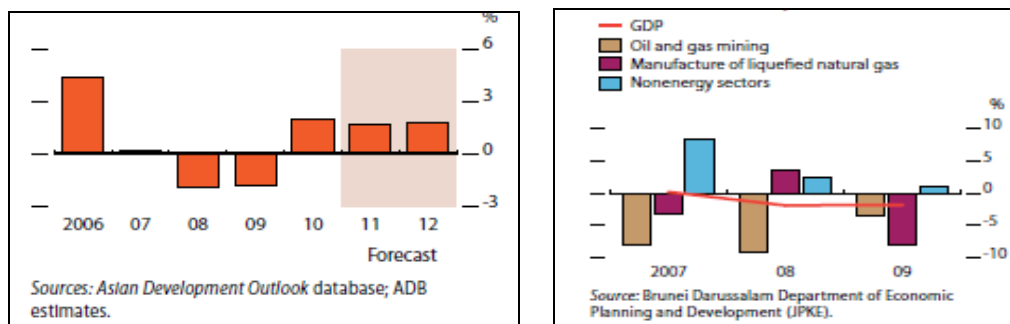

1.3 สภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ

สภาพเศรษฐกิจของประเทศบรูไนดารุสซาลามฟื้นตัวด้วยอัตราการเติบโตที่ร้อยละ 2 ในปี ค.ศ. 2010 ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันและแก๊สธรรมชาติ อุปสงค์ต่อผลิตภัณฑ์น้ำมันในตลาดส่งออก โดยเฉพาะอุปสงค์จากประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ การขยายตัวของตลาด Liquefied Natural Gas และ Methanol การผลิต Hydrocarbon ซึ่งรวมถึง LNG นั้นมีมูลค่ารวมมากถึงครึ่งหนึ่งของ GDP ของประเทศ

ในขณะที่อุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากการผลิตน้ำมันและ Hydrocarbon นั้น มีการขยายตัวในอัตราที่เหมาะสม ในขณะที่ความต้องการของตลาดก็มีการฟื้นตัวขึ้นเนื่องจากการคาดการณ์การเพิ่มขึ้นของอัตราการอุปโภคบริโภคภายในประเทศที่ร้อยละ 12 และการเพิ่มขึ้นของอัตราการส่งออกทั้งอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการอยู่ที่ 10% อัตราการลงทุนยังอยู่ในระดับคงที่ ในปี ค.ศ. 2009 อัตราการเติบโตของ GDP มีอัตราลดลงอยู่ที่ร้อยละ 1.8 ต่อปี ซึ่งเป็นผลมาจากการลดลงของการผลิตน้ำมันถึงร้อยละ 3.4 และแก๊สธรรมชาติที่ร้อยละ 8 ดังจะเห็นได้จากแผนภาพที่ 3 ซึ่งได้รับผลกระทบหลักจากการลดลงของอุปสงค์จากตลาดต่างประเทศ ในขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ และการท่องเที่ยวของประเทศได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก จึงทำให้อัตราการเติบโตของ GDP ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.9

แผนภาพที่ 1.4 อัตราการเติบโต GDP ของประเทศบรูไนดารุสซาลามแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ในครึ่งปีแรกของปี ค.ศ. 2010 อัตราการส่งออกของน้ำมันและแก๊สธรรมชาติเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราการนำเข้าเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลเพิ่มขึ้นเป็น 5.4 พันล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา และคิดเป็น ร้อยละ 43 ของ GDP

การคาดการณ์ทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาของ ADO ในปี ค.ศ. 2011 มีการตั้งสมมุติฐาน และการคาดการณ์เศรษฐกิจของประเทศบรูไนดารุสซาลามว่าจะมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต และมีการคาดการณ์ถึงราคาน้ำมันโลกที่จะเพิ่มขึ้นจนถึงปี ค.ศ. 2012 จากที่เห็นในแผนภาพที่ 3 มีการคาดการณ์ถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจถึง ร้อยละ 1.7 ในปี ค.ศ. 2011 และร้อยละ 1.8 ในปี ค.ศ. 2012 ส่วนดัชนีการบริโภคและการลงทุนนั้นมีการคาดการณ์ถึงการเพิ่มขึ้น ในปี ค.ศ. 2011 อันมีสาเหตุมาจากการลงทุนด้านการก่อสร้างและการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่สำคัญ เช่น การพัฒนาสนามบินนานาชาติ และการพัฒนาการเดินสายไฟฟ้าเชื่อมต่อระหว่างบรูไนและมาเลเซีย อัตราเงินเฟ้อของประเทศบรูไนดารุสซาลามนั้น มีการคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. 2012 ซึ่งมีผลมาจากราคาสินค้าและอาหารนำเข้าเพื่อการบริโภคที่สูงขึ้น แต่อัตราเงินเฟ้อที่คาดการณ์ก็ยังอยู่ในระดับต่ำที่ ร้อยละ 1.5 เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการตรึงอัตราแลกเปลี่ยนเงินกับดอลลาร์สิงคโปร์ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม มีดุลการค้าเกินดุลจากการส่งออกน้ำมันและแก๊สธรรมชาติมูลค่ามหาศาล โดยเฉพาะอุปสงค์ต่อน้ำมันส่งออกที่เพิ่มขึ้นจากประเทศญี่ปุ่น อันเป็นสาเหตุมาจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวในเดือนมีนาคมในปี ค.ศ. 2011

มีการทำข้อตกลงกับประเทศมาเลเซีย ว่าด้วยเรื่องการลงทุนและการแสวงหาแหล่งน้ำมันในทะเล ซึ่งตามแผนงานจะสามารถทำการขุดเจาะเพื่อให้ประโยชน์ได้ภายในเวลา 3 ปี

การลงทุน อัตรากาซี และแรงจูงใจในการลงทุน

ทั้งนี้ความสามารถในการลงทุนโดยต่างชาติในประเทศบรูไนดารุสซาลามนั้น นักลงทุนต่างชาติไม่สามารถลงทุนในธุรกิจรูปแบบเจ้าของคนเดียวได้ แต่สามารถลงทุนในห้างหุ้นส่วนและบริษัทร่วมทุนได้ โดยขึ้นอยู่กับพิจารณาของ BEDB (The Brunei Economic Development Board) นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนใน บริษัท บริษัทมหาชน และสาขาของธุรกิจต่างชาติได้ โดยต้องชำระภาษีที่ ร้อยละ 22 ของผลกำไร ในขณะที่ห้างหุ้นส่วนได้รับการยกเว้นภาษี (ที่มา : Brunei Economic Development Board (BEDB) 2010)

ตารางที่ 1 รูปแบบธุรกิจและความสามารถในการลงทุนโดยนักลงทุนต่างชาติ

รูปแบบธุรกิจ	ผู้มีสิทธิเปิดธุรกิจ	การชำระภาษี
ธุรกิจเจ้าของคนเดียว	สำหรับนักลงทุนในประเทศเท่านั้น	ได้รับการยกเว้นภาษี
ห้างหุ้นส่วน	การลงทุนโดยนักลงทุนต่างชาติขึ้นอยู่กับพิจารณา	ได้รับการยกเว้นภาษี
บริษัท	นักลงทุนต่างชาติได้รับการอนุญาต	จ่ายภาษี ร้อยละ 22 ของผลกำไร
บริษัทมหาชน	นักลงทุนต่างชาติได้รับการอนุญาต	จ่ายภาษี ร้อยละ 22 ของผลกำไร
สาขาของธุรกิจต่างชาติ	นักลงทุนต่างชาติได้รับการอนุญาต	จ่ายภาษี ร้อยละ 22 ของผลกำไร
บริษัทร่วมทุน	การลงทุนโดยนักลงทุนต่างชาติขึ้นอยู่กับพิจารณา	จ่ายภาษี ร้อยละ 22 ของผลกำไร

(ที่มา : Brunei Economic Development Board (BEDB) 2010)

1.4 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

สภาพสังคมของบรูไนฯ ยังมีลักษณะพื้นฐานที่ยึดหลักครอบครัว ประชาชนมีความเป็นอยู่อย่างสงบเรียบง่าย ศาสนาอิสลามมีบทบาทมากในการกำหนดพฤติกรรมทางสังคม สภาพการปกครองเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช โดยสมเด็จพระราชาธิบดีบรูไนฯ ทรงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และใช้หลักการศาสนาอิสลามในการปกครองอย่างเคร่งครัด

ชาวบรูไนฯ นับศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่ ร้อยละ 67 รองลงมาเป็นศาสนาพุทธนิกายมหายาน ร้อยละ 13 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 10 ศาสนาฮินดู ความเชื่อพื้นเมืองและอื่นๆ จึงห้ามการดื่มและครอบครองสุราในที่สาธารณะ และไม่มีการจำหน่ายสุราแม้แต่ในโรงแรม หรือที่ใดทั้งสิ้น แต่คนที่ไม่ใช่มุสลิมสามารถนำสุราเข้ามาได้คนละ 2 ขวด และเบียร์ 12 ขวด โดยต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรบรูไนฯ ก่อนนำเข้า และเนื่องจากชาวบรูไนฯ ส่วนใหญ่เป็นมุสลิม จึงไม่รับประทานเนื้อสุกร ดังนั้น หากจะเลี้ยงอาหารชาวบรูไนฯ ควรเลือกร้านอาหารที่เสิร์ฟอาหารฮาลาล สำหรับสตรีชาวบรูไนฯ จะแต่งกายมิดชิด นุ่งกระโปรงยาว เสื้อแขนยาว และมีผ้าโพกศีรษะ คนต่างชาติจึงไม่ควรนุ่งกระโปรงสั้น และใส่เสื้อไม่มีแขน ควรหลีกเลี่ยงเสื้อผ้าสีเหลือง เพราะถือเป็นสีของพระมหากษัตริย์ การทักทายจะจับมือกันเบา ๆ และสตรีจะไม่ยื่นมือให้บุรุษจับ

การชี้แจงไปที่คนหรือสิ่งของถือว่าไม่สุภาพ แต่จะใช้หัวแม่มือชี้แทน และจะไม่ใช้มือซ้ายในการส่งของให้ผู้อื่น สตรีเวลานั่งจะไม่ให้เท้าชี้ไปทางผู้ชาย และไม่ส่งเสียงหรือหัวเราะดัง (ที่มา : ศูนย์บริการข้อมูลการค้าการลงทุน จังหวัดเชียงใหม่ 2553)

2. ประเทศกัมพูชา

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลทั่วไปของประเทศกัมพูชา	
ขนาดพื้นที่	181,035 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	15.1 ล้านคน (IMF, 2010)
เมืองสำคัญ	เมืองพนมเปญ (เมืองหลวง) จำนวนประชากร 1,325,700 คน และ (พระตะบอง) จำนวนประชากร 1,024,700 คน
สภาพอากาศ	ร้อนชื้น
ภาษา	เขมร
สกุลเงิน	เรียล (CR). Average exchange rate in 2010: CR4,185:US\$1
ปีงบประมาณ	1 มกราคม – 31 ธันวาคม
ระบบเวลา	GMT +7

เศรษฐกิจของประเทศกัมพูชารับอิทธิพลจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการส่งออกเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ในปี ค.ศ. 2010 นั้น มีการฟื้นตัวของเศรษฐกิจอันมีพื้นฐานมาจากอุตสาหกรรมบริการ แต่อย่างไรก็ตามประเทศกัมพูชานั้นมีตัวบ่งชี้ถึงดัชนีชี้วัดความยากจน ในปีที่ผ่านมา มีการคาดการณ์ถึงการเติบโตของสภาพเศรษฐกิจที่สูงขึ้น ในปี ค.ศ. 2012 ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อก็เพิ่มขึ้นด้วย ที่ผ่านมามีการผลักดันและส่งเสริมการผลิตข้าวและส่งออกข้าวเพื่อกระจายที่มาของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศและเพื่อลดความยากจนในชนบท

2.1 ภาพรวมและโอกาสในการลงทุนในประเทศกัมพูชา

จากรายงาน Global Competitiveness Report ปี 2010-2011 ของ World Economic Forum จะเห็นได้ว่าประเทศกัมพูชามีดัชนีชี้วัดศักยภาพในการแข่งขันอยู่ที่ 3.6 จาก 7 และอยู่ในอันดับที่ 109 จากทั้งหมด 139 ประเทศ โดยดัชนีชี้วัดการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานและความพร้อมเรื่องสาธารณสุขอยู่ที่ 4.8 (จาก 7) ในขณะที่มีจุดด้อยอยู่ที่ระบบสาธารณสุขและการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่เป็นตัววัดศักยภาพในการแข่งขันให้ลดลง ดังจะเห็นได้จากแผนภาพที่ 4 ที่แสดงถึงดัชนีชี้วัดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศกัมพูชา ในปี 2010 (ที่มา : Schwab 2010)

2.2 สภาพการเมืองการปกครอง

ตารางที่ 2.2 โครงสร้างทางการเมือง	
รูปแบบการปกครอง	Constitutional monarchy
The executive	The cabinet is constitutionally responsible to the National Assembly (the lower house of parliament)
Head of state	King Norodom Sihamoni. The Throne Council selects the king
National legislature	The 123-seat National Assembly sits for a term of five years. The term of the 61-member Senate (the upper house) is six years
National elections	The most recent National Assembly election was held in July 2008. The inaugural (indirect) election to the Senate took place in 2006. The next upper house election is due in January 2012, and the next lower house election will take place in July 2013
National government	Following the 2008 election, the Cambodian People's Party (CPP), which secured 90 seats in the lower house, formed a government, with the National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful and Co-operative Cambodia (FUNCINPEC) as its junior partner
Main political organisations and groups	CPP; FUNCINPEC; Sam Rainsy Party (SRP); Norodom Ranariddh Party (NRP); Human Rights Party (HRP)

(ที่มา : EIU 2011)

กัมพูชามีการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบันคือ พระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี ขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2547 และมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำประเทศ คือ สมเด็จฮุน เซน โดยดำรงตำแหน่งวาระละ 5 ปี

พรรคการเมืองสำคัญมี 3 พรรค ได้แก่ พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party: CPP) หัวหน้าพรรคคือ สมเด็จเจีย ชิม รองหัวหน้าพรรคคือ สมเด็จฮุน เซน พรรคฟุนซินเปค (National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful and Cooperative Cambodia: FUNCINPEC) หัวหน้าพรรคคือ นายเชียว พุฑ รัตมี และพรรคสม รังสี (Sam Rainsy Party: SRP) หัวหน้าพรรคคือ นายสม รังสี ทั้งนี้ พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party: CPP) สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้พรรคเดียวทำให้สมเด็จฮุน เซน เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปอีกสมัย รัฐสภาของกัมพูชาเป็นสภาคู่ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (National Assembly) ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้มีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 120 คน มาจากการเลือกตั้งทั่วไปโดยตรงและลับ มีวาระ 5 ปี ปัจจุบันมีสมาชิก 123 คน และมีสมเด็จกรมพระนโรดม รณฤทธิ์เป็นประธาน กับวุฒิสภา (Senate) ที่มีสมาชิกมากที่สุดไม่เกินกึ่งหนึ่งของสภาผู้แทนราษฎรมาจากการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ 2 คน เลือจากพรรคการเมืองที่ได้เสียงข้างมากโดยเปรียบเทียบ 2 คน และที่เหลือมาจากการเลือกตั้งโดยทางอ้อม มีวาระ 6 ปี (ปัจจุบันมีสมาชิก 61 คน) และมีสมเด็จ เจีย ชิม เป็นประธาน

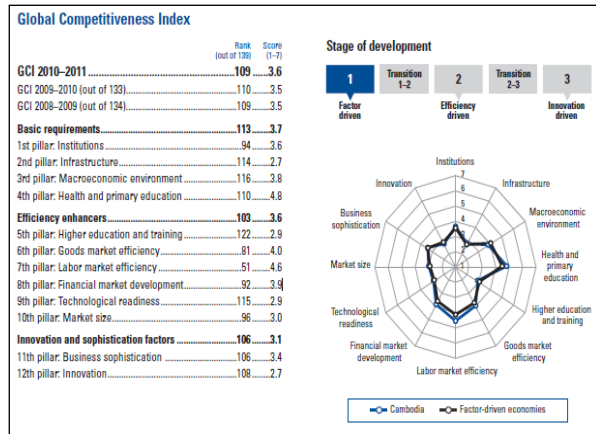

จากผลสำรวจของ World Economic Forum จะเห็นได้ว่าปัญหาด้านคอร์รัปชันและการขาดศักยภาพในการบริหารประเทศของรัฐบาลเป็นปัญหา 2 อันดับแรกของประเทศกัมพูชา นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกัมพูชาและประเทศไทยที่ส่งผลโดยตรงต่อเศรษฐกิจในด้านลบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในกัมพูชา

การส่งเสริมเศรษฐกิจโดยภาครัฐ

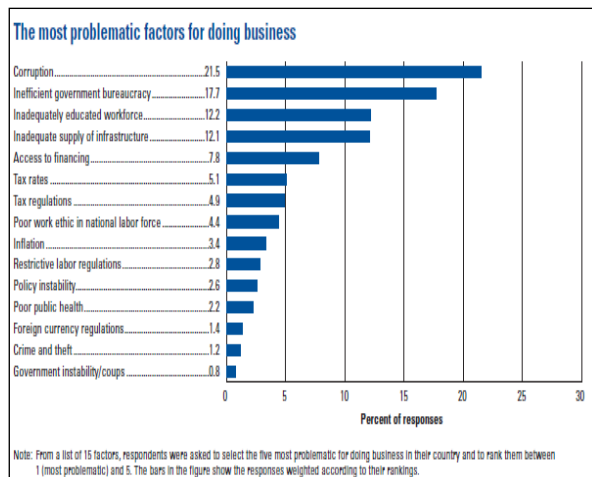
ในปี ค.ศ.2010 รัฐบาลได้พยายามประกาศใช้แผนพัฒนาเพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตข้าว และเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม การแปรรูปข้าวเพื่อการส่งออก ซึ่งจะส่งผลดีต่อร้อยละ 70 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ ซึ่งรัฐบาลคาดหวังมูลค่าการส่งออกข้าวในปี ค.ศ.2015 อยู่ที่ 1 ล้านตัน แผนการพัฒนา ระยะยาวมุ่งส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าว รัฐบาลได้ประกาศใช้กฎหมายป้องกันการทุจริตในปี ค.ศ. 2010 ซึ่งได้มีการบังคับใช้ และส่งผลให้สามารถลดต้นทุนใน การดำเนินธุรกิจได้ และเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของ ประเทศ และเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์และเสริมสร้างธรร มาภิบาลภาครัฐ ในขณะที่ตลาดหลักทรัพย์ของประเทศ กัมพูชาได้เพิ่งเปิดทำการในปี ค.ศ. 2011

แผนภาพที่ 2.1 แสดงศักยภาพในการแข่งขันของประเทศกัมพูชาในปี ค.ศ. 2010 (ที่มา : Schwab 2010)

ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุน

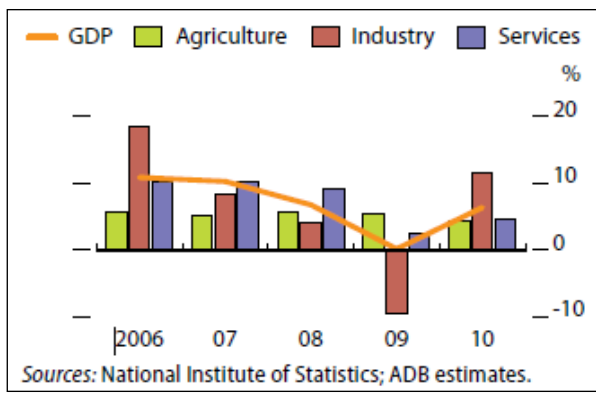
จากรายงาน Global Competitiveness Report จาก World Economic Forum แสดงให้เห็นถึงปัญหาสำคัญต่อ การดำเนินธุรกิจในประเทศโดยจากการสอบถามความคิดเห็น ปัญหาอันดับที่ 1 ได้แก่ ปัญหาด้านคอร์รัปชัน ถึง ร้อยละ 21.5 รองลงมาอันดับที่ 2 คือ ความด้อยศักยภาพใน การบริหารประเทศของรัฐบาล คิดเป็น ร้อยละ 17.7 และการ ขาดแรงงานที่มีการศึกษา และการขาดปัจจัยพื้นฐานด้าน ระบบสาธารณสุขโลก ที่มีสัดส่วนมากถึง ร้อยละ 12.2 และ ร้อยละ 12.1 ตามลำดับ

แผนภาพที่ 2.2 ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนในประเทศกัมพูชา (ที่มา : Schwab 2010)

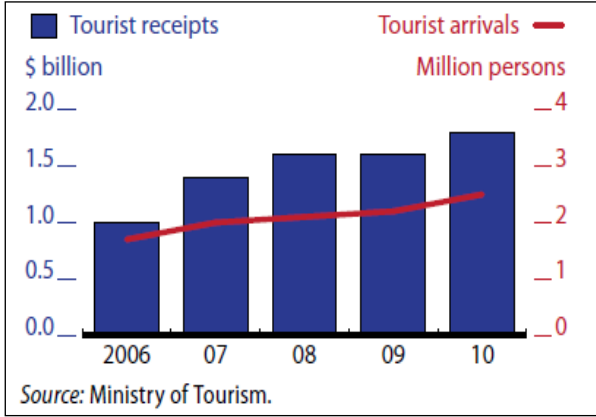
2.3 สภาพเศรษฐกิจ

ประเทศกัมพูชามีฐานการเติบโตทางเศรษฐกิจมาจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการส่งออกผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ผนวกกับการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการผลิตข้าว ทำให้ GDP ในปี ค.ศ. 2010 เพิ่มขึ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี ค.ศ. 2009 ถึงร้อยละ 6.3 มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตข้าวถึง ร้อยละ 5 คิดเป็น 7.9 ล้านตัน ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมและการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์และปุ๋ยที่มีคุณภาพมากขึ้น ในขณะที่การป่าไม้และการประมง มีอัตราการเติบโตของปริมาณผลผลิตค่อนข้างต่ำ

แผนภาพที่ 2.3 อัตราการเติบโตของ GDP ประเทศกัมพูชา (ที่มา : Asian Development Bank 2011)

ทางการท่องเที่ยวที่มีการฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ในปี ค.ศ. 2009 ดังเห็นได้จากแผนภาพที่ 2.4 ที่แสดงปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาในกัมพูชาเปรียบเทียบกับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006-2010 การเพิ่มขึ้นของปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2010 ที่มีอัตราเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 16 เป็น 2.5 ล้านราย ซึ่งสร้างรายได้ให้กับประเทศเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 14.5 คิดเป็นมูลค่า 17.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

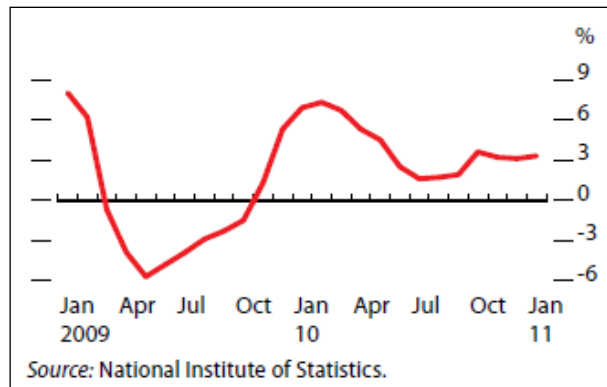

แผนภาพที่ 2.4 ปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติในกัมพูชา และรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2006-2010

อุตสาหกรรมการผลิตเป็นรากฐานสำคัญของมูลค่าผลผลิตมวลรวมภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นในปี ค.ศ. 2010 โดยมีการขยายตัวของ GDP อยู่ที่ ร้อยละ 11.6 จากที่มีการลดลงในปี ค.ศ. 2009 นอกจากนี้ประเทศกัมพูชายังมีอุปสงค์ภายนอกประเทศที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์ส่งออกประเภทสิ่งทอ โดยเฉพาะจากประเทศสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป โดยอัตราการนำเข้าสินค้าประเภทสิ่งทอของประเทศสหรัฐอเมริกาจากประเทศกัมพูชานั้นมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 19 (ในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ)

แต่ในขณะเดียวกันก็มีการลดลงของการลงทุนจากต่างชาติ ค่าใช้จ่ายภาครัฐในปี ค.ศ. 2009 นั้น มีการคาดการณ์ อยู่ที่ ร้อยละ 17.6 ของ GDP ในขณะที่ในปี ค.ศ. 2009 ค่าใช้จ่ายภาครัฐเพิ่มขึ้นสูงถึง ร้อยละ 20.5 ของ GDP ซึ่งเป็นผลมาจากการมีหนี้ต่างประเทศ อัตราเงินเฟ้อในประเทศนั้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดภายในประเทศ ดังจะเห็นได้จากแผนภาพที่ 2.5 ซึ่งแสดง อัตราเงินเฟ้อของประเทศกัมพูชาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 - 2010 ซึ่งในปี ค.ศ. 2010 นั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 4 เพิ่มขึ้นสูงกว่าปี ค.ศ. 2009 เมื่อ CPI ลดลงสำหรับค่าเฉลี่ยรายปี

แผนภาพที่ 2.5 อัตราเงินเฟ้อของประเทศกัมพูชาตั้งแต่ ปี ค.ศ. 2009 - 2010

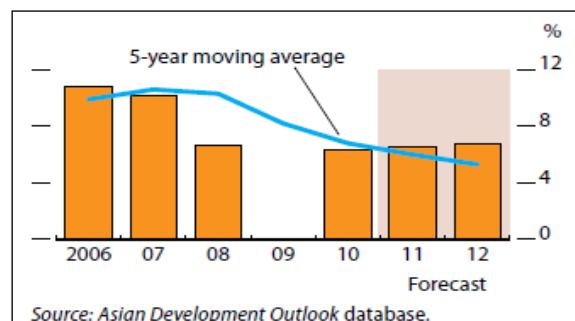
สำหรับบัญชีเงินสำรองในต่างประเทศ การนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 20.8 ในสกุลดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผลมาจากการเติบโตของอุตสาหกรรมสิ่งทอในกัมพูชา ซึ่งมีการส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว บัญชีขาดดุลเดินสะพัดไม่รวมการทำธุรกรรมนอกระบบนั้นปรับลดลงเล็กน้อยอยู่ที่ ร้อยละ 11 ของ GDP การลงทุนตรงต่างประเทศเข้ามามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยประมาณ ร้อยละ 50 คิดเป็นมูลค่า 801 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตในอุตสาหกรรมการเกษตรและสิ่งทอ เขตการลงทุนพิเศษซึ่งดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติปริมาณมากในอุตสาหกรรมเบา โดยเฉพาะในเขต พนมเปญ Sihanoukville, and Svay Rieng.

แนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชา

จากการเติบโตของเศรษฐกิจโลกและความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ GDP ที่อัตราการเติบโตของ GDP อยู่ที่ ร้อยละ 6.5 ต่อปี ในปี ค.ศ. 2011 และร้อยละ 6.8 ในปี ค.ศ. 2012 ดังเห็นได้จากแผนภาพที่ 2.6 ที่แสดงอัตราการเติบโตของ GDP ในกัมพูชา อัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมเติบโตขึ้นในอัตรา ร้อยละ 10.8 ซึ่งมาจากการเติบโตของความ ต้องการสินค้าจากภายนอกประเทศ ผันแปรกับการผ่อนผันของกฎระเบียบของสหภาพยุโรป ซึ่งทำให้กัมพูชาสามารถส่งออกสินค้าแปรรูปข้าวไปยังยุโรปได้เพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 228

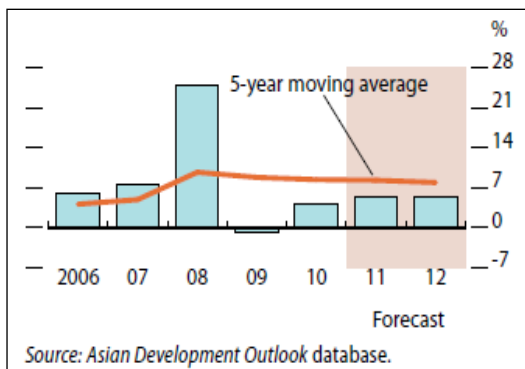
	2011	2012
GDP growth	6.5	6.8
Inflation	5.5	5.5
Current account balance (share of GDP)	-10.7	-10.2

Source: ADB estimates.

แผนภาพที่ 2.6 อัตราการเติบโตของ GDP ในกัมพูชา

ในขณะที่การเติบโตของอุตสาหกรรมบริการมีการปรับตัวสูงขึ้นถึง ร้อยละ 5 และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นถึง ร้อยละ 18 ในเดือนมกราคม ค.ศ. 2011 สำหรับด้านการค้าการคมนาคมและการสื่อสารในประเทศกัมพูชานั้นยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากการบริโภคภายในประเทศและภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศก็มีการพัฒนาเช่นกัน

มีการคาดการณ์ถึงความกดดันด้านราคาสินค้าที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของอุปสงค์ของตลาดภายในประเทศ ในภาพรวมรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการคลังขยายตัว ประกอบกับแนวโน้มราคาสินค้าและพลังงานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อัตราเงินเฟ้อของประเทศมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 5.5 (คาดการณ์) ดังเห็นได้จากแผนภาพที่ 2.7 ที่แสดงอัตราเงินเฟ้อต่อปีของประเทศกัมพูชา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006-2012 และค่าเฉลี่ย 5 ปีของอัตราเงินเฟ้อ

แผนภาพที่ 2.7 ที่แสดงอัตราเงินเฟ้อต่อปีของประเทศกัมพูชา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006-2012

มีการคาดการณ์ถึงดุลการค้าขาดดุล อันมีแนวโน้มจากต้นทุนการนำเข้าสินค้าประเภทน้ำมันในปี ค.ศ. 2011 ในทางกลับกัน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการได้นำรายได้มาสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชานั้นยังมีความเสี่ยงต่อสภาพเศรษฐกิจของโลก และเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันโลกซึ่งส่งผลโดยตรงต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการส่งออกสิ่งทอ และทำให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศกัมพูชายังได้รับผลกระทบจากเหตุพิพาททางทหารกับประเทศไทยเรื่องพื้นที่ชายแดน และการขาดความคืบหน้าในการรวมปีงบประมาณ ประกอบกับการมีรายได้จากภาษีในระดับต่ำ และการไม่มีตราสารหนี้ภาครัฐจะส่งผลให้เกิดปัญหาในการขาดงบประมาณสำหรับนโยบายการขาดดุลการคลัง ในขณะที่เดียวกันประเทศกัมพูชาได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวในประเทศญี่ปุ่นค่อนข้างน้อย เนื่องจากเศรษฐกิจการค้าของประเทศยังมีความเกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่นเป็นมูลค่าที่น้อย

จากผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ามหาศาลต่อประเทศกัมพูชาเป็นสิ่งที่ย้ำว่าประเทศกัมพูชาควรต้องลดการพึ่งพาอุปสงค์จากต่างชาติ รวมถึงการส่งเสริมความหลากหลายของประเภทอุตสาหกรรม และการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตต่าง ๆ นอกเหนือจากกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ในปัจจุบันประเทศกัมพูชาได้ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น เพื่อสร้างการเชื่อมต่อและสนับสนุนการขยายตัวของตลาด ดังเห็นได้จากโครงการสร้างถนนและรางรถไฟเพื่อเชื่อมต่อสิงคโปร์ - คุนหมิง ประเทศจีน เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันกับนานาประเทศ ประเทศกัมพูชามีความจำเป็นต้องลดต้นทุนในการขนส่งและโลจิสติกส์

2.4 สภาพทางสังคม

ปี พ.ศ. 2551 กัมพูชามีจำนวนประชากร 14.7 ล้านคน

1. อัตราการเพิ่มของประชากรเฉลี่ยจากร้อยละ 2 ต่อปี ประชากรจากร้อยละ 85 อาศัยอยู่ในเขตชนบท ทั้งนี้ กัมพูชามีจำนวนแรงงานราว 7 ล้านคน โดยเป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรมจากร้อยละ 80 ของแรงงานทั้งหมด นอกจากนี้ กว่าร้อยละ 50 ของประชากร มีอายุน้อยกว่า 21 ปี

2. ประชากรร้อยละ 96 เป็นชาวกัมพูชา และอื่นๆ ได้แก่ มุสลิม ร้อยละ 2.2 เวียดนามร้อยละ 0.4 จีนร้อยละ 0.2 และที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยหรือชาวเขารวม 17 เผ่า ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม ไทย และจีน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 95 และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 5 (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

ชาวกัมพูชาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก พืชที่ปลูกส่วนใหญ่ ได้แก่ ข้าวเจ้า ยางพารา พริกไทย ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกบริเวณที่ราบภาคกลางรอบทะเลสาบกัมพูชา รองลงมาคือ ประมง โดยบริเวณรอบทะเลสาบกัมพูชาเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญที่สุดในภูมิภาค มีการทำป่าไม้บริเวณเขตภูเขาทางภาคเหนือโดยลงมาตามแม่น้ำโขง อุตสาหกรรมในประเทศเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อม ส่วนใหญ่เป็นโรงสีข้าว และรองเท้า การที่กัมพูชามีพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลัก ทำให้ประเพณีปฏิบัติต่างๆ ของประชาชนชาวกัมพูชาจะสอดคล้องใกล้เคียงกับไทยเป็นอย่างมาก โดยผู้สูงอายุจะเข้าวัดฟังธรรม เมื่อมีงานบุญตามประเพณี ประชาชนหนุ่มสาวและเด็กจะร่วมแรงช่วยเหลือจัดการงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ จะมีงานบุญประเพณีที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาตามจันทรคติเช่นเดียวกับไทยเป็นวันหยุดราชการ ได้แก่ วันมาฆบูชา วันปีใหม่เขมร (Khmer New Year) ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์จะหยุดราชการในวันที่ 14-16 เมษายนทุกปี วันวิสาขบูชา วันสารทเขมรซึ่งตรงกับ วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 (เรียกว่างานวันปรอจุมเบน , Pchum Ben Day) โดยจะหยุดราชการ 3 วัน ตั้งแต่วันแรม 14 ค่ำ เดือน 10 จนถึง 1 ค่ำ เดือน 11 และงานวันลอยกระทง (Water Festival) เรียกว่างานบุญอมตูก หรือ งานแข่งเรือ เพราะจะมีเรือจากจังหวัดต่าง ๆ มาแข่งฝีพายกันหน้าพระบรมมหาราชวัง จะหยุดราชการ 3 วัน ตั้งแต่วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 12 ถึงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 1

โดยภาพรวมแล้ว วัฒนธรรมนิยม วัฒนธรรมและประเพณีของกัมพูชาและไทยจะใกล้เคียงกันในทุกเรื่อง รวมทั้ง ภาษา ถ้อยคำ พยัญชนะ สระ ตัวอักษร คำศัพท์ต่างๆ ซึ่งที่ผ่านมาได้ถูกหยิบยืมแลกเปลี่ยนใช้สับเนื่องกันมาและตกค้างในแต่ละฝ่ายจำนวนหนึ่ง

3. ประเทศอินโดนีเซีย

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประเทศอินโดนีเซีย	
ขนาดพื้นที่	1,904,443 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	238 ล้านคน
เมืองสำคัญ	จาการ์ตาร์ (เมืองหลวง) จำนวนประชากร 9,608,000 คน
	สุราบายา จำนวนประชากร 2,765,000 คน
	บันดุง จำนวนประชากร 3,179,000 คน
สภาพอากาศ	ร้อนชื้น
ภาษา	ภาษาบาฮาสะ อินโดนีเซีย รวมถึงภาษาท้องถิ่นอีก 250 ภาษา
สกุลเงิน	สกุลรูเปียห์
ปีงบประมาณ	1 มกราคม – 31 ธันวาคม
ระบบเวลา	GMT+7

(ที่มา : EIU 2011)

ประเทศอินโดนีเซียมีการขยายตัวในการลงทุนและการขยายตัวของภาคบริการที่ส่งผลให้มีการเติบโตของ GDP ในปี ค.ศ. 2010 เพิ่มขึ้นจากการค้ากับต่างประเทศ การขยายตัวของเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในปี ค.ศ. 2011 แต่ประเทศอินโดนีเซียยังเผชิญความเสี่ยงกับอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นและการทะลักเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศ และรัฐบาลอินโดนีเซียกำลังพยายามที่จะบรรลุเป้าประสงค์ระยะกลาง ด้วยการเพิ่มการลงทุนในระบบสาธารณูปโภคของประเทศ

3.1 สภาพการเมืองการปกครอง

อินโดนีเซียปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตยในระบบสาธารณรัฐแบบ Unitary Republic ซึ่งมีการปกครองตนเองในบางพื้นที่ (Provincial Autonomy) โดยมีประธานาธิบดีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงเป็นประมุข และหัวหน้าฝ่ายบริหารตามรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2488 ซึ่งได้กำหนดให้ใช้หลักปรัชญาศีล ในการปกครองประเทศ ประกอบด้วย (ที่มา : BOI Thailand 2008)

1. นับถือพระเจ้าองค์เดียว
2. เป็นมนุษยที่เจริญและคงไว้ซึ่งความเที่ยงธรรม
3. ความเป็นเอกภาพของอินโดนีเซีย
4. เป็นประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน
5. ความยุติธรรมในสังคมชาวอินโดนีเซียทั้งหมด

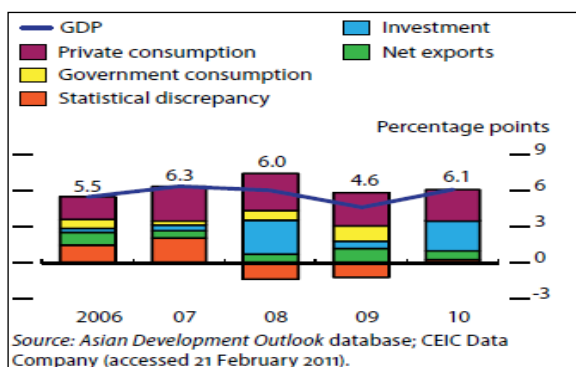
โครงสร้างการเมืองการปกครองของอินโดนีเซีย ประกอบด้วย 7 องค์กร (ที่มา : BOI Thailand 2008) ได้แก่

- **สภาที่ปรึกษาประชาชน (People's Consultative Assembly : MPR)** ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (People's Representative Council : DPR) จำนวน 550 คน และสภาผู้แทนระดับภูมิภาค (Regional Representative Council : DPD) จำนวน 128 คน ทั้งหมดมาจากการเลือกตั้ง สภาที่ปรึกษาประชาชน มีหน้าที่สำคัญ 3 ประการ คือ แก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่งตั้งประธานาธิบดี/รองประธานาธิบดี และถอดถอนประธานาธิบดี
- **สภาผู้แทนราษฎร (House of People's Representatives : DPR)** ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 550 คน มาจากการเลือกตั้ง มีหน้าที่หลักในการออกกฎหมาย อนุมัติงบประมาณ และกำกับดูแลการทำงานของรัฐบาล มีวาระการทำงาน 5 ปี
- **สภาผู้แทนระดับภูมิภาค (Regional Representatives Council : DPD)** เป็นสถาบันใหม่ที่มีการเลือกตั้งครั้งแรก เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2547 เพื่อทดแทนผู้แทนจากภูมิภาคและองค์กรสังคม/กลุ่มอาชีพที่เคยมีอยู่เดิม (ที่มาจากการแต่งตั้ง)
- **สภาประชาชนระดับท้องถิ่น (Regional People's House of Representatives : DPRD)** ตามบทบัญญัติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2543 กำหนดให้แบ่งระดับการปกครองภูมิภาคออกเป็นจังหวัด อำเภอ (Regency) และตำบล/เทศบาล (Kota)
- **ประธานาธิบดี** มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ตามรัฐธรรมนูญระบุให้ประธานาธิบดีเป็นหัวหน้ารัฐบาลและเป็นผู้บัญชาการกองทัพ โดยประธานาธิบดีอยู่ในตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 สมัย (สมัยละ 5 ปี)
- **ศาลยุติธรรม** รัฐธรรมนูญกำหนดให้อำนาจตุลาการอยู่ภายใต้การดูแลของศาลฎีกา และศาลระดับรองๆ ลงมา รวมถึงศาลรัฐธรรมนูญ ในการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกา คณะกรรมาธิการตุลาการ (Judicial Commission) เป็นผู้เสนอชื่อให้ DPR รับรอง
- **คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสูงสุด (Supreme Audit Board : BPK)** มีหน้าที่รายงานการใช้งบประมาณ ต่อ DPR, DPD และ DPRD สมาชิก BPK คัดเลือกโดย DPR โดยรับฟังความคิดเห็นของ DRD และแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี

3.2 สภาพเศรษฐกิจ

รัฐบาลอินโดนีเซียได้ประกาศเป้าหมายการขาดดุลการคลังสำหรับปี ค.ศ. 2012 อยู่ที่ ร้อยละ 1.5 ของ GDP ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อบรรลุจุดประสงค์นี้ประเทศอินโดนีเซียจึงได้เพิ่มการลงทุนในระบบสาธารณูปโภคของประเทศอย่างต่อเนื่อง (ที่มา : Asian Development Bank 2011)

เศรษฐกิจในประเทศอินโดนีเซียมีการเติบโตเพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 2009 อันมีสาเหตุมาจากความต้องการและการ

บริโภคภาคเอกชน การลงทุนในประเทศที่มากขึ้น และการฟื้นตัวของมูลค่าการส่งออก หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี ค.ศ. 2009 GDP ของประเทศอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 6.1 ดังจะเห็นได้จากแผนภาพที่แสดงการเติบโตของ GDP ของประเทศอินโดนีเซียตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006-2010 แสดงให้เห็นถึงการฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี ค.ศ. 2009 โดยมีสัดส่วนของการลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นเศรษฐกิจ

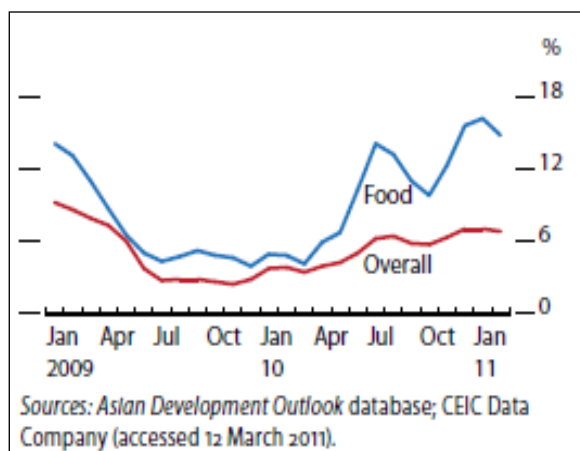
แผนภาพที่ 3.1 การเติบโตของ GDP ของประเทศอินโดนีเซียตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 - 2010

(ที่มา : Asian Development Bank 2011)

การเพิ่มขึ้นของมูลค่าการลงทุนในประเทศยังเป็นผลมาจากการแข็งค่าของค่าเงินรูเปียห์ และการลงทุนที่สูงขึ้นในการก่อสร้าง เครื่องจักร และระบบสาธารณูปโภคที่เพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 7 ในปี ค.ศ. 2011 โดยการเติบโตของมูลค่าการลงทุนนั้นมีปัจจัยสำคัญจากการพัฒนาของสภาพแวดล้อมในการลงทุนทั้งในประเทศและในระดับโลก

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาด้านอุปสงค์ของประเทศจะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมการบริการมีการขยายตัว ทำให้อัตราการเติบโตของ GDP ของประเทศเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 3.8 ในขณะที่การคมนาคมขนส่งและการสื่อสารมีการขยายตัวขึ้นภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีการขยายตัวอยู่ที่ ร้อยละ 4.7 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการฟื้นตัวในภาคการผลิตอุตสาหกรรม ในขณะที่อัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมเหมืองแร่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้า ซึ่งอุตสาหกรรมผลิตของประเทศนั้นได้รับผลกระทบโดยตรงจากระบบสาธารณูปโภคที่ไม่มีความพร้อมและกฎระเบียบแรงงานที่มีความเข้มงวดมากเกินไป อุตสาหกรรมเหมืองแร่ยังได้รับผลกระทบโดยตรงจากสภาพอากาศที่มีฝนตกหนักในปีที่ผ่านมา (ที่มา : Asian Development Bank 2011)

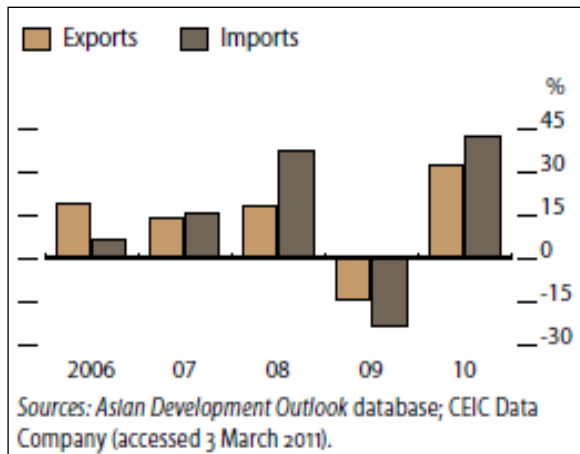
ด้านการเกษตรกรรมมีอัตราการเติบโตที่ ร้อยละ 2.9 ซึ่งเป็นอัตราการเติบโตที่ต่ำที่สุดในรอบ 5 ปี ซึ่งได้รับผลกระทบมาจากสภาพอากาศที่มีฝนตกหนัก อุตสาหกรรมอาหารก็ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศเช่นเดียวกัน รวมถึงความไม่มีประสิทธิภาพของระบบสาธารณูปโภค ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อปรับตัวสูงขึ้นจาก ร้อยละ 2.9 ในปี ค.ศ. 2009 เป็น ร้อยละ 7 ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2010 เห็นได้จาก แผนภาพที่ 3.2 แสดงให้เห็นถึงอัตราเงินเฟ้อรายเดือนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 ถึงปี ค.ศ. 2011 ซึ่งในปี ค.ศ. 2011 อัตราเงินเฟ้อในสินค้าประเภทอาหารนั้นปรับตัวสูงขึ้นถึง ร้อยละ 16 (ที่มา : Schwab 2010 และ Asian Development Bank 2011)

แผนภาพที่ 3.2 อัตราเงินเฟ้อของประเทศตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 - 2011

ผลสืบเนื่องจากอัตราเงินเฟ้อสูงทำให้เกิดการไหลเข้าของเงินทุนจากต่างประเทศ ซึ่งทำให้นักการแห่งประเทศอินโดนีเซียได้ออกนโยบายกำหนดอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ร้อยละ 6.5 เป็นเวลา 18 เดือน ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2011 ธนาคาร

แห่งประเทศไทยได้ประกาศลดอัตราดอกเบี้ยลง ร้อยละ 0.25 การฟื้นตัวของสภาพเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ ทำให้เกิดการขยายตัวของการส่งออกสินค้าอยู่ที่ ร้อยละ 32 ซึ่งคิดเป็นมูลค่า 158.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 2010 ดังเห็นได้จากแผนภาพแสดงการเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงรายปีของมูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 – 2010

แผนภาพที่ 3.3 แสดงการเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงรายปีของมูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้า ตั้งแต่ปี 2006-2010 (ที่มา : Asian Development Bank 2011)

3.4 ลักษณะทางสังคมวัฒนธรรม

ปี พ.ศ. 2550 อินโดนีเซียมีประชากรประมาณ 225 ล้านคน มากเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจาก จีน อินเดีย และสหรัฐอเมริกา อัตราเพิ่มเฉลี่ยของประชากรประมาณร้อยละ 1.3 เป็นประชากรในวัยแรงงานประมาณร้อยละ 48 ของประชากรทั้งหมด มีอัตราการว่างงานประมาณร้อยละ 12.3 แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 42 ของแรงงานที่มีงานทำ อยู่ในภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 12 เหมืองแร่ ร้อยละ 1 และอื่นๆ ร้อยละ 45 (ที่มา : Asian Development Bank, Asian Development Outlook, 2007 และ Bank Indonesia)

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีชนกลุ่มต่างๆ หลากหลายมาก ราว 350 กลุ่ม โดยประมาณ 180 กลุ่มอยู่บนเกาะนิวกินี ขณะที่ภาษาท้องถิ่นมีผู้ใช้ได้เกิน 1 ล้านคน และมีถึง 13 ภาษา โดยภาษาชวามีมากที่สุด คือ ร้อยละ 45 ของจำนวนประชากรทั้งหมด รองลงมาคือ Sundanese ร้อยละ 14 Madurese ร้อยละ 7.5 Coastal Malays ร้อยละ 7.5 และอื่นๆ ร้อยละ 26 ภาษาราชการคือ Bahasa Indonesia หรือภาษาอินโดนีเซีย ชาวอินโดนีเซียส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 88 นับถือศาสนาอิสลาม รองลงมา ได้แก่ คริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ร้อยละ 5 โรมันคาทอลิกร้อยละ 3 ฮินดูร้อยละ 2 พุทธศาสนาร้อยละ 1 และอื่นๆ อีก ร้อยละ 1 โดย 5 ศาสนาแรกได้รับการรับรองจากทางการ ด้านระบบการศึกษา พบว่าร้อยละ 90 ของประชากรสามารถอ่านออกเขียนได้ อินโดนีเซียมีมหาวิทยาลัยของรัฐ 49 แห่ง และเอกชนกว่า 950 แห่ง

กิจกรรมทางศาสนา อินโดนีเซียเป็นรัฐอิสลามใหญ่ที่สุดในโลก มีผู้นับถือศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 88 ของประชากรทั้งประเทศ ศาสนาอิสลามจากรัฐคุซราตของอินเดียได้เผยแพร่เข้ามาในอินโดนีเซียทางจังหวัดอะเจห์ในคริสต์ศตวรรษที่ 8 อย่างไรก็ตาม ศาสนาอิสลามในอินโดนีเซียไม่เหมือนกับอิสลามทั่วไปที่พบอยู่ในประเทศอาหรับ หรืออินเดีย ความแตกต่างที่เห็นชัดคือ สตรีมุสลิมในอินโดนีเซีย ไม่ต้องแต่งกายหรือคลุมร่างกายทุกส่วนเหมือนสตรีอาหรับ (ที่มา : BOI Thailand 2008)

การนับเวลาและวันหยุดสำคัญของอินโดนีเซีย อินโดนีเซียแบ่งเขตเวลาออกเป็น 3 เขต คือ

1. Western Indonesia Standard Time (GMT + 7 ชั่วโมง) ครอบคลุมเกาะสุมาตรา และบางส่วนของเกาะชวา ได้แก่ Jakarta, West Java, Central Java, Yogyakarta และ East Java

2. Central Indonesia Standard Time (GMT + 8 ชั่วโมง) ครอบคลุม East and West Nusa Tenggara เกาะกะลิมันตัน จังหวัดทั้งหมดของเกาะสุลาเวสี และบาหลี

3. Eastern Indonesia Standard Time (GMT + 9 ชั่วโมง) ครอบคลุมทุกจังหวัดของเกาะโมลุกู และปาปัว

สำหรับเวลาทำการของหน่วยราชการ สำนักงาน และองค์กรรัฐ ส่วนใหญ่จะเปิดให้บริการตั้งแต่วันจันทร์ - พุธที่สัปดาห์ เวลา 8.00-15.00 น. วันศุกร์ 8.00-13.00 น. วันเสาร์ 8.30-13.00 น. ธนาคารเปิดทำการตั้งแต่วันจันทร์-ศุกร์ ระหว่างเวลา 8.00-16.00 น. วันเสาร์ 8.00-12.30 น. สำนักงานไปรษณีย์โทรเลข เปิดทำการวันจันทร์-พุธที่สัปดาห์ เวลา 8.00-14.00 น. วันศุกร์ 8.00-11.00 น. วันเสาร์ 8.00-12.30 น. บริษัท ร้านค้า โรงงานอุตสาหกรรม เปิดทำการตั้งแต่วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 8.00-17.00 น. และวันเสาร์ 9.00-13.00 น. (ที่มา : BOI Thailand 2008)

4. ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของ สปป.ลาว	
ขนาดพื้นที่	236,800 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	6.44 ล้านคน
เมืองสำคัญ	เวียงจันทน์ (เมืองหลวง) จำนวนประชากร 698,318 คน สะหวันนะเขต จำนวนประชากร 825,902 คน จำปาสัก จำนวนประชากร 607,370 คน หลวงพระบาง จำนวนประชากร 407,039 คน
สภาพอากาศ	ร้อนชื้น
ภาษา	ลาว
สกุลเงิน	กีบ (K).
ปีงบประมาณ	1 ตุลาคม - 30 กันยายน
ระบบเวลา	GMT+7

4.1 ภาพรวมและโอกาสในการลงทุนใน สปป. ลาว

ในปัจจุบัน สปป. ลาวมีการส่งออกสินค้าเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมแร่ และพลังงานไฟฟ้า ผสมกับการฟื้นตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ GDP ของ สปป. ลาวเพิ่มสูงขึ้นในปี ค.ศ. 2010 ปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ คาดว่าจะมีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้นหรือมีการขยายตัวในปี ค.ศ. 2011 และ ค.ศ. 2012 ทั้งนี้อัตราเงินเฟ้อของประเทศลาวจะมีการปรับตัว ในขณะที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีความเสี่ยงในการรักษาความมีเสถียรภาพของเศรษฐกิจจะด้อยลงและการกระตุ้นเศรษฐกิจ

ภาวะการลงทุนของต่างชาติใน สปป.ลาว

สปป.ลาว มีมูลค่าเงินลงทุนจากต่างประเทศ ในปี พ.ศ. 2550 ทั้งหมด 1,136.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 57.89 ประเทศจีนเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนมากที่สุดถึง 496.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ.2550 เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.23 จากปีที่ผ่านมา แต่ทั้งนี้เมื่อดูมูลค่าการลงทุนสะสมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2550 ประเทศไทยมีมูลค่าการลงทุนในสปป.ลาว สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประเทศจีนโดยมีมูลค่าถึง 1,358.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,188.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.9 และ 19.1 ของมูลค่าการลงทุนสะสมตั้งแต่ พ.ศ. 2545 – 2550 สำหรับสาขาการผลิตที่มีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุดได้แก่ การผลิตพลังงานไฟฟ้า โดยมีมูลค่า 360.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 79.71 แต่ทั้งนี้เมื่อดูมูลค่าการลงทุนสะสมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2550 ก็ยังสูงที่สุดถึง 3,294.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 53.0 ของมูลค่าการลงทุนสะสมตั้งแต่ ปี พ.ศ.2545 – 2550 รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร บริการ โดยมีมูลค่า 183.5 และ 181.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคการประกอบธุรกิจการค้ากับ สปป. ลาว

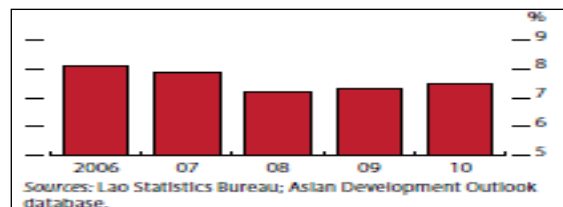
การนำเข้าและส่งออกสินค้าใน สปป.ลาวต้องผ่านบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐบาลลาวเท่านั้น ซึ่งคิดค่าธรรมเนียมประมาณร้อยละ 2-3 ของราคาสินค้า ทำให้สินค้ามีต้นทุนสูงขึ้น บริษัทนำเข้าต้องมีสัดส่วนการส่งออกอย่างน้อย 2 ใน 3 ของมูลค่าสินค้านำเข้า นอกจากนี้ รัฐยังกำหนดโควตานำเข้าสินค้าบางรายการ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ปูนซีเมนต์ ข้าว และเหล็กเส้น นโยบายและกฎระเบียบการค้ามีการเปลี่ยนแปลงและมีความไม่แน่นอน ขั้นตอนการนำเข้าและออกเอกสารของ สปป.ลาว มีความซับซ้อนและล่าช้า ต้องยื่นขออนุญาตจากหลายหน่วยงาน รวมทั้งต้องวางเงินค้ำประกันการนำเข้าส่งออก ความไม่พร้อมของเส้นทางคมนาคม ไม่มีระบบขนส่งทางรถไฟ ทำให้ค่าขนส่งสินค้าเพิ่มขึ้น

4.2 การเมืองการปกครอง

หลังจากที่ สปป.ลาวเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศมาเป็นระบอบสังคมนิยมตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2518 ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มากมาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม แต่ยังคงได้รับความช่วยเหลือจากเครือประเทศสังคมนิยมโดยเฉพาะสหภาพโซเวียต และเวียดนาม ทำให้ สปป.ลาวได้ยึดถือทั้งสองประเทศเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศมาตลอด จนกระทั่งสหภาพโซเวียตเปลี่ยนมาใช้นโยบาย Perestroika และเวียดนามเปลี่ยนมาใช้นโยบาย Doi Moi มีผลให้ สปป.ลาวต้องปรับนโยบายมาพึ่งตนเองมากขึ้น ด้วยการใช้นโยบาย “จินตนาการใหม่” (New Economic Mechanism : NEM) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 เป็นต้นมา โดยเน้นความสำคัญของระบบราคาที่เป็นไปตามกลไกตลาด และการบริหารในเชิงธุรกิจมากขึ้น แต่ถึงกระนั้นระบอบการปกครองของ สปป.ลาวยังคงยึดระบอบ “สังคมนิยมประชาธิปไตย” เช่นเดิม สปป.ลาวมีการปกครองในระบบพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวคือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว (Lao People's Revolutionary Party : LPRP) และมีสภาเดียวคือ สภาแห่งชาติ ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและตุลาการดูแลอนุมัติงบประมาณ การออกและแก้ไขกฎหมาย ตลอดจนพระราชบัญญัติต่างๆ รวมทั้งกำกับดูแลการทำงานของรัฐบาล มีประธานประเทศ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรค LPRP เป็นผู้นำประเทศ มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการบริหารประเทศทั้งหมด และนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่หัวหน้าคณะรัฐบาล โดยทั้ง 3 ตำแหน่งมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ 5 ปี (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

4.3 สภาพเศรษฐกิจ

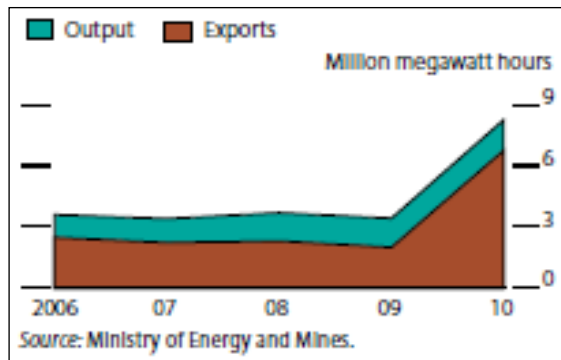
หลังจากประเทศ สปป.ลาวฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี ค.ศ. 2009 เศรษฐกิจของ สปป.ลาวฟื้นตัวขึ้นมา ร้อยละ 7.5 ในปี ค.ศ. 2010 ทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยได้ (ปี ค.ศ.2004 - 2008) การฟื้นตัวมีสาเหตุหลักมาจากการลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และพลังงานน้ำ

แผนภาพที่ 4.1 อัตราการเติบโตของ GDP ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 - 2010

ในภาคอุตสาหกรรมมีการเติบโตของ GDP ในไตรมาสแรกของปี ค.ศ. 2010 อยู่ที่ ร้อยละ 18 อุตสาหกรรมการผลิต

พลังงานไฟฟ้าได้ดำเนินงานอย่างเต็มประสิทธิภาพในเดือนเมษายนในปี ค.ศ. 2010 รวมถึงการตั้งโรงงานผลิตไฟฟ้าแห่งใหม่ขึ้นอีกหลายแห่ง ประเทศไทยเป็นตลาดการส่งออกพลังงานไฟฟ้าแหล่งสำคัญของ สปป.ลาว ในขณะที่อุตสาหกรรมการทำเหมืองแร่ของ สปป.ลาว นั้นมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ ร้อยละ 19 ต่อปี ในปี ค.ศ.2010 อันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาผลิตภัณฑ์เหมืองแร่ในตลาดโลก

แผนภาพที่ 4.2 ปริมาณพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตใน สปป.ลาวและปริมาณการส่งออกพลังงานไฟฟ้าตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 - 2010 (ที่มา : Asian Development Bank 2011)

การฟื้นตัวของวิกฤตเศรษฐกิจโลกทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศได้รับผลดีตามไปด้วย โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติใน สปป.ลาวเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 25 หรือเป็นจำนวน 2.5 ล้านคนในปี ค.ศ. 2010 ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมโรงแรมที่พักและร้านอาหารถึง ร้อยละ 6 อุตสาหกรรมอื่นที่ได้รับผลกระทบด้านบวกดังกล่าว ได้แก่ การบริการทางการเงิน ผู้ค้าส่งและปลีก การสื่อสารและคมนาคม ในภาพรวมอุตสาหกรรมบริการมีการเติบโตเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 5 ในทางกลับกันการเติบโตของภาคเกษตรกรรมใน สปป.ลาว ซึ่งเป็นแหล่งการเติบโตของ GDP ของ สปป.ลาวที่สำคัญ อันเห็นได้จากมูลค่าทางเศรษฐกิจที่มีสัดส่วนมากถึง 1 ใน 3 และมีการจ้างงานเป็นจำนวนมากถึง 3 ใน 5 ของอัตราการจ้างงานของประเทศนั้น กลับได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย และการแพร่ระบาดของโรคในพืช เป็นผลให้การเกษตรกรรมของลาวนั้นมีการเติบโตเพียง ร้อยละ 2

ประเทศ สปป.ลาวก็ประสบปัญหาจากอัตราเงินเฟ้อเช่นเดียวกัน ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทย สปป.ลาวได้ประกาศเพิ่มอัตราดอกเบี้ยขึ้นในเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2010 จากร้อยละ 4 เป็น ร้อยละ 5 สำหรับเงินกู้ระยะสั้น แต่อย่างไรก็ตามนโยบายทางการเงินดังกล่าวก็ได้รับผลกระทบจากการใช้ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างแพร่หลายใน สปป. ลาว ต่อมารัฐบาล สปป. ลาวได้ประกาศนโยบายการใช้ค่าเงินของประเทศเป็นค่าเงินหลักทำให้สัดส่วนการใช้เงินสกุลดอลลาร์สหรัฐลดลง จาก ร้อยละ 79 ในปี ค.ศ.1999 เหลือเพียงไม่ถึง ร้อยละ 50 ในปี ค.ศ. 2010

ทั้งนี้การค้าระหว่างประเทศไทยและ สปป. ลาวนั้นมีมูลค่าการค้าขายตัวทุกปี โดยส่วนใหญ่เป็นการค้าผ่านแดน ในปี พ.ศ.2551 ซึ่งมีมูลค่าการค้าทั้งหมด 2,388.82 ล้าน ดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.12 จากปี พ.ศ.2550 โดยแบ่งเป็นมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยทั้งหมด 1,776.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมูลค่าการส่งออกสินค้ามาประเทศไทยทั้งหมด 612.66 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 35.47 และ 30.34 จากปี พ.ศ.2550 ตามลำดับ ทำให้มีมูลค่าการค้าขาดดุล 1,163.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลการค้าระหว่างประเทศลาวกับไทยในปี พ.ศ.2548 - 2551

รายการ	มูลค่า : ล้านดอลล่าร์สหรัฐฯ				อัตราการขยายตัว (%)			
	2548	2549	2550	2551	2548	2549	2550	2551
มูลค่าการค้า	999.39	1,532.32	1,781.13	2,388.82	45.31	53.32	16.24	34.12
การส่งออก	224.36	515.77	470.04	612.66	96.39	129.89	-8.87	30.34
การนำเข้า	775.04	1,016.55	1,311.09	1,776.16	32.91	31.16	28.97	35.47
ดุลการค้า	550.68	500.78	841.05	1,163.49	-	-	-	-

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของ สปป.ลาว เข้าสู่ประเทศไทยนั้น ได้แก่ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะ และพลาสติก คิดเป็นมูลค่า 354.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.91 จากปี พ.ศ.2550 รองลงมาได้แก่ เชื้อเพลิงอื่น ๆ มีมูลค่า 109.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 43.34 จากปีที่ผ่านมา ส่วนสินค้าที่มีอัตราการขยายตัวในปี พ.ศ.2551 มากที่สุด ได้แก่ รถยนต์นั่ง โดยมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นถึง 1,915.86 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากปีที่ผ่านมา

สาขาการผลิตที่น่าสนใจ

เกษตรกรรม เกษตรกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญที่สุดของ สปป.ลาว และกว่าร้อยละ 80 ของกำลังแรงงานทั้งหมดอยู่ในภาคเกษตรกรรม สปป.ลาวมีพื้นที่เกษตรกรรมประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคใต้ซึ่งเป็นที่ราบลุ่ม ขณะที่ภาคเหนือเป็นภูเขาและที่ราบสูงไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก พืชผลเกษตรสำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด เผือก มัน พืชตระกูลถั่ว อ้อย ชา และกาแฟ แต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อเฮกตาร์ ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากความล้าหลังของเทคโนโลยีการผลิตอาศยธรรมชาติเป็นสำคัญ

ปศุสัตว์ จากสถิติของ Ministry of Agriculture and Forestry ในปี พ.ศ.2550 สปป.ลาวมีจำนวนสัตว์ปีก 20.45 ล้านตัว เลี้ยงมากที่สุดในแขวงจำปาสัก จำนวน 3.66 ล้านตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.87 ของจำนวนสัตว์ปีกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ แขวงสาละวัน จำนวน 2.38 ล้านตัว คิดเป็นร้อยละ 11.63

ป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ใน สปป.ลาวมีมากกว่า 11 ล้านเฮกตาร์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 47 ของพื้นที่ทั้งประเทศ รัฐบาล สปป.ลาวมีนโยบายชัดเจนที่จะรักษาพื้นที่ร้อยละ 40 ของประเทศ เป็นเขตป่าและธรรมชาติเพื่อรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อมและเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ไม้สำคัญของ สปป.ลาว ได้แก่ ไม้สัก ไม้แดง และไม้เนื้อแข็งอื่นๆ ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้เป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับ 4 ของ สปป.ลาว โดยส่วนใหญ่ส่งออกในรูปแบบไม้ซุง ไม้แปรรูป ไม้อื่นๆ และผลิตภัณฑ์ไม้

อุตสาหกรรมผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ จากความอุดมสมบูรณ์ด้านป่าไม้ของ สปป.ลาว ทำให้อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับไม้ เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนา โดยเฉพาะการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ ซึ่งมีความต้องการในตลาดโลกในระดับสูง โดยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา แนวโน้มตลาดโลกโดยรวมของสินค้าเฟอร์นิเจอร์ไม้ได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2551 มีมูลค่าการส่งออกเฟอร์นิเจอร์ไม้ถึง 57,080 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

การปลูกยางพารา สปป.ลาว มีพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และสภาพอากาศที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา โดยพื้นที่การปลูกจะกระจุกตัวอยู่ในภาคเหนือ และภาคใต้ของประเทศ ทั้งนี้ในแต่ละภาคก็จะมีนักลงทุนจาก

แต่ละประเทศเข้าไปลงทุน โดยภาคกลางของ สปป.ลาว ส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนจากประเทศไทย และภาคใต้จะเป็น นักลงทุนจากประเทศเวียดนามเป็นหลัก

อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และการบริการศูนย์พักรถ สปป.ลาว เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ตรงกลางในกลุ่มประเทศ ลุ่มน้ำโขง โดยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศในแถบนี้ทุกประเทศ ทิศเหนือติดต่อกับประเทศจีน ทิศใต้ติดกับประเทศ กัมพูชา ทิศตะวันออกติดประเทศเวียดนาม ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดประเทศสหภาพพม่า และทิศตะวันตกติดกับประเทศ ไทย ทำให้ สปป.ลาวกลายเป็นศูนย์กลางในอนุภูมิภาค

4.4 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

ในปี พ.ศ.2552 ได้มีการประมาณการว่าจำนวนประชากรใน สปป.ลาว มีทั้งสิ้น 6,834,942 คน ซึ่งเท่ากับ 1 ใน 10 ของประชากรไทย ทำให้เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดพื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตรของประเทศแล้ว สปป. ลาวนับว่าเป็น ประเทศที่มีความหนาแน่นเฉลี่ย 27 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งถือว่าเป็นตัวเลขที่น้อย อย่างไรก็ตามประชากรในประเทศมี หนาแน่นในบางพื้นที่ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่กระจุกตัวในเขตที่ราบโดยเฉพาะที่ราบลุ่มแม่น้ำมากกว่าเขตที่สูง และภูเขา

ประชากรลาวประมาณร้อยละ 75 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 16-17 นับถือผี (Animism) ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิม ตามแต่ละท้องถิ่นที่เหลือเป็นคริสต์ อิสลาม และอื่นๆ แม้ว่าทางรัฐบาล สปป. ลาวให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา แต่พุทธ ศาสนาแบบเถรวาท ได้นำมาสร้างอำนาจความชอบธรรมในการปกครองของรัฐและเป็นแบบแผนหลักของวัฒนธรรมลาว ซึ่งปรากฏให้เห็นทั่วประเทศ ทั้งในด้านภาษา ศิลปะ วรรณคดี วิถีชีวิตการเป็นอยู่ ทำให้ สปป. ลาวมีประเพณีวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนาเช่นเดียวกับไทย เห็นได้จากวันและเทศกาลสำคัญต่างๆ ตามจารีตประเพณีของ สปป. ลาว จะเรียกว่า “ฮีดลิบสองคองลิบสี่ ฮีดยี่คองเจียง” ซึ่งบางวันรัฐบาลได้กำหนดให้เป็นวันหยุดสำคัญของทางราชการได้แก่ วันสงกรานต์ปี ใหม่ลาว วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันมาฆบูชา โดยวันสำคัญดังกล่าวจะถูกกำหนดตามปฏิทินจันทรคติ (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

วันหยุดราชการประจำปี

วันที่ 1 มกราคม วันปีใหม่สากล	วันที่ 1 มิถุนายน วันเด็ก
วันที่ 20 มกราคม วันสร้างตั้งกองทัพประชาชนลาว	วันที่ 15 สิงหาคม วันรัฐธรรมนูญ
วันที่ 8 มีนาคม วันแม่หญิง (วันสตรีสากล)	วันที่ 7 ตุลาคม วันครูแห่งชาติ
วันที่ 22 มีนาคม วันสร้างตั้งพรรคประชาชนปฏิวัติลาว	วันที่ 12 ตุลาคม วันประกาศเอกราช
วันที่ 13 - 15 เมษายน วันปีใหม่ลาว	วันที่ 2 ธันวาคม วันชาติ (วันสร้างตั้ง สปป. ลาว)
วันที่ 1 พฤษภาคม วันกรรมกร (วันแรงงานสากล)	วันที่ 31 ธันวาคม วันสิ้นปี

แม้ว่า สปป.ลาวเป็นชาติที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์จึงทำให้มีวัฒนธรรมและภาษาแตกต่างกัน แต่มีอยู่ภาษาเดียวที่ทางราชการใช้กันและสถาปนาให้เป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งมีชื่อเดียวกับชื่อประเทศ ภาษาลาวเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ในภาษากลุ่มไตและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับภาษาอีสานของไทย ส่วนระบบการเขียนในภาษาลาวใช้อักษรลาว ซึ่งประกอบด้วย พยัญชนะ 33 รูป 21 เสียงและสระ 28 รูป 27 เสียง ระบบการเขียนในภาษาลาวเริ่มจากซ้ายไปขวา และมีความซับซ้อนน้อยกว่าในภาษาไทยและภาษาเขมร จึงสามารถเข้าใจได้ง่ายกว่า แม้ว่าภาษาลาวจะเป็นภาษาประจำชาติ แต่ก็มีการใช้ภาษาไทย อังกฤษ และฝรั่งเศสกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงธุรกิจการค้า (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

5. ประเทศมาเลเซีย

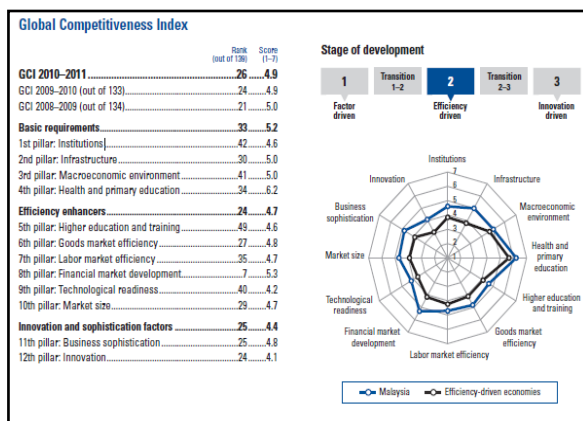
ตารางที่ 5.1 ข้อมูลพื้นฐานประเทศมาเลเซีย	
ขนาดพื้นที่	330,252 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	28.3 ล้านคน
เมืองสำคัญ	กัวลาลัมเปอร์ (เมืองหลวง) จำนวนประชากร 1,655,000 คน
	Subang Jaya จำนวนประชากร 1,175,000 คน
	Klang จำนวนประชากร 1,004,000 คน
สภาพอากาศ	เขตร้อน
ภาษา	ภาษามาเลย์ จีน อังกฤษ ทมิฬ
สกุลเงิน	มาเลเซียริงกิต
ปีงบประมาณ	GMT+7, GMT+8

(ที่มา : EIU 2011)

5.1 ภาพรวมและโอกาสในการลงทุน

การฟื้นตัวของเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียในปี ค.ศ.2010 เกิดขึ้นเนื่องจากอุปสงค์ในประเทศที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการฟื้นตัวของมูลค่าการส่งออก มีการคาดการณ์ว่าการบริโภคภายในประเทศจะฟื้นตัวและมีเสถียรภาพมากขึ้น รวมถึงเศรษฐกิจจะมีการขยายตัวในปี ค.ศ.2011 อัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้นในระดับต่ำและคงที่ ประเทศมาเลเซียมีเป้าหมายในการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี ค.ศ.2020 ซึ่งจะเป็นผลการดำเนินการของโครงการปฏิรูปเศรษฐกิจตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 เป็นต้นมา

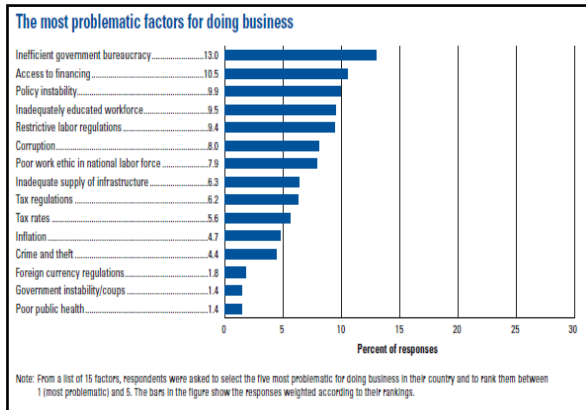
จากการศึกษารายงานการวัดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศมาเลเซียของ World Economic Forum พบว่าประเทศมาเลเซียมีระดับศักยภาพในการแข่งขันอยู่ที่ 4.9 จาก 7 ดังเห็นได้จากแผนภาพที่ 5.1 ด้านล่าง และถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 26 จาก 139 ประเทศทั่วโลก โดยปัจจัยที่ประเทศมาเลเซียมีความได้เปรียบได้แก่ ปัจจัยด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและระบบสาธารณสุขที่อยู่ในระดับ 6.2 มากกว่าอีกหลายประเทศในอาเซียน รวมถึงปัจจัยด้านการพัฒนาระบบตลาดการเงินในประเทศ ที่อยู่ในระดับ 5.3 และระบบสาธารณูปโภคของประเทศที่ 5.0 (ที่มา : Asian Development Bank 2011)

แผนภาพที่ 5.1 ดัชนีวัดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศมาเลเซีย ปี ค.ศ. 2011

ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจในประเทศมาเลเซียได้แก่ ความไม่มีศักยภาพในการบริหารงานของรัฐบาลที่มีมากถึง ร้อยละ 13 ถัดมาเป็นปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีมากถึง ร้อยละ 10.5 และความไม่มีเสถียรภาพของนโยบายภาครัฐ ที่ ร้อยละ 9.9 ปัญหาเงินเฟ้อของประเทศอยู่ที่ ร้อยละ 4.7 ดังเห็นได้จากแผนภาพที่ 5.2 ที่แสดงปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจของประเทศมาเลเซีย (ที่มา : Schwab 2010)

แผนภาพที่ 5.2 ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจในประเทศ

5.2 สภาพการเมืองการปกครอง

ระบบรัฐบาลของมาเลเซียมีทั้งรัฐบาลกลางหรือสหพันธ์ (Federal Government) และรัฐบาลแห่งรัฐ (State Government) แต่ละรัฐมีผู้แทนปกครอง และผู้แทนร่วมกันเลือกสมเด็จพระราชาธิบดี หรือ ยังดี เปอร์ตวน อากง (Yang di-pertuan Agong) เป็นกษัตริย์ปกครองประเทศ โดยมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันระหว่างผู้แทนทั้ง 9 รัฐ เพื่อเป็นประมุของค์ละ 5 ปี ปัจจุบันสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งมาเลเซียคือ Sultan Mizan Zainal Abidin ibni Al-Marhum จากรัฐตรังกานู (ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2549) การปกครองเป็นแบบรัฐสภา (Parliament System) ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร (House of Representative) ที่สมาชิกมาจากการเลือกตั้ง และวุฒิสภา (Senate) ที่สมาชิกมาจากการแต่งตั้ง อำนาจทางการเมืองขึ้นอยู่กับสภาผู้แทนราษฎร (ที่มา : Board of Investment Thailand 2008)

โครงสร้างการปกครองของมาเลเซียแบ่งเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ

ประกอบด้วย 2 สภาคือ วุฒิสภา หรือสภาสูง (Senate หรือ Dewan Negara) จำนวน 70 ที่นั่ง มาจาก 2 ส่วนคือ ส่วนแรกมาจากการแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี จำนวน 44 ที่นั่ง และส่วนที่สอง อีก 26 ที่นั่ง มาจากการเลือกโดยสภานิติบัญญัติของทั้ง 13 รัฐ (State Legislatures) จำนวนรัฐละ 2 คน มีวาระ 6 ปี สำหรับสภาผู้แทนราษฎร (House of Representative หรือ Dewan Rakyat) มาจากการเลือกตั้งเขตละ 1 คน รวม 219 คน

2. ฝ่ายบริหาร

ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี **นายกรัฐมนตรี (Prime Minister)** เป็นผู้นำสูงสุดของฝ่ายบริหารตามระบบรัฐสภา นายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่สมาชิกได้รับเลือกเข้ามาในสภามากสุด หรืออาจเป็นหัวหน้าพรรคที่เป็นแกนนำในสภาผู้แทนราษฎร โดยประมุขของประเทศจะเป็นผู้แต่งตั้ง **คณะรัฐมนตรี (Cabinet)**

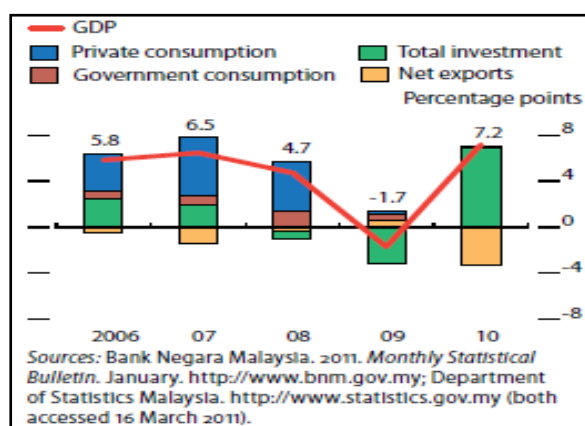
เป็นกลุ่มผู้กำหนดนโยบายอันมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้า นายกรัฐมนตรีจะเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาดำรงตำแหน่งในกระทรวงต่างๆ

3. ฝ่ายตุลาการ

อำนาจตุลาการใช้ระบบกฎหมายของอังกฤษคือ Common Law ยกเว้นศาสนาอิสลามอยู่ภายใต้ระบบสหพันธ์ ทำให้อำนาจตุลาการมีความเป็นอิสระมาก เพราะไม่ถูกควบคุมโดยฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ

5.3 สภาพเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจประเทศมาเลเซียมีการฟื้นตัวขึ้นในปี ค.ศ.2010 โดยมีผลมาจากการเติบโตในมูลค่าการส่งออกของประเทศที่ส่งผลให้ GDP เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.2 หลังจากผ่านวิกฤตเศรษฐกิจในปีก่อนหน้า การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 เนื่องจากสภาพความเหมาะสมของตลาดแรงงาน รวมถึงการเพิ่มขึ้นของการบริโภคภาคเอกชนที่มีการขยายตัวร้อยละ 6.6 ในปี ค.ศ. 2010 มีการขยายตัวของความเชื่อมั่นผู้บริโภคในประเทศ ภาวะตลาดแรงงานที่ดีขึ้น การขยายตัวของเครดิตให้กับภาคครัวเรือนและธุรกิจ การบริโภคภาครัฐ สะท้อนให้เห็นถึงการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของรัฐบาลในการรวมงบการเงินซึ่งกลับมาดีขึ้นในปี ค.ศ. 2010 (ที่มา : Asian Development Bank 2011)

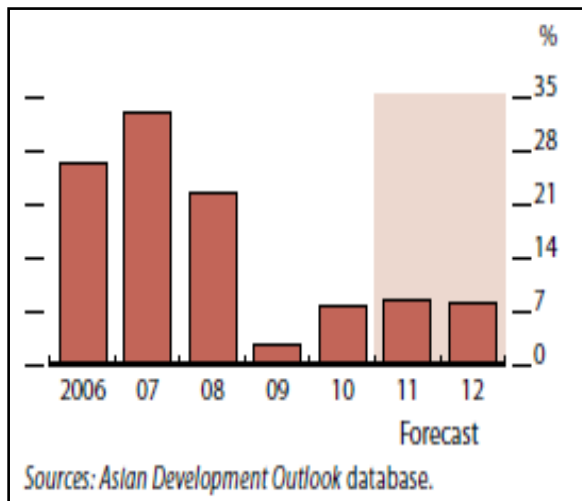

แผนภาพที่ 5.3 การขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศมาเลเซีย ปี ค.ศ. 2006 - 2011

ในด้านการลงทุนเมื่อพิจารณาการสะสมทุนถาวรและรวมถึงการลงทุนภาครัฐเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.4 และเป็นปัจจัยสนับสนุนมากที่สุดของการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด การลงทุนภาคเอกชนได้รับประโยชน์จากการขยายตัวในการผลิตที่มุ่งเน้นการผลิตในประเทศเพิ่มขึ้น

มีการส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ 9.8) ได้มากขึ้น ชดเชยโดยการเจริญเติบโตที่แข็งแกร่งของการนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ 14.7) การเจริญเติบโตของอุปทานได้รับการสนับสนุนจากการฟื้นตัวในผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ 11.4) การเจริญเติบโตที่แข็งแกร่งในอุตสาหกรรมบริการ (ร้อยละ 6.8) และการก่อสร้าง (ร้อยละ 5.2) การฟื้นตัวในการผลิตจำนวนกว่าหนึ่งในสี่ของผลผลิตรวมถูกขับเคลื่อนด้วยการเติบโตที่แข็งแกร่งจากอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นตอบสนองความต้องการในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อสร้าง ผู้จัดหา และผู้บริโภค

การคาดการณ์เศรษฐกิจของประเทศมาเลเซีย การไหลเข้าของเงินทุนในระยะสั้นนั้นไม่สร้างปัญหาเงินเฟ้อในประเทศ การเริ่มต้นการดำเนินโครงการปฏิรูปโครงสร้าง ซึ่งจะต้องไม่เพียงแต่มีการประสานงานในแนวราบที่มีประสิทธิภาพในสายงานของกระทรวงและหน่วยงาน แต่ยังประสานงานในแนวดิ่งระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้และอัตราการเจริญเติบโตในความต้องการจากภายนอกประเทศ มีการคาดการณ์การเติบโตของ GDP ว่าจะอยู่ในระดับปานกลางถึง ร้อยละ 5.3 ในปี ค.ศ. 2011 (ที่มา : Asian Development Bank 2011)

แผนภาพที่ 5.4 อัตราเงินเฟ้อและแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อในอนาคตของประเทศมาเลเซีย ปี ค.ศ. 2006 - 2012

5.4 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

ประชากร และกำลังแรงงาน

ในปี พ.ศ. 2550 มาเลเซียมีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 27.2 ล้านคน ประกอบด้วยคนเชื้อสายมาเลย์ ร้อยละ 50.4 รองลงมาได้แก่ จีน ร้อยละ 23.7 คนพื้นเมือง ร้อยละ 11 อินเดีย ร้อยละ 7.1 และอื่นๆ ร้อยละ 7.8 มีภาษามลายูเป็นภาษาราชการ ขณะที่ประชากรฝั่งเกาะบอร์เนียวนิยมใช้ภาษาพื้นเมืองในการสื่อสาร เช่น Iban และ Kadazan ประชากรของมาเลเซีย ผู้ชายมีอายุเฉลี่ย 71.9 ปี ขณะที่ผู้หญิงมีอายุเฉลี่ย 76.4 ปี อัตราเพิ่มเฉลี่ยของประชากร ร้อยละ 1.9 ประชากรที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 32.2 อายุ 15-64 ปี ร้อยละ 63.4 และตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ร้อยละ 4.4 เป็นประชากรในวัยแรงงานประมาณ 11 ล้านคน หรือร้อยละ 40 ของจำนวนประชากรทั้งหมด อยู่ในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 15.1 ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 40.2 และภาคบริการ ร้อยละ 44.7 (ที่มา : Board of Investment Thailand 2008)

มาเลเซียประกอบด้วยชนจากหลายเผ่าพันธุ์ (พหุสังคม) รวมกันอยู่บนแหลมมลายูมากกว่า 1,000 ปี ประกอบด้วยเชื้อชาติใหญ่ๆ 3 กลุ่ม คือ ชาวมลายู ชาวจีน และชาวอินเดีย อาศัยอยู่บนแหลมมลายู ส่วนชนพื้นเมืองอื่นๆ เช่น อิบัน (Ibans) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐซาราวัก และคาตาซัน (Kadazans) อาศัยอยู่ในรัฐซาบาห์

ประชาชนมาเลเซียมีการนับถือศาสนาแตกต่างกัน โดยประมาณร้อยละ 60.4 นับถือศาสนาอิสลาม รองลงมาได้แก่ ศาสนาพุทธ ร้อยละ 19.2 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 9.1 ศาสนาฮินดู ร้อยละ 6.3 และศาสนาอื่นๆ เช่น ศาสนาซิกข์ ลัทธิเต๋า ฯลฯ ร้อยละ 5

วันหยุดสำคัญของมาเลเซีย แบ่งเป็น วันหยุดประจำชาติ (National Holiday) กำหนดให้หยุดเหมือนกันทั่วประเทศ และวันหยุดประจำรัฐ (State Holiday) ซึ่งแต่ละรัฐกำหนดวันสำคัญไว้แตกต่างกัน นอกจากนี้ หากวันหยุดใดตรงกับวันอาทิตย์ กำหนดให้หยุดชดเชยในวันถัดไป (ที่มา : Board of Investment Thailand 2008)

6. ประเทศสหภาพพม่า

ตารางที่ 6.1 ข้อมูลพื้นฐานของสหภาพพม่า	
ขนาดพื้นที่	676,563 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	50 ล้านคน
เมืองสำคัญ	ย่างกุ้ง จำนวนประชากร 2,513,000 คน
	มัณฑะเลย์ จำนวนประชากร 533,000 คน
สภาพอากาศ	ร้อนชื้น
ภาษา	ภาษาพม่า
สกุลเงิน	จั๊ต Kyat (Kt)
ปีงบประมาณ	1 เมษายน – 31 มีนาคม
ระบบเวลา	GMT+6.5

แหล่งที่มาของข้อมูล : The Economist Intelligence Unit Limited, 2011

6.1 ภาพรวมและโอกาสในการลงทุน

สหภาพพม่าเปิดให้มีการลงทุนของต่างชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 พร้อมพระราชบัญญัติกฎหมายการลงทุนต่างชาติ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531 และจัดตั้งคณะกรรมการการลงทุนต่างชาติ (Myanmar Foreign Investment Commission: MIC) การลงทุนของต่างชาตินับเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลพม่ามุ่งหวังเพื่อให้เกิดการจ้างงานกับประชาชน ส่งเสริมความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตกับต่างชาติในการดำเนินงานโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ รวมทั้งอนุญาตให้มีการร่วมลงทุนในกิจการของรัฐด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทพิจารณาของ MIC ว่ากิจการนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสหภาพพม่า ในช่วงปี พ.ศ. 2532-2550 มีนักลงทุนต่างชาติที่มาจากกลุ่มอาเซียน ยุโรป อเมริกา เข้ามาลงทุนอย่างต่อเนื่อง กลุ่มอาเซียนลงทุนในสหภาพพม่ามากกว่าการลงทุนโดยสหรัฐอเมริกา และยุโรป ซึ่งมูลค่าการลงทุนของกลุ่มอาเซียนในปี 2532 – 2550 คิดเป็นมูลค่าการลงทุนประมาณ 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มากกว่ากลุ่มประเทศ EU ถึงสี่เท่า ส่วนประเทศเอเชีย เช่น จีน อินเดีย และญี่ปุ่น ลงทุนประมาณ 1,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และประเทศอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ได้ลงทุนในสหภาพพม่าเพียง 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สำหรับอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนในช่วงปี พ.ศ. 2531 ถึงปี พ.ศ. 2551 (กุมภาพันธ์) พบว่าอุตสาหกรรมภาคพลังงานมีการลงทุนสูงที่สุด ถึง 6,311.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา คือ การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ จำนวน 3,243.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และภาคอุตสาหกรรมผลิต จำนวน 1,629.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

6.2 สภาพการเมืองการปกครอง และระบบกฎหมาย

สหภาพพม่าปกครองด้วยระบบทหารภายใต้การนำของสภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ (SPDC) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 โดยมีพลเอกอาวุโส ตาน อ่วย เป็นประธานสภา นับตั้งแต่สหภาพพม่าได้มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2533 และพรรคสันนิบาตเพื่อประชาธิปไตยแห่งชาติ (NLD) ภายใต้การนำของนางออง ซาน ซูจี ได้ชนะ

การเลือกตั้งอย่างท่วมท้นถึงร้อยละ 82 แต่รัฐบาลพม่าไม่ยอมรับผลการเลือกตั้งครั้งนั้น จนถึงปัจจุบันนี้สภาพพม่าก็ยังไม่ มีรัฐธรรมนูญ

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

สภาพพม่าเริ่มมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และผ่านการลงประชามติไปเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2551 ผล ประชามติตอบรับมีถึงร้อยละ 90 ทั้งนี้เนื้อหาในรัฐธรรมนูญฉบับสนับสนุนการเลือกตั้งครั้งใหม่ โดยเฉพาะในมาตรา 109 ให้สนับสนุนที่นั่งจำนวน 110 ที่นั่งในสภาจากทั้งหมด 440 ที่นั่งให้แก่กองทัพพม่า ที่เหลืออีก 330 ที่นั่งสำหรับผู้สมัครรับ เลือกตั้งโดยตรง อย่างไรก็ตามองค์กรสหประชาชาติและประชาคมโลกเสนอให้พม่าทบทวนรัฐธรรมนูญก่อนการเลือกตั้ง รวมทั้งเรียกร้องให้ปล่อยตัวนักโทษการเมือง พร้อมตั้งข้อสังเกตว่าการลงประชามติรับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ ปราศจาก ความโปร่งใส และประชาชนไม่มีเสรีภาพในการออกเสียงอย่างแท้จริง (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

การพัฒนาสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย

รัฐบาลทหารพม่าได้กำหนดแผนสร้างสันติภาพสู่ประชาธิปไตย 7 ขั้นตอน หรือ “The Seven-Stage Roadmap to Democracy” เพื่อพัฒนาไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ได้แก่

ขั้นตอน 1	มีประชาธิปไตยแห่งชาติขึ้นใหม่ หลังจากได้เลื่อนการประชุมออกไปเมื่อปี 2539
ขั้นตอน 2	มีขั้นตอนการพัฒนาระบบประชาธิปไตย
ขั้นตอน 3	มีร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
ขั้นตอน 4	มีการลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
ขั้นตอน 5	มีเสรีภาพในการเลือกตั้งและยุติธรรม
ขั้นตอน 6	มีการประชุมโดยสมาชิก Hluttaws ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
ขั้นตอน 7	สร้างและพัฒนาประเทศให้เป็นประชาธิปไตยที่ทันสมัย

นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้สมาคมแห่งเอกภาพและการพัฒนา (Union Solidarity and Development Association: USDA) สรรหาและทาบทามนักธุรกิจที่ประชาชนไว้วางใจให้ลงสมัครรับเลือกตั้งในปีหน้า แม้ว่าการทำ Roadmap จะมี แนวทางเพื่อไปสู่ระบบประชาธิปไตยในพม่า แต่ผู้สังเกตการณ์เชื่อว่า เป็นเพียงการรักษาอำนาจทางทหารเพื่อการปกครอง ประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมมากกว่าส่งเสริมแนวทางประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นจริง ทั้งนี้ผลการจัดลำดับประเทศ ประชาธิปไตยของโลก โดย The Economist Intelligence Unit (EIU 2011) พบว่า พม่าจัดอยู่ในลำดับที่ 163 จากทั้งหมด 167 ประเทศ การจัดลำดับครั้งนี้พิจารณาจากความโปร่งใสและการตรวจสอบการปกครองของรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งพบว่า ประชาชนไม่มีทางตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้เลย รัฐบาลทหารมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการกำหนดนโยบาย รวมทั้งคณะรัฐบาลทั้งหมดเป็นคณะทหารทั้งสิ้น นอกจากนี้ภายในประเทศยังขาดเสรีภาพของสื่อมวลชน และ เสรีภาพในการนำเสนอความคิดเห็นต่างจากรัฐบาล ซึ่งถือว่าเป็นข้อจำกัดสิทธิมนุษยชนเบื้องต้นในการแสดงความคิดเห็น (ที่มา: EIU 2011 และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

6.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพพม่าเป็นประเทศเกษตรกรรม ภาคเกษตรจึงมีส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หรือ GDP (Gross Domestic Product : GDP) รายภาคมากที่สุด โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2543 ภาคเศรษฐกิจการเกษตรมีส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ในขณะที่ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรมมีส่วนไม่ถึงร้อยละ 10 อย่างไรก็ตาม ภายในช่วงทศวรรษนี้ สัดส่วนภาคเกษตรลดลงเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2551 คงเหลือสัดส่วนร้อยละ 43.69 เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอุตสาหกรรมพบว่ามีส่วนเพิ่มขึ้นเท่าตัวถึงร้อยละ 19.86 และภาคบริการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 14.84 ของ GDP

ภาคเกษตรกรรม

รัฐบาลพม่าพยายามส่งเสริมการเพิ่มผลิตผลทางการเกษตรให้ได้มากที่สุด ด้วยการสนับสนุนการบุกเบิกและฟื้นฟูที่ดินเพื่อการผลิต ส่งเสริมนักลงทุนเอกชนปลูกยางพารา ส่งเสริมการส่งออกข้าว ส่งออกไม้สัก เป็นต้น มีการวิเคราะห์ผลผลิตเกษตรกรรมส่งออก 4 ลำดับสำคัญของพม่า ได้แก่ ข้าว เมล็ดพืช ไม้เนื้อแข็งและไม้สัก และสินค้าประมง (ที่มา : EIU 2011)

ข้าว ยังคงเป็นสินค้าเกษตรส่งออกอันดับหนึ่งของประเทศ ซึ่งพม่าเคยส่งออกข้าวมากที่สุดถึง 1 ล้านตันต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2493-2503 และ 939,200 ตันในช่วงปี พ.ศ. 2544-2545 แต่ยอดส่งออกข้าวลดลงเรื่อยมาจนถึง 553,000 ตันต่อปีในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้สินค้าเกษตร ทั้งข้าวและเมล็ดพืชอื่น ๆ มียอดส่งออกลดลงนั้น นอกจากผลพวงของพายุไต้ฝุ่นแล้ว ยังเป็นผลมาจากเกษตรกรไม่ได้รับการส่งเสริมเพาะปลูก เช่น ขาดแคลนปุ๋ยและเมล็ดพันธุ์เพาะปลูกที่ดีรวมทั้งข้อจำกัดการใช้น้ำชลประทานก็เป็นปัจจัยสำคัญเช่นกัน และเพื่อแก้ไขสถานการณ์การส่งออกข้าว รัฐบาลพม่าได้ออกระเบียบเข้มงวดการส่งออกโดยเฉพาะในช่วงราคาข้าวที่พุ่งสูงขึ้น

เมล็ดพืช เป็นสินค้าส่งออกสำคัญ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่ารวมมากเป็นอันดับสองของสินค้าส่งออกทุกชนิด โดยส่งไปยังประเทศอินเดียมากที่สุด

ยางพารา ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลพม่าได้ส่งเสริมให้มีการลงทุนจากภาคเอกชนมากขึ้น และพบว่าในช่วงเวลา 6 ปีนับจากปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา เนื่องจากการเพาะปลูกยางพาราขยายเพิ่มขึ้นเป็น 225,800 เฮกตาร์ และมีผลผลิตถึง 64,200 ตัน ในปี พ.ศ. 2548

ไม้สักและไม้เนื้อแข็ง เป็นสินค้าเกษตรส่งออกอันดับสาม และมีปริมาณบริษัทสัมปทานตัดไม้เพิ่มขึ้น

สินค้าประมง โดยเฉพาะปลาและกุ้งเป็นสินค้าเกษตรส่งออกอันดับสี่ เป็นที่ต้องการของประเทศจีนและไทยอย่างมาก อย่างไรก็ตามสินค้าประมงยังไม่มีการลงทุนขนาดใหญ่ เป็นเพียงธุรกิจรายย่อยเท่านั้น นอกจากนั้นในปี พ.ศ. 2551 ธุรกิจประมงยังได้รับความเสียหายจากพายุไต้ฝุ่น โดยเฉพาะแหล่งประมงทางตอนใต้ของพม่า

ภาคอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมที่เป็นรายได้สำคัญในขณะนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมประมง เฟอร์นิเจอร์หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ และเสื้อผ้า พิจารณาสถิติภาคอุตสาหกรรมรวมปี พ.ศ. 2548-2551 จะเห็นว่ามีการกระเตื้องขึ้นเป็นลำดับ (แม้เพียงร้อยละ 1 เท่านั้น) ทั้งนี้ นักวิเคราะห์มองว่าเป็นผลพวงจากการเปิดประเทศ ด้วยการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ และสนับสนุนภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนในภาคเกษตร อุตสาหกรรมเบา และการคมนาคม เป็นที่น่าสังเกตว่า นักลงทุนภาคเอกชนมีความ

ใกล้ชิดและได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาลเป็นอย่างดี สำหรับอุตสาหกรรมหนัก รัฐบาลอนุมัติ 3 โครงการลงทุนของต่างชาติในน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เป็นจำนวนเงิน 114 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1 โครงการลงทุนทำเหมือง นอกจากนี้ในเดือนธันวาคม ปี 2551 ประเทศจีนได้ทำสัญญาซื้อขายก๊าซธรรมชาติจากสหภาพพม่า โดยขนส่งผ่านท่อส่งก๊าซจากสหภาพพม่าไปยูนนาน การลงทุนสร้างท่อส่งก๊าซนี้จะเป็นรายได้สำคัญให้แก่รัฐบาลพม่า สัดส่วน GDP ภาคอุตสาหกรรมยังอยู่ระดับต่ำมาก เนื่องจากการคว่ำบาตรทางการค้าของนานาประเทศจากกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชน ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป โดยเฉพาะเสื้อผ้า อัญมณี และหยก รวมถึงปัญหาการขาดแคลนกระแสไฟฟ้า และเส้นทางคมนาคมขนส่งถูกตัดขาดเนื่องจากประสบภัยพายุทอร์นาโด

ภาคบริการ

ในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2551 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าสหภาพพม่า จำนวน 288,776 คน ซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวในสหภาพพม่ายังไม่ประสบผลสำเร็จแม้ว่าจะมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ คือ ภาพลักษณ์ความรุนแรงของกลุ่มผู้ประท้วงและรัฐบาลพม่า ความเสียหายของประเทศภายหลังพายุทอร์นาโดพัดผ่าน ความเข้มงวดในการออกวีซ่า และการคว่ำบาตรทางการค้าและการท่องเที่ยวโดยกลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตยในพม่าทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

จากตารางที่ 6.2 เมื่อพิจารณาสัดส่วน GDP รายสาขาของสหภาพพม่าแล้ว จะเห็นได้ว่าสัดส่วน GDP จากภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เรื่อยมา ในปี พ.ศ. 2550 นั้น สหภาพพม่ามีสัดส่วน GDP จากภาคอุตสาหกรรมถึง ร้อยละ 19.86 ในขณะที่สัดส่วน GDP กว่าครึ่งของประเทศนั้นมาจากภาคเกษตรกรรม ภาคการค้ามีสัดส่วน GDP คงที่ในหลายปีมานี้ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 6.2 ซึ่งเปรียบเทียบสัดส่วน GDP ของสหภาพพม่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 - 2551

ตารางที่ 6.2 สัดส่วน GDP รายสาขา

(หน่วย : ร้อยละ)

ปี ^(๑)	เกษตร ^(๒)	บริการ ^(๓)	อุตสาหกรรม ^(๔)	การค้า
2538/39	45.06	17.94	15.48	21.52
2543/44	57.23	9.03	9.69	24.05
2544/45	55.87	9.63	10.61	23.89
2545/46	52.89	10.77	12.78	23.56
2546/47	51.90	11.10	13.55	23.45
2547/48	50.72	11.51	10.6	23.29
2548/49	46.68	14.09	17.52	21.71
2549/50	45.28	14.48	18.58	21.66
2550/51	43.69	14.84	19.86	21.61

ที่มา: FAO (2009) Special Report FAO/WFP Crop and Food Security Assessment Mission to Myanmar, 22 January. <http://ftp.fao.org/docrep/fao/011/ai478e/ai478e00.pdf> (accessed 20 March 2009)

เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตของ GDP ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีสัดส่วนไม่คงที่ โดยเฉพาะตัวเลขปัจจุบันปี พ.ศ.2550 - 2552 อัตรา GDP มีเพียงร้อยละ 0.9 เท่านั้น (ตารางที่ 6.3) คาดว่าจะมีอัตราที่ต่ำเช่นนี้ต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. 2552-2553 เนื่องจาก GDP ของเศรษฐกิจโลกตกต่ำอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 5.0 ในปี 2550 เหลือร้อยละ 3.3 ในปี พ.ศ. 2551 และคาดว่าจะเหลือเพียง ร้อยละ 0.2 ในปี พ.ศ. 2552 โดยหวังว่าอาจจะเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยประมาณร้อยละ 2.4 ในปี พ.ศ. 2553 ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 6.3

		(หน่วย: ร้อยละ)								
		ปี	2543/44	2544/45	2545/46	2546/47	2547/48	2548/49	2549/50	2550/51
รายการ										
Real GDP growth rate (%)			5.3	5.3	-2.0	13.6	13.6	3.4	3.4	0.9

ที่มา: FAO (2009) Special Report FAO/WFP Crop and Food Security Assessment Mission to Myanmar, 22 January. <http://ftp.fao.org/docrep/fao/011/ai478e/ai478e00.pdf> (accessed 20 March 2009)

ตารางที่ 6.3 ดัชนีชี้วัดเศรษฐกิจพม่า

การนำเข้าและส่งออกของสหภาพพม่า

ในปี พ.ศ. 2550 สหภาพพม่าส่งออกเป็นมูลค่า 1,556.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และนำเข้าทั้งหมด 774.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีดุลการค้าเกินดุล 781.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ สหภาพพม่าเคยประสบปัญหาขาดดุลการค้าในปี พ.ศ. 2543 มีมูลค่าขาดดุล 503.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่ช่วงระยะ 2 ปี เท่านั้นพม่าได้เพิ่มมูลค่าการส่งออกมากขึ้นเรื่อยๆ จนในปี พ.ศ. 2548 พม่ามีดุลการค้าเกินดุลถึง 2,028.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และยังคงมีมูลค่าเกินดุลจนถึงปี พ.ศ. 2550

การนำเข้า

พม่านำเข้าสินค้าจากประเทศจีนเป็นอันดับหนึ่ง และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว รองลงมาคือ สิงคโปร์ และไทย สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าจำพวกเครื่องจักรกล อุปกรณ์ขนส่ง วัตถุดิบการผลิต เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2552 นี้ สินค้านำเข้าเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ ภายหลังจากพายุทอร์นาโดพัดผ่านในเขตตอนใต้ของพม่า รวมทั้งพม่ายังต้องการนำมาใช้เพื่อสร้างเมืองหลวงใหม่กรุง “เนย์ปีดอว์” อีกด้วย

การส่งออก

ประเทศไทยเป็นแหล่งส่งออกที่สำคัญของสหภาพพม่า โดยมีสัดส่วนร้อยละ 44.7 ของการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ อินเดีย สหภาพยุโรป จีน ญี่ปุ่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา การส่งออกให้แก่สหรัฐอเมริกาเริ่มลดน้อยลง เนื่องจากการคว่ำบาตรสินค้าจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสหภาพพม่า สินค้าส่งออกสำคัญของสหภาพพม่า ได้แก่ สินค้าเกษตร และสินค้าทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ก๊าซ ไม้สัก เมล็ดพืช ข้าว ก๊าซธรรมชาติและผลิตภัณฑ์จากประมง รวมทั้งการส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้า

ตารางที่ 6.4 ประเภทสินค้าส่งออกสำคัญของสหภาพพม่า

(หน่วย : ล้านจ๊าด)

ปี	2456/47	2547/48	2548/49	2549/50	2550/51*
ประเภทสินค้าส่งออก					
ก๊าซธรรมชาติ	3,478	5,812	6,235	11,676	9,835
ไม้สัก และ ไม้อื่น ๆ	2,149	2,776	2,750	2,939	2,023
เมล็ดพืช และ ถั่ว	1,731	1,283	1,875	3,497	2,443
เสื้อผ้า และ สิ่งทอ	1,965	1,238	1,586	1,602	1,025
ข้าว	130	180	214	18	31
รวมส่งออกภาคเอกชน	7,838	7,228	9,313	11,887	8,051
รวมส่งออกภาครัฐ	6,281	9,469	11,333	18,139	15,695
รวม	14,119	16,697	20,646	30,026	23,746

หมายเหตุ: *EIU (2551), M C SO (2551) เมษายน-พฤศจิกายน

ที่มา: Sean Turnell, May 2008. *Burma's Economy 2008: Current Situation and Prospects for Reform.* BEW.

6.4 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

วัฒนธรรมของพม่าได้รับอิทธิพลทั้งจากจีน อินเดีย และไทยมาช้านาน ดังสะท้อนให้เห็นในด้านภาษา ดนตรี และอาหาร สำหรับศิลปะของพม่านั้นได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีและพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทมาตั้งแต่ครั้งโบราณ ในปัจจุบันนี้วัฒนธรรมพม่ายังได้รับอิทธิพลจากตะวันตกมากขึ้น ซึ่งเห็นได้ชัดจากเขตชนบทของประเทศ ด้านการแต่งกาย ชาวพม่าทั้งหญิงและชายนิยมนุ่งโจงกระเบน เรียกว่า ลองยี ส่วนการแต่งกายแบบโบราณเรียกว่า ลุนตยาอชิก ทางด้านภาษา นอกจากภาษาพม่า ซึ่งเป็นภาษาทางการแล้ว พม่ามีภาษาหลักที่ใช้กันในประเทศถึงอีก 18 ภาษา ทางด้านศาสนา สหภาพพม่าบัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติใน พ.ศ. 2517 เพราะมีผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 92.3 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 4 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 2 ศาสนาฮินดู ร้อยละ 1.7 (ที่มา : Wikipedia 2554) ประเทศสหภาพพม่ามีประชากรที่ประกอบด้วยชนหลายเผ่า แต่ละเผ่ายึดมั่นในวัฒนธรรมของตนเอง นอกจากนั้นยังยึดมั่นในศาสนาของตนเอง อย่างเคร่งครัด ใช้ภาษาพม่าเป็นภาษาราชการ และให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สองในโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม มีภาษาของชนเผ่าต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในพม่าไม่น้อยกว่า 20 ภาษา จึงเป็นการยากที่จะให้คนพม่าทั่วประเทศใช้ภาษาพม่าแต่เพียงภาษาเดียว ประชาชนพม่านิยมแต่งกายตามแบบฉบับของเผ่าของตน จึงเป็นการยากที่จะให้แต่งกายแบบเดียวกัน แม้สหภาพพม่าจะตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษนานถึง 62 ปี แต่อิทธิพล วัฒนธรรมแบบตะวันตก ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการแต่งกายของชาวพม่าได้ เนื่องจากสหภาพพม่าได้รับอิทธิพลจากหลายทางด้วยกัน เช่น จากอินเดีย จีน มอญ ธิเบต ลาว ไทย และชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ประเพณีวัฒนธรรมของชนชาติต่างๆ ดังกล่าวจึงเข้าไปปะปนกับวัฒนธรรมของสหภาพพม่า (ที่มา : Can Yhong Co., Ltd n.d.)

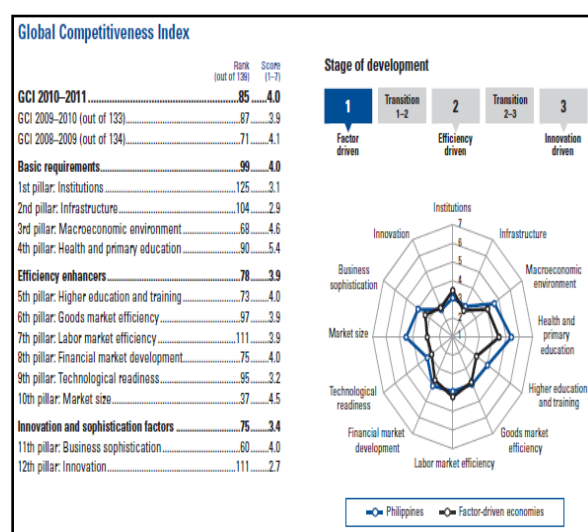
7. ประเทศฟิลิปปินส์

ตารางที่ 7.1 ข้อมูลพื้นฐานประเทศฟิลิปปินส์	
ขนาดพื้นที่	300,179 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	88.6 ล้านคน
เมืองสำคัญ	กรุงมะนิลา จำนวนประชากร 11,553,000 คน
	เกซอนซิตี: จำนวนประชากร 2,679,000 คน
สภาพอากาศ	ร้อนชื้น
ภาษา	ภาษาฟิลิปปินส์ (ตากาล็อก) อังกฤษ และสเปน
สกุลเงิน	สกุลเปโซ (P)
ปีงบประมาณ	1 มกราคม - 31 ธันวาคม
ระบบเวลา	GMT+8

7.1 ภาพรวมและโอกาสในการลงทุน

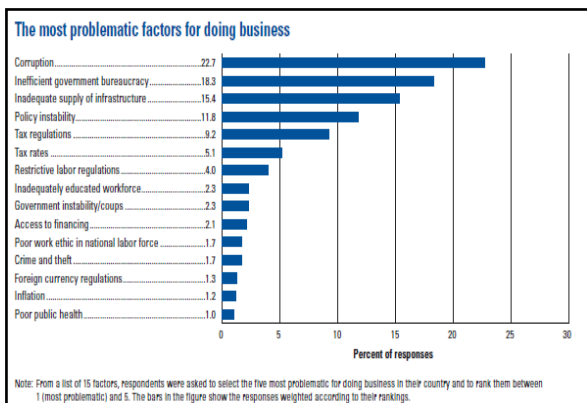
ในขณะที่ภาวะเงินเฟ้อยังคงมีให้เห็นอยู่ในระดับปานกลางและปัจจัยภายนอกที่ยังแข็งแกร่ง การบริโภคภาคเอกชนพร้อมด้วยการฟื้นตัวทางด้าน การส่งออกและการลงทุน จะเป็นตัวขับเคลื่อนการฟื้นตัวอย่างแข็งแกร่งในปี ค.ศ. 2010 ซึ่งในขณะนี้การลดความยากจนและเพิ่มอัตราการสร้างงานยังคงมีความล่าช้า การคาดการณ์สำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง สำหรับปีนี้และปีถัดไป และการเพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืนของการลงทุน ดูเหมือนว่าเป็นเป้าหมายที่สามารถสำเร็จได้ และเพื่อที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ รัฐบาลจึงผลักดันด้วยนโยบายและใส่การควบคุมดูแลโดยรัฐบาล

จากการศึกษาเชิงเปรียบเทียบของ World Economic Forum ถึงดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศ จะเห็นได้ว่าประเทศฟิลิปปินส์มีดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันอยู่ที่ 4 จาก 7 ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ประเทศฟิลิปปินส์มีความได้เปรียบสูงได้แก่ ปัจจัยด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและสาธารณสุข ซึ่งคะแนนอยู่ที่ 5.4 และปัจจัยด้านความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมเชิงมหภาค คะแนนอยู่ที่ 4.6 ในด้านที่ประเทศฟิลิปปินส์มีความด้อยในการแข่งขัน ได้แก่ ด้านนวัตกรรม ซึ่งมีคะแนนอยู่เพียง 2.7 โดยรวมแล้วประเทศฟิลิปปินส์ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 85 จากทั้งหมด 139 ประเทศ ดังจะเห็นได้จากแผนภาพ ที่ 7.1 ที่แสดงคะแนนวัดความสามารถในการแข่งขันด้านต่างๆ ของประเทศฟิลิปปินส์ในปี ค.ศ. 2011

แผนภาพที่ 7. ดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศฟิลิปปินส์

ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนธุรกิจของประเทศฟิลิปปินส์

ปัญหาสำคัญอันดับแรกของประเทศฟิลิปปินส์ต่อการค้าการลงทุนธุรกิจได้แก่ปัญหาการคอร์รัปชัน ซึ่งมีผู้ให้ความเห็นมากถึงร้อยละ 22.7 ถัดมาเป็นปัญหาด้านการไร้ศักยภาพในการบริหารประเทศของรัฐบาล ซึ่งมีผู้ให้ความเห็นถึง ร้อยละ 18.3 และปัญหาด้านความไม่พอเพียงของระบบสาธารณสุขปโภค ร้อยละ 15.4

แผนภาพที่ 7.2 ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนธุรกิจในฟิลิปปินส์

7.2 สภาพการเมืองการปกครอง

ประวัติศาสตร์การเมืองในฟิลิปปินส์ไม่ค่อยราบรื่นมาโดยตลอดนับตั้งแต่สมัยอยู่ภายใต้การปกครองของสเปนและสหรัฐอเมริกา ความพยายามในการต่อสู้เพื่อเอกราช แม้เมื่อได้รับเอกราชแล้วในปี พ.ศ. 2489 (ค.ศ. 1946) อันเป็นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ฟิลิปปินส์ยังคงเผชิญกับความวุ่นวายทางการเมืองภายในประเทศมากมายที่ทำให้รัฐบาลปัจจุบันต้องหาทางแก้ไขต่อไป

ฟิลิปปินส์ได้รับเอกราชโดยสมบูรณ์เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2489 แต่ฟิลิปปินส์กำหนดวันชาติคือ วันที่ 12 มิถุนายน เพื่อรำลึกถึงการประกาศเอกราชจากสเปนในวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2441 ปัจจุบันปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยมีประธานาธิบดีเป็นผู้บริหารสูงสุด และมีการเลือกตั้งผู้ปกครองในทุกระดับชั้นตั้งแต่ประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี วุฒิสมาชิก จนถึงผู้ปกครองท้องถิ่นในระดับบารังไก (Barangay) ซึ่งเป็นหน่วยปกครองเล็กที่สุด เทียบเท่าระดับหมู่บ้าน รัฐบาลท้องถิ่นในแต่ละจังหวัดมีอิสระในการปกครองตนเองภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย (Department of Interior and Local Government) (ที่มา : Board of Investment Thailand 2008)

ฟิลิปปินส์แบ่งอำนาจการปกครองเป็น 3 ฝ่าย คือ บริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ

1. ฝ่ายบริหาร

ประธานาธิบดีของฟิลิปปินส์มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 6 ปี และจำกัดให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ผู้ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีต้องอาศัยอยู่ในฟิลิปปินส์มาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี อายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี และไม่มีรายชื่ออยู่ในคณะผู้บริหารขององค์กรที่ทำธุรกิจเกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาล ประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งประมุขของประเทศและเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล บริหารราชการแผ่นดินโดยคณะรัฐมนตรี (Secretaries) ซึ่งคัดเลือกโดย Commission of Appointments ประกอบด้วยวุฒิสมาชิก 12 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลอีก 12 คน ทั้งนี้ ประธานาธิบดีไม่มีอำนาจในการยุบสภา

ส่วนตำแหน่งรองประธานาธิบดีได้จากการเลือกตั้ง มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 6 ปี เช่นเดียวกับประธานาธิบดี และสามารถรับการแต่งตั้งเป็นส่วนหนึ่งในคณะรัฐมนตรีได้ โดยไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรคการเมืองเดียวกันกับประธานาธิบดี (ที่มา : Board of Investment Thailand 2008)

2. ฝ่ายนิติบัญญัติ

วุฒิสภา มี 24 คน มาจากการเลือกตั้ง โดยผู้จะเป็นวุฒิสมาชิกต้องเกิดในฟิลิปปินส์และอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี มีวาระ 6 ปี และสามารถดำรงตำแหน่งได้ 2 วาระติดต่อกัน สมาชิกผู้แทนราษฎร มี 250 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงประมาณ 200 คน ที่เหลือเป็นสมาชิกระบบบัญชีรายชื่อ (Party List) ของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเกิดในฟิลิปปินส์และอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี มีวาระ 3 ปี และดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 3 วาระติดต่อกัน

ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีหน้าที่พิจารณากฎหมายและข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศ เช่น สนธิสัญญาระหว่างประเทศ ข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องกับประธานาธิบดี รวมถึงการปลดประธานาธิบดีออกจากตำแหน่ง โดยรัฐสภามีอำนาจในการริเริ่มขบวนการถอดถอน และวุฒิสมาชิกมีอำนาจสูงสุดด้วยมติ 2 ใน 3 ในการตัดสินคดีความ

3. ฝ่ายตุลาการ

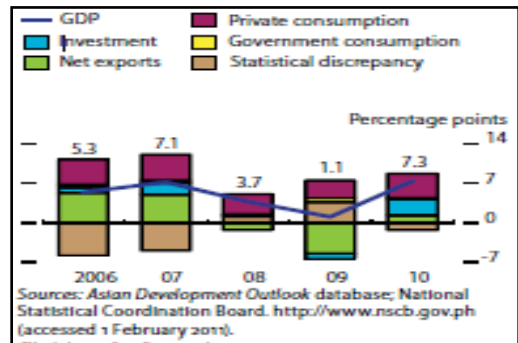
มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายผ่านทางศาล ศาลของฟิลิปปินส์แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ 1) ศาลระดับท้องถิ่น เป็นศาลเทศบาล ศาลในเมืองขนาดใหญ่ และศาลเคลีออนที่ (Municipal Circuit Trial Court) 2) ศาลระดับภูมิภาค มีหน้าที่พิจารณาคดีที่ร้ายแรงกว่าศาลท้องถิ่นและคดีอุทธรณ์ โดยศาลระดับภูมิภาคมี 13 แห่ง ประจำใน 13 ภูมิภาคเท่านั้น 3) ศาลระดับชาติ เป็นศาลอุทธรณ์และศาลมุสลิม ส่วนมากจะรับพิจารณาคดีอุทธรณ์ด้านภาษี คดีข้าราชการ และคดีข้อหาของรัฐบ้างหลวง รวมถึงคดีที่ต้องพิจารณาจากกฎหมายมุสลิม 4) ศาลสูงสุด หรือเรียกว่า "ศาลสูง" ประกอบด้วยประธานและคณะ ผู้พิพากษา จำนวน 14 คน รับพิจารณาคดีการเมือง คดีอุทธรณ์ คดีฎีกา รวมถึงคดีที่มีความสำคัญระดับประเทศ (ที่มา : วิกิพีเดีย 2011 และ Board of Investment Thailand 2008)

7.3 สภาพเศรษฐกิจ

การฟื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี ค.ศ. 2009 ได้ส่งผลให้ค่า GDP ในปี ค.ศ. 2010 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.3 เนื่องจากการบริโภคภาคเอกชนมีการขยายตัวมากขึ้นและการฟื้นตัวของภาคการส่งออกและการลงทุนเมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 2009 เกือบร้อยละ 60 ของอัตราการเติบโตทั้งหมดมาจากการบริโภคภาคเอกชน ซึ่งทำให้ GDP เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.3 การส่งเงินจากแรงงานต่างชาตินี้ยังคงเป็นสิ่งสนับสนุนหลักของการบริโภค การส่งเงินจากแรงงานต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 ซึ่งก็คือ 18.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ (การเพิ่มในหน่วยเงินเปโซเป็น ร้อยละ 2.4) การลงทุนมีส่วนช่วยในการเติบโตถึงร้อยละ 40 ของการเติบโตทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดในรอบ 10 ปี

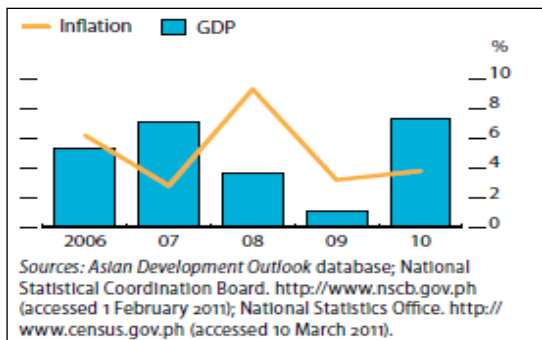
การสะสมเงินทุนถาวรเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 17.1 และการลงทุนในเครื่องจักรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถึง ร้อยละ 25.7 การลงทุนในกลุ่มของเครื่องจักรรวมไปถึงด้านการเกษตร การก่อสร้าง การทำเหมืองเหล็ก การขนส่ง และระบบการโทรคมนาคมเติบโตเป็นเลขถึง 2 หลัก การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมีส่วนช่วยในการเพิ่มของ GDP ถึงร้อยละ 15.7 ซึ่งเป็นอัตราที่ดีที่สุดในรอบ 6 ปี

แผนภาพที่ 7.3 แสดงการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศฟิลิปปินส์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006-2010

การฟื้นตัวทางด้านการส่งออกและการบริโภคเป็นปัจจัยช่วยสนับสนุนการลงทุนให้มีความเข้มแข็งขึ้น อีกทั้งยังได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้ประชากรที่สูงขึ้นและอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลง การเลือกตั้งประธานาธิบดีและฝ่ายนิติบัญญัติในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2010 ก็เป็นไปอย่างเรียบร้อย และภาคธุรกิจทั่วไปมีมุมมองในแง่ดีเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลใหม่ที่พัฒนาบรรยากาศของการทำธุรกิจ จากการสำรวจความคาดหวังทางธุรกิจแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นที่เพิ่มขึ้นตลอดทั้งปี การส่งออกสุทธิที่เคยดึงค่าการเติบโตของ GDP ลงระหว่างภาวะการถดถอยทั่วโลก ในขณะนี้ก็ส่งผลทางบวกต่อ GDP ส่งผลต่อการเติบโต (ด้านความต้องการภาคการบริการยังคงเป็นภาคส่วนที่ใหญ่ที่สุด ที่ส่งผลให้เกิด GDP และการจ้างงาน โดยเมื่อปีที่แล้วอุตสาหกรรมบริการมีการเติบโตถึง ร้อยละ 7.1 การเติบโตส่วนใหญ่มาจากการขายปลีก ที่ถูกสนับสนุนโดยองค์ประกอบอื่นๆ ที่เติบโตขึ้นคือ การว่าจ้าง การเงิน และอสังหาริมทรัพย์

ราคาของสินค้าอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.8 ที่อยู่ในอัตราช่วง ร้อยละ 3.5-5.5 ที่ตั้งไว้โดย Bangko Sentral ng Pilipinas (ธนาคารกลาง) ด้วยอัตราเงินเฟ้อในระดับปานกลาง ธนาคารกลางยังคงนโยบายอัตราดอกเบี้ยในปี

แผนภาพที่ 7.4 อัตราเงินเฟ้อต่อปีของประเทศฟิลิปปินส์ และการเติบโตของเศรษฐกิจ

2010 ในอัตราที่ต่ำที่สุดที่ตั้งไว้ในช่วงเศรษฐกิจโลกชะลอตัว - อัตราผู้ยืมระยะสั้น ที่ ร้อยละ 4 และ อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่ ร้อยละ 6 ความกดดันที่จะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยให้เพิ่มสูงขึ้นกว่าระดับปกติ จากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจถูกลดลง เนื่องจากความพึงพอใจในค่าของอัตราแลกเปลี่ยน และความจริงที่ว่า อัตราดอกเบี้ยตามนโยบายยังคงเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ

บัญชีเงินกระแสรายวันแสดงให้เห็นถึงเงินส่วนเกินถึง 8,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเทียบเท่ากับ ร้อยละ 4.5 ของ GDP เนื่องจากผลของรายรับของภาคการบริการที่สูงขึ้น และการส่งเงินเข้า ควบคุมไปกับการฟื้นตัวของเงินไหลเข้าสู่สุทธิในบัญชีเงินทุนและบัญชีการเงินในปี ค.ศ. 2010 ภาพรวมของ balance of payment มีส่วนเกินเพิ่มสูงถึง ร้อยละ 7.6 ของ GDP

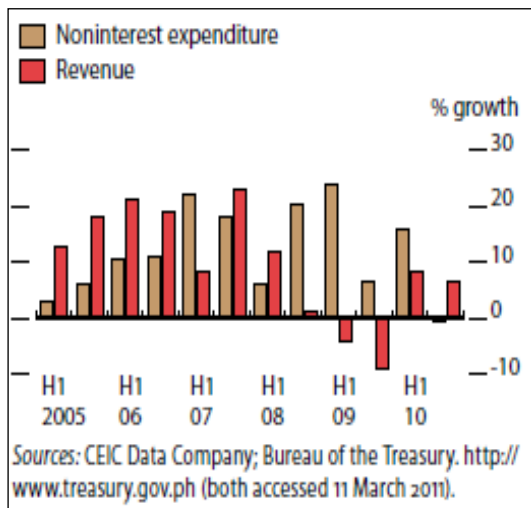
	2011	2012
GDP growth	5.0	5.3
Inflation	4.9	4.3
Current account balance (share of GDP)	4.1	3.9

Source: ADB estimates.

แผนภาพที่ 7.5 แนวโน้มของตัวบ่งชี้ทางเศรษฐกิจ ปี ค.ศ. 2011 และ ค.ศ. 2012

โอกาสทางเศรษฐกิจ

แนวโน้มในปีนี้และปีหน้าซึ่งได้มีการสันนิษฐานว่ารัฐบาลจะทำตามสิ่งที่ได้กล่าวไว้เพื่อที่จะปรับปรุงเงิน

แผนภาพที่ 7.6 ตัวชี้วัดทางการเงิน

งบประมาณ การกำกับดูแลของรัฐบาล และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และบางส่วนของแผนโครงการของภาครัฐและภาคเอกชน จะได้เริ่มในระยะเวลาที่คาดการณ์ไว้ ทางด้านนโยบายเกี่ยวกับการเงิน รัฐบาลได้ตั้งการขาดดุลเหลือ ร้อยละ 3.7 ของ GDP จาก ร้อยละ 3.9 ในปี ค.ศ. 2009 รัฐบาลได้ตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่ทำให้เกิดผลประโยชน์ในครึ่งปีหลังลง ร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับปีที่แล้ว หลังจากที่ใช้จ่ายได้เติบโตถึง ร้อยละ 15.8 ในครึ่งปีแรก และรัฐบาลยังแสดงถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดเก็บภาษี : รายได้จากเงินภาษีสำหรับปีนี้เพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 11 แต่ก็ยังไม่ถึงเป้าหมายที่ได้วางไว้

ทางด้านอุปทาน ภาคบริการจะได้ผลกำไรจากการเติบโตของการบริโภคภาคเอกชนและการลงทุน ภาคการผลิต จะได้รับการสนับสนุนจากความต้องการที่เพิ่มขึ้นภายในประเทศ รวมทั้งการส่งออก แม้ว่าการเติบโตจะชะลอตัวเมื่อเทียบกับการเติบโตอย่างรุนแรงเมื่อปีที่แล้ว ภาวะเงินเฟ้อถูกคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.9 ในปี ค.ศ. 2011 (ในช่วง 2 เดือนแรกที่ผ่านมาอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 3.9) การคาดการณ์ระยะสั้นให้เห็นถึงราคาที่สูงขึ้นสำหรับการนำเข้าน้ำมัน การเพิ่มขึ้นของค่าสาธารณูปโภค และ ค่าโดยสารสาธารณะ ราคาอาหารที่สูงขึ้นทั่วโลกจะก่อให้เกิดความกดดันต่ออัตราเงินเฟ้อให้เพิ่มสูงขึ้น ถึงแม้ว่ามีการรองรับของข้าวคังคัง และความคาดหวังในการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เพิ่มขึ้นแล้วก็ตาม บนพื้นฐานของการชะลอราคาสินค้าโภคภัณฑ์ทั่วโลก ภาวะเงินเฟ้อในปี ค.ศ. 2012 ที่คาดการณ์ว่าจะอยู่ที่ ร้อยละ 4.3 ในขณะที่มีความเสี่ยงในการคาดการณ์การเติบโตและภาวะเงินเฟ้อในขาลงได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจทั่วโลกที่อ่อนลงกว่าที่คาดการณ์ไว้ การหยุดชะงักของเงินเข้า และราคาน้ำมันโลกและอาหารที่สูงกว่าตามที่คาดการณ์

การจ้างงานและข้อมูลประชากร การจ้างงานที่ขาดศักยภาพและการได้ผลผลิตต่ำ ซึ่งเทียบได้กับความล่าช้าในการแก้ปัญหาความยากจน จำนวนประชากรที่ยากจนเพิ่มขึ้นจาก 3.3 ล้านเป็น 23 ล้านใน 6 ปี ในปี ค.ศ. 2009 เมื่อสถานการณ์ความยากจนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24.9 เป็นร้อยละ 26.5 ความคับหน้าเกิดขึ้นได้ช้ากว่าที่คาดหวังสำหรับเป้าหมายการพัฒนา รวมถึงความยากจน สุขภาพของสตรี และการศึกษาขั้นปฐมวัย ในด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจรัฐบาลยังคงมีเรื่องให้ต้องทำอีกมากเพื่อให้การลงทุนภาคเอกชนและการจ้างงานเติบโตอย่างคงที่ ตามที่ The World Economic Forum ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทั่วโลก ในปี ค.ศ. 2010-2011 ฟิลิปปินส์อยู่ลำดับที่ 85 จาก 139 ประเทศ ซึ่งเทียบกับมาเลเซีย (ลำดับที่ 26) ไทย (ลำดับที่ 38) อินโดนีเซีย (ลำดับที่ 44) และเวียดนาม (ลำดับที่ 59) นักลงทุน ได้แสดงความกังวลต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐานที่ขาดแคลน และความไม่แน่นอนทางนโยบาย รายงานจาก World Bank's Doing Business 2011 แสดงให้เห็นว่า ประเทศฟิลิปปินส์อยู่ในลำดับที่ 148 จาก 183 ประเทศ ซึ่งตกลงมาจากลำดับที่ 146 เมื่อปีที่แล้ว ความโปร่งใสและการคอร์รัปชันของประเทศฟิลิปปินส์ได้คะแนน 2.4 จาก 10 ซึ่งคะแนน 0 คือมีค่าการทุจริตสูงสุด

7.4 ลักษณะสังคมและวัฒนธรรม

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของตะวันตกก่อนจะได้มีโอกาสพัฒนาวัฒนธรรมของตัวเอง วัฒนธรรมฟิลิปปินส์พบว่ามีส่วนคล้ายกับประเทศในละตินอเมริกา ประชาชนแบ่งออกเป็นชุมชนทางเชื้อชาติและภาษาที่แตกต่างกัน มีการใช้ภาษามากกว่า 170 ภาษา โดยส่วนมากเกือบทั้งหมดนั้นเป็นตระกูลภาษาย่อยมาลาโย-โปลินีเซียนตะวันตก แต่ในปี พ.ศ. 2530 รัฐธรรมนูญได้ระบุให้ภาษาฟิลิปปินและภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ใช้กันมากในประเทศฟิลิปปินส์มีทั้งหมด 8 ภาษา ได้แก่ ภาษาสเปน ภาษาจีนฮกเกี้ยน ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาฮินดี ภาษาปัญจาบ ภาษาเกาหลี และภาษาอาหรับ โดยมีภาษาประจำชาติคือภาษาตากาล็อก

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกอันดับ 4 ของโลก นิกายโปรเตสแตนต์อันดับ 13 ของโลก ศาสนาอิสลามอันดับที่ 40 ของโลก ศาสนาฮินดูอันดับที่ 7 ของโลก และศาสนาพุทธอันดับที่ 17 ของโลก ร้อยละ 92 ของชาวฟิลิปปินส์ทั้งหมดนับถือศาสนาคริสต์ โดยร้อยละ 83 นับถือนิกายโรมันคาทอลิก และร้อยละ 9 เป็นนิกายโปรเตสแตนต์ (ที่มา : วิกิพีเดีย 2011)

8. ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

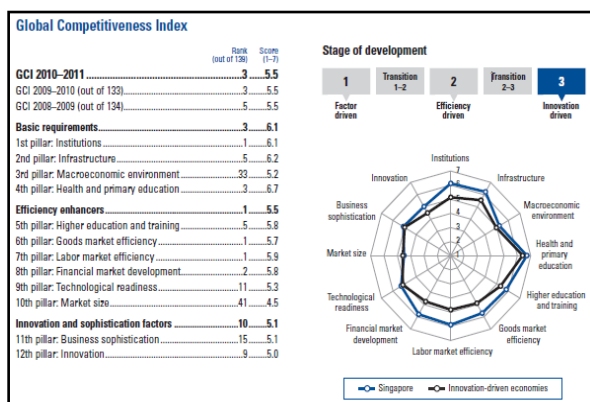
ตารางที่ 8.1 ข้อมูลพื้นฐานของประเทศสิงคโปร์	
ขนาดพื้นที่	710.2 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	5.1 ล้านคน
สภาพอากาศ	ร้อนชื้น
ภาษา	ภาษาอังกฤษ จีน มาเลย์ และทมิฬ
สกุลเงิน	Singapore dollar (S\$)
ระบบเวลา	GMT+8

8.1 ภาพรวมและโอกาสในการลงทุน

ภาคเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์ มีการฟื้นตัวอย่างรวดเร็วในปี ค.ศ. 2010 การฟื้นฟูในด้านการส่งออกกระตุ้นให้เกิดการผลิต การลงทุน และการบริโภคภาคเอกชน ภาวะเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาที่สูงขึ้นของการขนส่ง ที่อยู่อาศัย และอาหาร ซึ่งจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงครึ่งปีแรกของปี ค.ศ. 2011 การเติบโตของ GDP จะอยู่ในระดับปานกลางทั้งในปีนี้และปีหน้า ด้วยการฟื้นตัวที่แข็งแกร่งของภาคเศรษฐกิจ ความท้าทายในขณะนี้คือการเพิ่มกำลังทางการผลิต

การขยายตัวของเงินทุนทางเศรษฐกิจคือความจำเป็นในขณะนี้ แม้ว่าจะเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ก็กระตุ้นให้ราคาและค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ยุทธศาสตร์รัฐบาลที่ได้วางไว้ในปี ค.ศ. 2010 คือการติดตามนโยบายที่เพิ่มผลผลิต ร้อยละ 2-3 ต่อปี ภายในอีก 10 ปีข้างหน้า จะทำให้การเพิ่มประสิทธิภาพนั้น มีค่ามากกว่า 2 เท่าของอัตราการเพิ่มขึ้นในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา

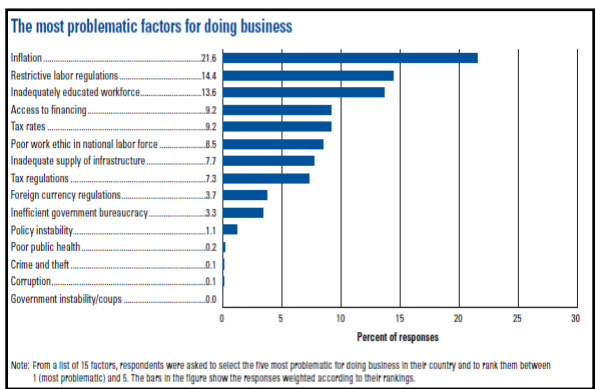
จากการศึกษารายงานเชิงเปรียบเทียบของศักยภาพในการแข่งขันของแต่ละประเทศ ดังเห็นจากแผนภาพที่ 8.1 เมื่อพิจารณาจากดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสิงคโปร์จะเห็นได้ว่า ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และมีดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันอยู่ที่ 5.5 จาก 7 ซึ่งนับว่าสูงที่สุดใน 10 ประเทศอาเซียน ปัจจัยที่ทำให้ประเทศสิงคโปร์มีความสามารถในการแข่งขันสูงได้แก่ ปัจจัยด้านสถาบันซึ่งได้คะแนนสูงถึง 6.1 คะแนน และความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค ที่มีคะแนน 6.2 คะแนน และปัจจัยด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานและระบบสาธารณสุขที่มีคะแนน 6.7 คะแนน นอกจากนี้ประเทศสิงคโปร์ยังได้เปรียบในด้านการมีตลาดแรงงานและตลาดสินค้าที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย ตัวชี้วัดด้านนวัตกรรมได้รับคะแนนสูงถึง 5 คะแนน ประเทศสิงคโปร์มีความสามารถในการแข่งขันเป็นอันดับที่ 3 เมื่อเทียบกับการจัดอันดับใน 139 ประเทศ

แผนภาพที่ 8.1 ดัชนีวัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสิงคโปร์ ปี ค.ศ. 2011

ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจของประเทศไทยได้แก่ ปัญหาด้านอัตราเงินเฟ้อซึ่งมีผู้ให้ความเห็นสูงเป็นอันดับหนึ่งถึง ร้อยละ 21.6 รองลงมาได้แก่ กฎระเบียบด้านแรงงานที่มีความเข้มงวด ซึ่งมีสูงถึง ร้อยละ 14.4 และปัญหาด้านแรงงานได้รับการศึกษาไม่เพียงพอ ร้อยละ 13.6 ในขณะที่แทบไม่มีปัญหาด้านการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจหรือปัญหาการคอร์รัปชันเลย ดังเห็นได้จากแผนภาพที่ 8.2

แผนภาพที่ 8.2 ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ

8.2 สภาพการเมืองการปกครอง

ระบอบการปกครองของสิงคโปร์ คือ ระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ประธานาธิบดีคนปัจจุบันคือ นายเชลลาบัน รามานาทาน เข้ารับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2542 ส่วนนายกรัฐมนตรีคือ นายลี เซียน ลุง ซึ่งรับตำแหน่งต่อจากนายโก๊ะ จ๊กตง และนายลี กวน ยูซึ่งมีฐานะเป็นบิดาของนาย ลี เซียน ลุง สิงคโปร์แยกตัวออกจากมาเลเซียเมื่อปี พ.ศ. 2508 มีการปกครองในระบอบสาธารณรัฐโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขทางพิธีการ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประมุขทางด้านบริหาร สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความมั่นคงทางการเมืองมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก นับตั้งแต่ก่อตั้งประเทศเป็นต้นมา มีรัฐบาลที่มาจากพรรคเดียวและเป็นรัฐบาลเสียงข้างมาก และมีการควบคุมสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนและประชาชนในกาววิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างค่อนข้างเข้มงวด (ที่มา : วิกิพีเดีย 2011)

มีการแบ่งอำนาจการปกครองเป็น 3 ส่วน (ที่มา : Board of Investment Thailand 2008) ดังนี้

1. **สภการบริหาร (The Executive)** ประกอบด้วยประธานาธิบดี และคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่บริหารประเทศผ่านกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานในสังกัดราชการอื่นๆ
2. **รัฐสภา (Parliament)** มาจากการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งล่าสุดวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 ได้สมาชิกสภาผู้แทนรวม 84 คน แบ่งเป็นฝ่ายรัฐบาล รวม 82 คน มาจากพรรค People's Action Party และฝ่ายค้านมี 2 คน มาจากพรรค Worker's Party และพรรค Singapore Democratic Alliance สำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไปกำหนดในต้นปี พ.ศ. 2554
3. **ศาลตุลาการ (The Judiciary)** แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) และศาลฎีกา (Supreme Court)

8.3 สภาพเศรษฐกิจ

การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจส่งผลให้การเติบโตในปี ค.ศ. 2010 เป็น ร้อยละ 14.5 การผลิตที่เน้นการส่งออกและการบริการทางการเงินจะเป็นผู้ควบคุมการฟื้นตัวในระดับโลกของการค้าขายและการลงทุน การเติบโตในช่วงปีแรกๆของปี ค.ศ. 2010 มีความแข็งแกร่งเป็นอย่างมากโดยเป็นผลมาจากฐานที่ต่ำเนื่องจากการหดตัวของเศรษฐกิจเมื่อปีที่แล้ว

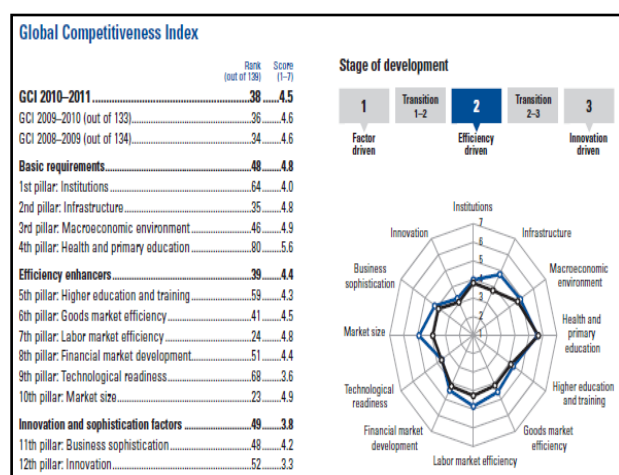
9. ประเทศไทย

ตารางที่ 9.1 ข้อมูลพื้นฐานของไทย	
ขนาดพื้นที่	514,000 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	67.8 ล้านคน
เมืองสำคัญ	กรุงเทพมหานคร (เมืองหลวง) จำนวนประชากร 5.66 ล้านคน
	เชียงใหม่ จำนวนประชากร 1.65 ล้านคน
	นครราชสีมา จำนวนประชากร 2.55 ล้านคน
สภาพอากาศ	ค่อนข้างร้อน
ภาษา	ไทย
สกุลเงิน	บาท
ปีงบประมาณ	1 ตุลาคม - 31 กันยายน
ระบบเวลา	GMT+7

การเติบโตอย่างมากในการบริโภคภาคเอกชนและการลงทุนได้นำไปสู่การฟื้นฟูทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งในปี ค.ศ.2010 แม้ว่าการเติบโตจะอยู่ในระดับปานกลางทั้งในปีนี้และปีหน้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการลดลงของความต้องการภายนอกและปัจจัยทางพื้นฐานที่เบาบางลง ภาวะเงินเฟ้อได้คาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นในปีนี้ ทำให้นักกลางจะต้องพร้อมที่จะรักษาสภาพคล่องทางการเงินอย่างเข้มงวด ในด้านสังคม รัฐบาลได้วางโครงการที่จะระบุและแก้ไขความแตกต่างในด้านของรายได้และโอกาสที่ได้รับ รวมถึงโครงการ ที่จะทำให้เครือข่ายสังคมเข้มแข็งขึ้น รวมทั้งการลงทุนในระบบขนส่งมวลชนพื้นฐาน

9.1 ภาพรวมและโอกาสในการลงทุน

จากการศึกษารายงาน Global Competitiveness Report โดย Global Economic Forum จะเห็นได้ว่าประเทศไทยถูกจัดอยู่เป็นประเทศที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูงเป็นอันดับที่ 38 จาก 139 ประเทศทั่วโลก โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูงได้แก่ ปัจจัยด้านการศึกษาพื้นฐานและระบบสาธารณสุข ในลำดับต่อมาได้แก่ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค ในการดำเนินธุรกิจที่มีคะแนนสูงถึง 4.9 คะแนนจาก 7 และการมีตลาดแรงงานที่มีประสิทธิภาพสูง ในภาพรวมดัชนีวัดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยอยู่ที่ 4.5 ดังจะเห็นได้จากแผนภาพที่ 9.1

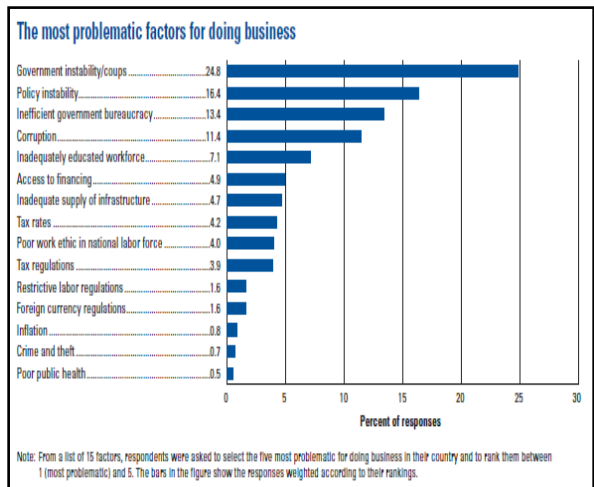

แผนภาพที่ 9.1 ดัชนีวัดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทย ปี 2011

ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ

จากการศึกษาของ World Economic Forum ยังพบอีกว่าปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจในไทยเป็นอันดับแรกได้แก่ ความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาล ที่มีสูงถึงร้อยละ 24.8 จากปัญหาทั้งหมด ถัดลงมาเป็นปัญหาด้านความไม่มีเสถียรภาพของนโยบายภาครัฐ ที่มีสูงถึง ร้อยละ 16.4 และการบริหารประเทศยังไม่มีประสิทธิภาพของรัฐบาล ร้อยละ 13.4 ปัญหาคอร์รัปชัน ร้อยละ 11.4 จะเห็นได้ว่ามากกว่า ร้อยละ 60 ของปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจนั้น เป็นปัญหาด้านการเมืองทั้งสิ้น ปัญหาเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำที่ ร้อยละ 0.8 และปัญหาอาชญากรรมก็อยู่ในระดับต่ำที่ ร้อยละ 0.7

แผนภาพที่ 9.2 ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจในไทย ปี ค.ศ. 2010

9.2 สภาพการเมืองการปกครอง

เดิมประเทศไทยมีการปกครองแบบระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ตั้งแต่สมัยอาณาจักรอยุธยาเป็นต้นมา จนกระทั่งมีการปกครองในลักษณะรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางแบบเด็ดขาดตั้งแต่รัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช ครั้นวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้ทำการปฏิวัติในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นแบบในปัจจุบันตั้งแต่นั้นมา

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีรูปแบบรัฐเป็นราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ และใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา หรือที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเรียกรวมกันว่า ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นฉบับที่ 18 อันกำหนดรูปแบบองค์กรบริหารอำนาจทั้งสามส่วนดังนี้

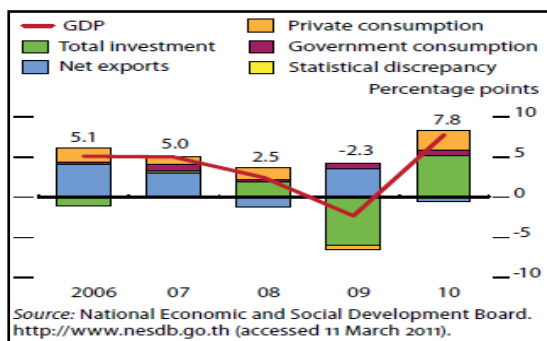
- อำนาจนิติบัญญัติ มีรัฐสภาในระบบสองสภา อันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา มีสมาชิก รวมกันทั้งสิ้น 630 คน เป็นองค์กรบริหารอำนาจ มีประธานรัฐสภาเป็นประมุขแห่งอำนาจ
- อำนาจบริหาร มีนายกรัฐมนตรี ซึ่งมาจากการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ ตามคำกราบบังคมทูลขอของประธานรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำกราบบังคมทูลขอของนายกรัฐมนตรี เป็นองค์กรบริหารอำนาจ นายกรัฐมนตรีเป็นประมุขแห่งอำนาจ
- อำนาจตุลาการ มีระบบศาล ซึ่งประกอบด้วยศาลยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลปกครอง เป็นองค์กรบริหารอำนาจ มีประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นประมุขใน ส่วนของตน

สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยผู้แทนราษฎรจำนวน 500 คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจำนวน 375 คน และมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน 125 คนอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี; วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 150 คน มาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ 1 คน (รวมกรุงเทพมหานคร) และมาจากการสรรหา 73 คน โดยมีคณะกรรมการสรรหา สมาชิกวุฒิสภา 7 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 6 ปี และไม่สามารถเป็นสมาชิกวุฒิสภาติดต่อกันเกิน 1 วาระ นายกรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ตามสภาผู้แทนราษฎร และไม่สามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้เกิน 8 ปี นายกรัฐมนตรีมิได้ รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน แต่ได้รับการลงมติเห็นชอบโดยสภาผู้แทนราษฎร; ศาลรัฐธรรมนูญมีวาระ 9 ปี ประกอบด้วยตุลาการ 9 คน

9.3 สภาพเศรษฐกิจ

การฟื้นฟูจากการหดตัวของเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 2009 ช่วยขับเคลื่อนให้การเติบโตของ GDP เท่ากับ ร้อยละ 7.8 ใน ค.ศ. 2010 การฟื้นตัวของความต้องการจากภายนอก ช่วยกระตุ้นการผลิตและสนับสนุนความมั่นใจของทั้งทางด้าน ผู้บริโภค และทางธุรกิจ ความตึงเครียดทางการเมืองที่นำไปสู่ความรุนแรง 7 สัปดาห์กลางเมืองกรุงเทพฯ ระหว่างเดือน เมษายน ถึงพฤษภาคม ค.ศ. 2010 ถูกจำกัดและมีผลกระทบต่อฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลต่อผู้รับผลกระทบ รายใหญ่ พิจารณาอุปสงค์ที่มาจากการลงทุน ทำให้เพิ่มการเติบโตของ GDP ขึ้นร้อยละ 5.2 ดังเห็นได้จากแผนภาพที่ 9.3 แสดงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

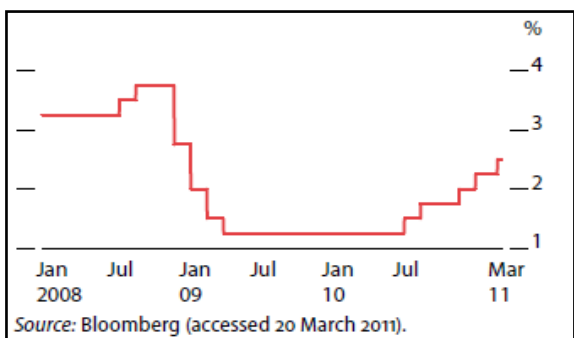
แผนภาพที่ 9.3 อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ

โดยการลงทุนลดลงในปี ค.ศ. 2009 และลดลงมาก่อนหน้านั้นหลายปีแล้ว การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรของภาคเอกชน เพิ่มถึง ร้อยละ 13.8 ใน ค.ศ. 2010 โดยส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคการผลิตที่เน้นการส่งออกเป็นหลัก เมื่อความต้องการเพิ่มขึ้น การใช้กำลังในการผลิตก็สูงขึ้นตามลำดับ ในภาคอุตสาหกรรมเช่น ยานยนต์ และอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงถูกกระตุ้นให้มีการลงทุนในเครื่องจักรใหม่ๆ ที่เพิ่มถึง ร้อยละ 14.7 สำหรับปีนี้ การก่อสร้างภาคเอกชนขยายตัว ร้อยละ 10.6 ด้วยแรงสนับสนุนของอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ การบริโภคภาคเอกชนที่ลดลงในปี ค.ศ. 2009 เพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 4.8 เมื่อปีที่แล้ว และส่งผลถึงร้อยละ 2.5 ในการเติบโตของ GDP การเติบโตนี้ถูกสนับสนุนโดยความเข้มแข็งของตลาดแรงงานและรายได้เกษตรกรที่สูงขึ้น และยังส่งผลต่อการเพิ่มของราคาสินค้าการเกษตรอีกด้วย ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคลดลงในไตรมาสที่ 2 เมื่อความรุนแรงเกิดขึ้นแต่ก็ฟื้นฟูได้หลังจากนั้น

ในด้านของอุปทานภาคอุตสาหกรรม การเติบโต GDP สูงที่สุด ภาคอุตสาหกรรมการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประมาณ ร้อยละ 20 ในช่วงครึ่งปีแรก และลดลงมาเป็น ร้อยละ 8 ในช่วงครึ่งปีหลัง เพราะผลกระทบพื้นฐานและอุปสงค์ที่ลดลงทั่วโลก การผลิตภาคยานยนต์กระโดดไปเกือบ ร้อยละ 60 เนื่องจากการฟื้นตัวของความต้องการทั้งในประเทศและภาคการส่งออก ภาคการบริการมีส่วนช่วยประมาณร้อยละ 2 ของการเติบโตทั้งหมด ธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารขยายตัวถึง ร้อยละ 8.4 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในครึ่งปีหลัง

เนื่องจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและสถานการณ์ทางการเมืองที่ลงตัวในช่วงครึ่งปีหลังของปี ค.ศ. 2010 ธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มที่จะพยายามให้นโยบายของอัตราการลงทุนเป็นปกติมากขึ้น (ซึ่งได้ลดลงในอัตรา 250 ในขั้นพื้นฐาน

ไปสู่ร้อยละ 1.25 ระหว่างวิกฤตการณ์ทั่วโลก) ธนาคารกลางได้ปรับอัตราดอกเบี้ยเพิ่มถึง 5 ครั้งระหว่างกรกฎาคม ค.ศ.2010 ถึง มีนาคม ค.ศ. 2011 เพื่อให้อัตราดอกเบี้ยขึ้นไปถึง ร้อยละ 2.5 (ยังคงต่ำกว่าอัตราภาวะเงินเฟ้อ)

แผนภาพที่ 9.4 นโยบายการปรับอัตราดอกเบี้ยตั้งแต่ ปี 2008 - 2011 ของประเทศไทย

การค้าภายนอกได้มีการฟื้นฟูสินค้าส่งออกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 28.5 คิดเป็น 193.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ สะท้อนให้เห็นความต้องการภายนอกที่แข็งแกร่งทั้งภาคการเกษตรและภาคการผลิต การฟื้นฟูความต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเท่ากับ

ร้อยละ 37 เป็น 179.6 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี ค.ศ. 2010 การนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นทุติยภูมิ ที่เป็นที่ต้องการของภาคอุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออกเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 42 และการฟื้นฟูด้านการลงทุนขับเคลื่อนการนำเข้าของสินค้าทุนถึง ร้อยละ 27

รัฐบาลได้ชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในเดือนมิถุนายน ปี ค.ศ. 2011 นี้ คาดการณ์และสันนิษฐานว่าการเลือกตั้งจะเป็นไปอย่างเรียบร้อยและจะไม่มีการชะงักอย่างรุนแรงที่จะส่งผลถึงเศรษฐกิจได้ การบริโภคภาคเอกชน คาดการณ์ไว้ว่าจะเพิ่มถึงประมาณ ร้อยละ 4 เมื่อเทียบกับการลดลงของปี ค.ศ. 2010 แต่ยังคงเพิ่มความเข้มแข็งของการเติบโตของ GDP ตลาดแรงงานได้ยากลำบากเพิ่มขึ้น (ภาคธุรกิจกล่าวว่า ความยากในการจัดหาแรงงานที่มีความสามารถ และไม่มีความสามารถ) ดังนั้นค่าแรงจะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลกล่าวว่า มีแผนที่จะปรับอัตราค่าแรงขั้นต่ำถึง ร้อยละ 25 ภายใน 2 ปี ถ้ามีการเลือกตั้งใหม่ ก็จะเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำในปลายปี ค.ศ.2010 ภาวะเงินเฟ้ออยู่ที่ ร้อยละ 3 ในช่วง 2 เดือนแรกในปี ค.ศ. 2011 ราคาอาหารภายในประเทศขยับขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสภาพอากาศที่เลวร้าย ราคาอาหารและราคาน้ำมันที่สูงขึ้นทั่วโลกกำลังเพิ่มความกดดันให้กับราคา แต่เงินอุดหนุนและการควบคุมราคานำเข้าจะสามารถบรรเทาผลกระทบของเงินเฟ้อให้กับครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำได้

ความไม่สงบทางการเมืองในปีหลังๆมานี้ การประท้วงอย่างรุนแรงที่เกิดขึ้น สะท้อนถึงปัญหาช่องว่างของรายได้ และการเข้าถึงโอกาสของกลุ่มคนบางกลุ่มในประเทศไทย ซึ่งข้อเท็จจริงพบว่าบัญชีของครัวเรือนที่รวยที่สุด ร้อยละ 20 แรก เท่ากับ ครึ่งของบัญชีทั้งหมดของภาคครัวเรือน และค่าสัมประสิทธิ์ Gini ซึ่งใช้ในการวัดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ที่ยังมีค่าสูงที่ 0.51 (0 คือมีความเท่าเทียมกัน และ 1 คือ ไม่มีความเท่าเทียมเลย) วิธีการอื่นของรัฐบาลที่จะบรรเทาความไม่เท่าเทียมคือ การสร้างเครือข่ายทางสังคมให้เข้มแข็งขึ้น ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (ค.ศ. 2012-2016) ที่น่าจะสามารถสรุปได้ภายในปีนี้ จะเป็นการรวมยุทธศาสตร์ที่จะสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม บนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ รัฐบาลได้ก่อตั้งกองทุนบำนาญ (Voluntary Pension) ด้วยความสมัครใจสำหรับภาคนอกระบบ อีกทั้งยังทำการขยายผลประโยชน์ของสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนในภาคนอกระบบอีกด้วย ความท้าทายอีกอย่างหนึ่งคือ การออกแบบและปฏิบัติโครงการที่ได้วางเป้าหมายไว้อย่างดีและมีความยั่งยืนทางการเงิน

9.4 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

ในประเทศไทยถือได้ว่ามีความหลากหลายทางเชื้อชาติ โดยมีทั้ง ชาวไทย ชาวไทยเชื้อสายลาว ชาวไทยเชื้อสายมอญ ชาวไทยเชื้อสายเขมร รวมไปถึงกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยเชื้อสายมลายู ชาวชวา (แขกแพ) ชาวจาม (แขกจาม) ชาวเวียดนาม ชาวพม่า และชาวไทยภูเขาดูเผ่าต่าง ๆ เช่น กะเหรี่ยง ลีซอ ม้ง ส่วย เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2553 ตามข้อมูลของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ประเทศไทยมีแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายอยู่ 1.4 ล้านคน โดยมีอีกเท่าตัวที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน ตามข้อมูลการอพยพระหว่างประเทศของสหประชาชาติ ระบุว่า ในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยมีผู้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่จำนวน 1.05 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 1.6 ของจำนวนประชากร

ประเทศไทยมีการแบ่งแยกเชื้อชาติและชาติพันธุ์น้อยกว่าเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านมาก โดยสนับสนุนความเป็นอิสระในแต่ละเชื้อชาติ (ที่มา : วิกิพีเดีย 2011)

ประชากรไทยนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท ประมาณร้อยละ 94.6 ซึ่งถือได้ว่าเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทยโดยพฤตินัย แม้ว่าจะยังไม่มีการบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใดเลยก็ตาม รองลงมาได้แก่ ศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 4.6 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยทางภาคใต้ตอนล่าง และยังมีชุมชนชาวซิกข์และชาวฮินดูในประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะมีขนาดเล็ก แต่ก็มีอิทธิพลต่อประเทศอยู่ไม่น้อย

นอกเหนือจากภาษาไทยแล้ว ในประเทศไทยยังมีการใช้งานภาษาของชนกลุ่มน้อย เช่น ภาษาจีนโดยเฉพาะสำเนียงแต้จิ๋ว ภาษาลาวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งบางครั้งนิยมว่าภาษาลาวสำเนียงไทย ภาษามลายูปัตตานีทางภาคใต้ มีการสอนภาษาอังกฤษในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย แต่จำนวนผู้ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้คล่องในประเทศไทยยังคงมีจำนวนน้อยอยู่ และส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตเมืองและในครอบครัวที่มีการศึกษาดีเท่านั้น ซึ่งในด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษนั้น จากที่ประเทศไทยเคยอยู่ในระดับแนวหน้าในปี พ.ศ. 2540 แต่เมื่อกลางปี พ.ศ. 2549 ไทยกลับล้าหลังประเทศลาวและประเทศเวียดนาม

10. ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

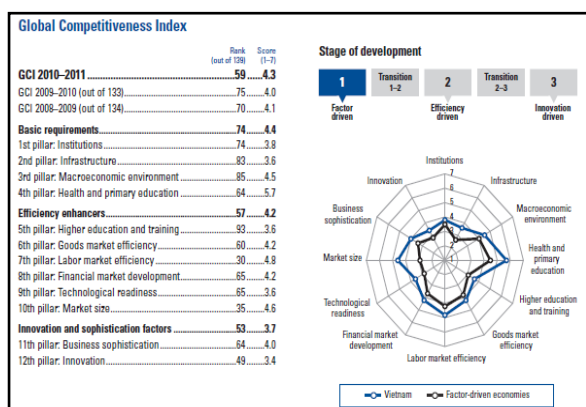
ตารางที่ 10.1 ข้อมูลทั่วไปของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	
ขนาดพื้นที่	331,051 ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	86 ล้านคน
เมืองสำคัญ	โฮจิมินห์ จำนวนประชากร 7,165,000 คน
	ฮานอย (เมืองหลวง) จำนวนประชากร 6,472,000 คน
	ไฮฟอง จำนวนประชากร 1,842,000 คน
สภาพอากาศ	มรสุมเขตร้อน
ภาษา	ภาษาเวียดนาม อังกฤษ ฝรั่งเศส
สกุลเงิน	ดอง (Dong)
ระบบเวลา	GMT+7

(ที่มา : EIU 2011)

10.1 ภาพรวมและโอกาสในการลงทุนในประเทศเวียดนาม

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศเวียดนามมีการเติบโตสูงขึ้นในปี ค.ศ. 2010 อันมีสาเหตุมาจากการฟื้นตัวของ การส่งออก และการดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลาย ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด การเปลี่ยนแปลงทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจมหภาคของประเทศเวียดนามมีความมั่นคงมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้การเติบโตเศรษฐกิจของประเทศมีการคาดการณ์ว่าจะเป็นไปได้สูง อย่างไรก็ตามเวียดนามยังมีความท้าทายในด้านการกระชับนโยบายทางเศรษฐกิจ (ที่มา : Schwab 2010)

จากรายงาน Global Competitiveness Index โดย World Economic Forum ปี ค.ศ. 2010 จะเห็นได้ว่า ประเทศเวียดนามมีดัชนีชี้วัดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศอยู่ในอันดับที่ 59 จากทั้งหมด 139 ประเทศ และมีคะแนนดัชนีอยู่ที่ 4.3 โดยมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อดัชนีคือการศึกษาระดับพื้นฐานและระบบสาธารณสุขของประเทศ ซึ่งอยู่ในระดับ 5.7 คะแนน (จาก 7) นอกจากนี้ประเทศเวียดนามยังมีศักยภาพในด้านการมีตลาดแรงงานที่มีประสิทธิภาพ และขนาดตลาดภายในประเทศที่ได้คะแนนอยู่ที่ 4.6 (ที่มา : Schwab 2010) ตามแผนภาพที่ 10.1

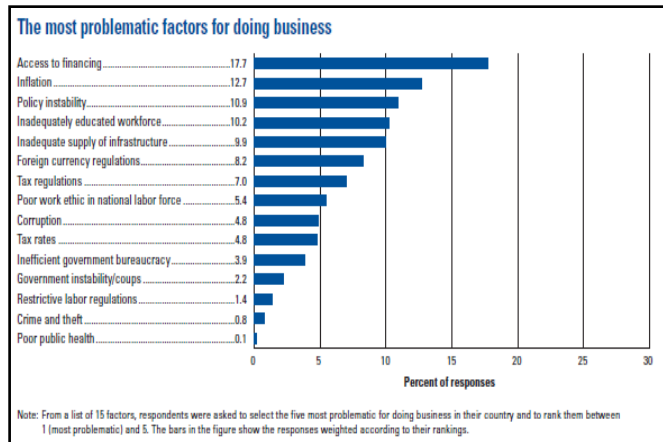

แผนภาพที่ 10.1 แสดงดัชนีวัดศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในปี 2010 (ที่มา : Schwab 2010)

ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจ

จากการศึกษารายงาน Global Competitiveness Report จะเห็นได้ว่าปัญหาในการดำเนินธุรกิจในประเทศเวียดนามอันดับแรกคือ ปัญหาการเข้าถึงเงินทุน ซึ่งมีมากถึง ร้อยละ 17 ของความคิดเห็นต่อปัญหาทั้งหมดในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งถัดมาอันดับที่ 2 ได้แก่ปัญหาเงินเฟ้อในประเทศ ซึ่งมีมากถึง ร้อยละ 12.7 และปัญหาความไม่มั่นคงทางด้านนโยบายซึ่งมีมากถึง ร้อยละ 10.9 ขณะเดียวกัน จะเห็นได้ว่าปัญหาด้านศักยภาพในการบริหารประเทศของรัฐบาล และความไม่มั่นคงทางการเมือง นั้น ยังอยู่ในระดับต่ำที่ ร้อยละ 2.2 และ ร้อยละ 1.4 ตามลำดับ (ที่มา : Schwab 2010)

แผนภาพที่ 10.2 ปัญหาที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจในประเทศเวียดนาม

10.2 สภาพการเมืองการปกครอง

โครงสร้างการปกครองของเวียดนาม แบ่งเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ

สภาแห่งชาติ (Quoc Hoi หรือ National Assembly) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีสมาชิกรวม 493 คน มีอำนาจสูงสุดในการกำหนดนโยบายทั้งภายในและต่างประเทศ มีหน้าที่บัญญัติและแก้ไขกฎหมาย แต่งตั้งประธานาธิบดีตามที่พรรคคอมมิวนิสต์เสนอ ให้การรับรองหรือถอดถอนนายกรัฐมนตรีตามที่ประธานาธิบดีเสนอ รวมทั้งแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ อันเป็นระบบการบริหารแบบผู้นำร่วม สมาชิกสภาแห่งชาติมาจากการเลือกตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี แม้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์ แต่กฎหมายเวียดนามก็อนุญาตให้ผู้ที่มิได้เป็นสมาชิกของพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งได้เช่นกันโดยต้องได้รับความเห็นชอบจากแนวร่วมปิตุภูมิแห่งชาติ อันเป็นองค์กรส่วนหนึ่งของพรรคคอมมิวนิสต์ ทำหน้าที่ดูแลรักษาอุดมการณ์สังคมนิยม (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

2. ฝ่ายบริหาร

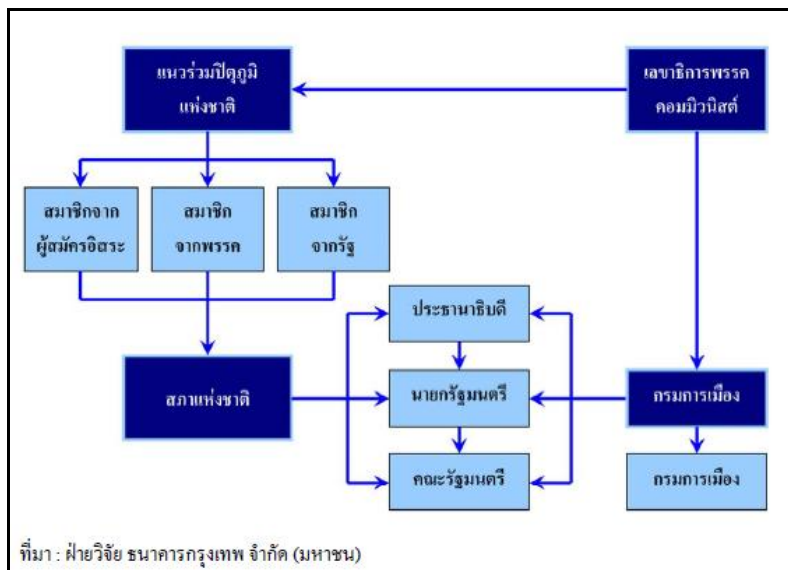
ประกอบด้วย ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี รวมไปถึงตำแหน่งสำคัญในพรรคคอมมิวนิสต์ เช่น สมัชชาของพรรคคอมมิวนิสต์ มีวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี มีหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรบริหารระดับสูง เลขานุการพรรคคอมมิวนิสต์ เป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดของพรรค คณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม กรมการเมือง (Politburo) เป็นองค์กรบริหารสูงสุด เป็นศูนย์กลางอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

3. การปกครองท้องถิ่น

แต่ละจังหวัดจะมีคณะกรรมการประชาชน (Provincial People's Committee) ทำหน้าที่บริหารงานภายในท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ นโยบายและกฎระเบียบต่างๆ ที่บัญญัติโดยองค์กรของรัฐที่อยู่ในระดับสูงกว่า ระบบการบริหารราชการท้องถิ่นของเวียดนามแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัดและเทียบเท่า มี 59 จังหวัด กับอีก 5 นคร คือ ฮานอย โฮจิมินห์ ไฮฟอง ดานัง และเกิ่นเฮอ ซึ่งจะได้รับงบประมาณจากส่วนกลางโดยตรง รวมทั้งข้าราชการจะได้รับการแต่งตั้งโดยตรงจากส่วนกลาง จึงมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ ช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน สำหรับระดับเมืองและเทศบาลมีประมาณ 600 หน่วย และระดับตำบลมีประมาณ 10,000 ตำบล (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

แผนภาพที่ 10.3 แสดงโครงสร้างการปกครองของสังคมนิยมเวียดนาม

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

การส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจของภาครัฐ

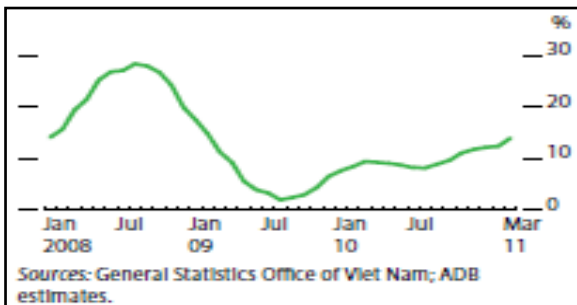
ด้านรัฐบาลได้อนุมัติพิมพ์เขียว (Blue Print) การพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กของประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2550-68 โดยกำหนดทำเลขยุทธศาสตร์ไว้ 3 จุด คือ พื้นที่ริมปากแม่น้ำแดง พื้นที่ภาคกลาง และพื้นที่เขตเศรษฐกิจทางใต้ (บาเวีย-หุงเต่า) มีหลักการสำคัญ คือ เน้นตอบสนองของความต้องการเหล็กภายในประเทศ ส่วนที่เหลือจากการบริโภคในประเทศจึงส่งออก ภายใต้พิมพ์เขียวดังกล่าว ได้ประมาณความต้องการเงินลงทุน 10-12 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับผลิตเหล็กขั้นต้น 12-15 ล้านตัน และผลิตเหล็กขั้นปลาย 19-21 ล้านตัน ในปี พ.ศ. 2568 โดยมีเป้าหมายให้กับผู้ผลิตเหล็กในประเทศ สามารถส่งออกเหล็กรวม 0.5-0.7 ล้านตัน ในปี พ.ศ. 2553 หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 9-10 ของการผลิตในประเทศ เพิ่มขึ้นเป็น 0.7-0.8 ล้านตันในปี 2558 คิดเป็นร้อยละ 9.5-10.0 ของการผลิตในประเทศ และ 0.9-1.0 ล้านตันในปี พ.ศ. 2563 คิดเป็นร้อยละ 7-8 ของการผลิตในประเทศ (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

10.3 สภาพเศรษฐกิจ

ภาคอุตสาหกรรม มีอุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ อุตสาหกรรมทอผ้า มีศูนย์กลางอยู่ที่ไฮจิมีนห์ ด้านการทำเหมืองแร่ เพราะมีทรัพยากรทางธรรมชาติสำหรับอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่สำคัญ อันได้แก่ ถ่านหิน น้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ เวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันดิบรายใหญ่เป็นอันดับ 3 ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถัดจากอินโดนีเซียกับมาเลเซีย อุตสาหกรรมของเวียดนาม มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้ประเทศเวียดนามประสบกับภาวะการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า และสั่งซื้อพลังงานไฟฟ้าจากมณฑลยูนนาน ประเทศจีน (ที่มา : Schwab 2010)

ด้านอัตราเงินเฟ้อของประเทศเวียดนามนั้น จะเห็นได้ว่ามีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นเป็น ร้อยละ 9.2 ต่อปี ในปี ค.ศ. 2010 ซึ่งทำให้เวียดนามเป็นประเทศที่มีอัตราเงินเฟ้อสูงที่สุดในอาเซียน เนื่องมาจากสาเหตุหลักด้านราคาอาหารที่สูงขึ้น ในขณะที่มูลค่าการลงทุนตรงจากต่างประเทศนั้นเพิ่มขึ้นกว่า ร้อยละ 3 เป็น 71 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เวียดนามถูกจัดเป็นประเทศ

ที่น่าลงทุนเป็นลำดับที่ 78 จาก 88 ประเทศ (ที่มา : World Bank's Doing Business 2011)

แผนภาพที่ 10.4 แสดงอัตราเงินเฟ้อของประเทศเวียดนามในปี ค.ศ. 2008-2011

(ที่มา : Asian Development Bank 2011)

ข้อมูลทางด้านประชากร จนถึงปัจจุบันประชากรของเวียดนามตามรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติเวียดนาม มีประมาณ 86.6 ล้านคน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 253 คนต่อตารางกิโลเมตร มีอัตราการเพิ่มของประชากรประมาณ ร้อยละ 1.3 โดยสัดส่วนประชากรประกอบด้วย เชื้อสายเวียดนามร้อยละ 85-90 ส่วนประชากรที่เหลือเป็นเชื้อสายเขมร ตาย ไท เหมื่อง ฮัว นุง และ มั่ง ประชากรร้อยละ 70 นับถือศาสนาพุทธนิกายมหายาน ส่วนที่เหลือนับถือศาสนาอิสลาม คริสต์ และความเชื่อต่างๆ ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

รูปแบบเศรษฐกิจประเทศเวียดนาม

เวียดนามมีรูปแบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมการผูกขาดและรวมศูนย์ที่รัฐบาลกลาง นับตั้งแต่นั้นปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา รัฐบาลเริ่มใช้นโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ “โดย เหมอย” (Doi Moi) เพื่อลดการผูกขาด รวมทั้งความพยายามในการเปิดประเทศ โดยการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (APEC) และองค์การการค้าโลก (WTO) ประกอบกับความพยายามในการปฏิรูประบบเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจของเวียดนามมีความเจริญก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2543 – 2552) มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 7.0 ต่อปี และในปี พ.ศ. 2552 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 5 ในปี พ.ศ. 2550 มีรายได้ต่อหัว 547.7 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2549 ถึงร้อยละ 36.9 ที่จากเดิมในปี พ.ศ. 2549 ที่มีรายได้ต่อหัว 400 ดอลลาร์สหรัฐ ถึงแม้ว่ารายได้ต่อหัวของเวียดนามจะอยู่ในระดับต่ำ แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทั้งนี้เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเวียดนามในปี พ.ศ. 2552 พบว่า ในรอบ 3 ไตรมาสที่ผ่านมาของปี เวียดนามมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในอัตราร้อยละ 5

อุตสาหกรรมที่นำลงทุนในประเทศเวียดนาม

พลังงานน้ำมัน

เวียดนามเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันดิบรายสำคัญของภูมิภาคในปี พ.ศ. 2550 ปริมาณการผลิตน้ำมันดิบอยู่ที่ 15,522 พันตัน โดยส่งออกเกือบทั้งหมด เพราะเวียดนามไม่มีโรงกลั่นน้ำมันในประเทศและนำเข้าน้ำมันสำเร็จรูปและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่นๆ จากต่างประเทศ บริเวณที่มีน้ำมันอยู่มาก คือ สามเหลี่ยมแม่น้ำโขง อ่าว Con Son และอ่าวตังเกี๋ยทางตอนเหนือ แหล่งขุดเจาะน้ำมันส่วนใหญ่มาจาก Bac Ho (White Tiger) และ Ruby and Dai Hung (Big Bear) ที่เหลือมาจากแหล่ง Rong (Dragon) , Hong Hgoc (Ruby) และ Rang Dong (Dawn) หนึ่ง เวียดนามได้ค้นพบแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในประเทศใหม่ถึง 7 แห่ง

ถ่านหิน และก๊าซธรรมชาติ

เวียดนามมีถ่านหินอยู่จำนวนมากทางตอนกลางของประเทศ และเมืองกว๋างนินห์ ซึ่งเป็นแหล่งถ่านหินใหญ่สุดของเวียดนาม นอกจากนี้ ยังมีก๊าซธรรมชาติจำนวนมากอีกด้วย ปี พ.ศ. 2550 เวียดนามสามารถผลิตถ่านหินได้ราว 41 ล้านตัน และก๊าซธรรมชาติ 7 พันล้านลูกบาศก์เมตร และ 4 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2551 มีการผลิตถ่านหิน 14.3 ล้านตัน ก๊าซธรรมชาติ 2.5 พันล้านลูกบาศก์เมตร เหมือนถ่านหินที่สำคัญ คือ กาวเซิน และหว่างเซียง ด้านการส่งออก ในปี พ.ศ. 2550 เวียดนามส่งออกถ่านหินมูลค่ากว่า 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ช่วง 4 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2551 เวียดนามส่งออกถ่านหิน 0.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 28.8 ส่วนใหญ่ส่งออกไปยังญี่ปุ่น และจีน ส่วนก๊าซธรรมชาติทั้งหมดจำหน่ายให้โรงไฟฟ้าในประเทศเวียดนามมีการลงทุนในโครงการผลิตถ่านหินกว่า 6 โครงการ มูลค่า 60 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ปัจจุบันสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับ 2 ของเวียดนาม รองจากน้ำมันดิบมูลค่าส่งออกในปี พ.ศ. 2550 จำนวน 7.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 34.2 และรัฐบาลเวียดนามได้ตั้งเป้าเพิ่มมูลค่าส่งออกสิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ สูงถึง 1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2553 โดยมีสหรัฐฯ เป็นตลาดสำคัญอันดับ 1 สัดส่วนกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รวมของเวียดนาม รองลงมา ได้แก่ สหภาพยุโรป ร้อยละ 18 และญี่ปุ่น ร้อยละ 13 ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสิ่งทอและธุรกิจที่เกี่ยวข้องในเวียดนาม มีจำนวนกว่า 2,000 บริษัท เป็นรัฐวิสาหกิจประมาณ 50 แห่ง บริษัทต่างชาติ 450 แห่ง ที่เหลือกว่า 1,500 แห่ง เป็นบริษัทเอกชนในท้องถิ่น

รถยนต์

รัฐบาลเวียดนามเริ่มอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมรถยนต์เมื่อปี พ.ศ. 2537 โดยมีบริษัทที่ได้รับอนุมัติในระยะแรก รวม 4 บริษัท ได้แก่ โตโยต้า ฮีทซุ ฟอร์ด และไคร้สเลอร์ และจนถึงปัจจุบันมีผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกของ Vietnam Automobile Manufacturers' Association (VAMA) รวม 16 ราย กำลังผลิตรวมประมาณ 9.5 หมื่นคันต่อปี อัตราการใช้กำลังการผลิตอยู่ที่ประมาณร้อยละ 51.4 การประกอบรถยนต์ในประเทศส่วนใหญ่ยังเป็นการนำเข้าชิ้นส่วนจากต่างประเทศ โดยใช้ชิ้นส่วนในประเทศเพียงร้อยละ 8-10 ของปริมาณการใช้ชิ้นส่วนทั้งหมด ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายของรัฐบาลที่กำหนดให้อยู่ในระดับร้อยละ 40 ภายในปี 2548 และเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 60 ในปีพ.ศ. 2553 ปีพ.ศ. 2549 ยอดจำหน่ายรถยนต์รวม 40,853 คัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.5 อย่างไรก็ตาม รัฐบาลพยายามส่งเสริมอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยผลักดันให้เกิดเครือข่ายการผลิตยานยนต์ (Cluster) โดยเฉพาะในภาคเหนือ

รองเท้าและเครื่องหนัง

อุตสาหกรรมรองเท้าและเครื่องหนังของเวียดนามขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนปัจจุบันกลายเป็นผู้ส่งออกสำคัญอันดับ 4 ของโลก รองจาก จีน ฮองกง และอิตาลี สร้างรายได้จากการส่งออกให้เวียดนามมากเป็นอันดับ 3 รองจาก น้ำมันดิบ และสิ่งทอ แต่โรงงานที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นการรับจ้างผลิตให้บริษัทต่างชาติ และใช้วัตถุดิบคุณภาพสูงที่นำเข้าจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด รวมถึงการออกแบบ เทคโนโลยีและการตลาด อุตสาหกรรมนี้จึงยังต้องการการพัฒนาอีกมาก โดยเฉพาะเมื่อต้องแข่งขันกับคู่แข่งสำคัญอย่างจีน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าเวียดนามถึงครึ่งหนึ่ง เวียดนามมีผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมนี้เกือบ 400 บริษัท เป็นรัฐวิสาหกิจ 55 ราย เอกชนท้องถิ่น 191 ราย และบริษัทต่างชาติ 134 ราย จำแนกตามประเภทของผลิตภัณฑ์ได้คือ ผลิตภัณฑ์รองเท้าประมาณ 300 ราย ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังประมาณ 20 ราย ผลิตภัณฑ์ส่วนรองเท้าประมาณ 30 ราย โรงงานฟอกหนังประมาณ 30 ราย และผลิตเครื่องจักร 2 ราย จ้างแรงงานรวมกันกว่า 5 แสนคนกว่าร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมดเป็นการส่งออก

เหล็กและผลิตภัณฑ์

แม้เวียดนามจะมีแหล่งแร่เหล็กในประเทศ ด้วยปริมาณแร่เหล็กสำรองราว 1.2 พันล้านตัน (สำรวจไปแล้ว 568 ล้านตัน) แต่ยังคงขาดความสามารถในการพัฒนาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ส่งผลให้เวียดนามยังเป็นผู้นำเข้าเหล็กและเหล็กกล้าสุทธิ (Net Importer) อันดับ 6 ของโลก รัฐบาลเวียดนามประเมินว่าอุตสาหกรรมเหล็กปัจจุบันเป็นอุตสาหกรรมดาวรุ่ง ราคามีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงเป็นโอกาสดีที่จะลงทุน ปรับปรุงศักยภาพการผลิตภายในประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้า รวมถึงสนับสนุนการลงทุนผลิตเหล็กปลายน้ำบางประเภท เพื่อรองรับโรงถลุงเหล็กแห่งใหม่ที่มีแผนจะตั้งขึ้น ยกเว้นการลงทุนผลิตเหล็กเส้นก่อสร้างที่ปัจจุบันมีกำลังการผลิตเกินความต้องการใช้ไปจนถึงปี พ.ศ. 2553 (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

10.4 ลักษณะทางสังคมวัฒนธรรม

ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองเป็นสังคมนิยม โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นองค์กรทางการเมืองสูงสุด แต่เวียดนามนับเป็นประเทศหนึ่งในคาบสมุทรอินโดจีนที่มีชนบทนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมเก่าแก่ที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลาช้านาน และยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ในขณะที่เวียดนามนั้นมีความสัมพันธ์กับจีนมาก่อนการปฏิวัติระบบการปกครองจึงทำให้มีความเชื่อ ศิลปะ วิถีการดำรงชีวิต ตลอดจนประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ ที่ใกล้เคียงกับจีน รวมถึงลัทธิความเชื่อต่างๆ ของจีนที่แพร่ขยายมายังเวียดนาม ทั้งลัทธิขงจื้อ ลัทธิเต๋า รวมไปถึงศาสนาพุทธนิกายมหายาน แม้ว่ารัฐบาลคอมมิวนิสต์ของเวียดนามจะทำลายความเชื่อและศาสนาส่วนหนึ่งไปในช่วงปฏิวัติระบบการปกครอง แต่ปัจจุบันมีการผ่อนคลายมากขึ้น โดยอนุญาตให้มีนักบวชในศาสนาพุทธและศาสนาอื่นๆ ได้ อีกทั้งพลเมืองส่วนหนึ่งยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ชาวเวียดนามยังมีความนับถือสวรรค์หรือที่เรียกว่า "องเตร๋อย (Ong Troi)" และเชื่อว่าทุกหนทุกแห่งมีเทพเจ้าสถิตย์อยู่ ประชาชนนิยมนำดอกไม้ ธูป เทียน และผลไม้มาสักการบูชาในวันที่ 1 และ 15 ค่ำ นอกจากนี้ คำสอนของขงจื้อก็ยังคงอิทธิพลอยู่ในเวียดนาม ทำให้ชาวเวียดนามให้ความสำคัญกับการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ร่วมกับ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2010)

บทที่ 3

กรณีศึกษา ประสบการณ์การลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน

ผู้ให้สัมภาษณ์ คุณนิยม ไวยรัชพานิช
รองประธานกรรมการ
สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

คณะที่ปรึกษาได้เข้าพบคุณนิยม ไวยรัชพานิช ซึ่งท่านเป็นนักธุรกิจผู้มีประสบการณ์ในการค้าการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศสหภาพพม่า เป็นอย่างดี โดยท่านได้ให้ข้อคิดที่สรุปใจความที่น่าสนใจเป็นข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. การส่งเสริมการลงทุนในเขตประเทศสหภาพพม่า กัมพูชา และ สปป. ลาว มีความน่าสนใจเพราะมีการสร้างระบบการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศไว้ดีแล้ว อีกทั้งแรงงานมีราคาถูกโดยเฉพาะประเทศสหภาพพม่า (ปัจจุบันวันละ 1.5 ดอลลาร์สหรัฐฯ) แต่ควรประกอบการในลักษณะมีผู้ร่วมทุนเป็นคนท้องถิ่นและใช้ชื่อบริษัทเป็นสหภาพพม่า จะมีโอกาสจ่ายค่าแรงที่ถูกลงได้

การส่งเสริมที่ดีที่สุดจากภาครัฐสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ควรกระทำในรูปแบบของการตั้งนิคมอุตสาหกรรมในประเทศนั้น ๆ โดยมีภาครัฐเข้าไปนำร่องเจรจาและจัดตั้งก่อน ขณะนี้เมื่อที่รัฐบาลควรให้ความสนใจไปศึกษาหาเส้นทางคือ เมืองเมียวดี จะสะดวกและง่ายกว่า

พื้นที่ที่เปิดให้มีการตั้งนิคมฯ ที่น่าสนใจ เช่น นิคมอุตสาหกรรมปอยเปต พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษบ้านเตี้ยเมียนเจยของกัมพูชา พื้นที่เขตสวนเซนโน ของ สปป. ลาว ติดกับจังหวัดมุกดาหารของไทย

การดำเนินการลงทุนนิคมอุตสาหกรรมของไทย ควรมีการบูรณาการบริการในการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการแบบเบ็ดเสร็จ เช่น มี ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim Bank) ไปตั้งในเขตการนิคมฯ เป็นต้น

ข้อสังเกต ประเทศ สปป. ลาวไม่มีเทคโนโลยีห้องทดลอง (Lab) ทดสอบสินค้าอาหารที่มีคุณภาพ ดังนั้นหากต้องการไปลงทุนสินค้าเกษตรเพื่อใช้สิทธิ์ GSP ของ สปป. ลาวเพื่อการส่งออก ต้องเผื่อต้นทุนด้านนี้ไว้ด้วย

2. สำหรับประเทศกัมพูชา เป็นตลาดที่น่าสนใจ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ สสว. ควรเป็นผู้นำไปเจรจากับภาครัฐของกัมพูชา ไปจัดงานแสดงสินค้าอย่างต่อเนื่องปีละ 1-2 ครั้ง เป็นความร่วมมือกัน เพื่อทดลองเรียนรู้ตลาดและในขณะเดียวกันก็เพื่อเป็นการสรรหาแหล่งวัตถุดิบที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ของกัมพูชาป้อนให้กับผู้ประกอบการในประเทศไทยด้วย อีกทางหนึ่ง ก็จัดให้เป็นเวทีของการค้า และการนำสินค้ามาแลกกัน

หลังจากที่ผู้ประกอบการเข้าใจตลาดและความต้องการเป็นอย่างดีแล้ว จึงควรให้ความสนใจด้านการลงทุนผลิตสินค้าในประเทศนั้น เป็นลำดับต่อไป เพราะจะเป็นฐานการผลิตที่สำคัญส่งออกไปยังเวียดนามได้โดยสะดวก เนื่องจากการค้าขายที่สะดวกระหว่างกัน ประกอบกับคนเวียดนามชอบสินค้าไทยเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงเป็นโอกาสที่ดีที่ควรส่งเสริมก่อนที่ชาติอื่นจะเข้าไปแทรก

3. การบริการด้านท่องเที่ยว เป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ยังมีโอกาสเติบโตสำหรับคนไทย โดยวิธีที่ดีที่สุด คือจัดบรรยากาศให้มีการจับคู่กันในกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs ในท้องถิ่น สํารวจและจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างไทยและกัมพูชา

4. วิธีการส่งเสริมอีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ภาครัฐให้การสนับสนุนจัด Zone การผลิตและการส่งสินค้าออกตามแนวตะเข็บชายแดนให้มากขึ้น และส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการส่งสินค้าออกในแหล่งนั้น ๆ จะเป็นการยกระดับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในท้องถิ่น ทำให้เป็นการกระจายความเจริญไปในท้องถิ่นได้ดี เพราะโอกาสของอาเซียนจะทำได้ง่ายกว่าเมื่อก่อนมาก

เมื่อภาครัฐเป็นผู้นำและเปิดโอกาสให้กับวิสาหกิจ SMEs ในท้องถิ่นแล้ว ควรมีความช่วยเหลือด้านการยกระดับมาตรฐานการให้บริการเสริมให้กับคนในท้องถิ่นให้พึ่งตัวเองได้ โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากผู้ประกอบการในกรุงเทพฯ ที่มีศักยภาพมากกว่า

สุดท้ายคุณนิยมให้ความเห็นว่า ขณะนี้โอกาสของประเทศไทยเปิดมากขึ้น ความสะดวกก็มีมากขึ้น อยากให้มันักธุรกิจไทยที่มีความสนใจอย่างจริงจัง สามารถรวมกันได้เป็นกลุ่มจริง ซึ่งคุณนิยมและเครือข่ายทางธุรกิจที่อยู่ในประเทศไทยและต่างประเทศ ก็ยินดีให้ความช่วยเหลือได้ ขอให้มีความจริงจังเท่านั้น ความสำเร็จก็จะไม่ไกลเกินไป

กรณีศึกษา ประสบการณ์การลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน

โดยภาพรวมของผู้ประกอบการที่มีเป้าหมายจะไปลงทุนในต่างประเทศในเบื้องต้นนั้น พึ่งตระหนักว่าการมีประสบการณ์เพียงแคไปท่องเที่ยวเป็นบางครั้งนั้นเพียงพอแล้ว เป็นสิ่งที่ยังอยู่ในระดับความเข้าใจที่มีความเสี่ยงอยู่มาก ถึงมากที่สุดสำหรับการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ในทัศนะของนักธุรกิจทุกๆ ท่านที่ผ่านประสบการณ์การค้าการลงทุนในแต่ละประเทศโดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยเช่นกัน

การศึกษาระยะสั้นในครั้งนี้นี้ คณะที่ปรึกษาจึงให้ความสนใจต่อประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้เบื้องต้นจากองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ ที่มีความพร้อมในด้านความแข็งแกร่งทางธุรกิจมากกว่าผู้ประกอบการ SMEs และมีการขยายธุรกิจการค้าการลงทุนไปยังประเทศต่าง ๆ อีกทั้งมีการดำเนินการในแต่ละประเทศอย่างครบกระบวนการ จนสามารถแบ่งปันประสบการณ์ให้แก่ักธุรกิจ SMEs ได้ในระดับหนึ่ง

ติดตามวาทะปัญหาให้พร้อม แล้วขอกรอบอย่างผู้มีชัย

ผู้ให้สัมภาษณ์   คุณบรรณ เกษมทรัพย์
 ผู้อำนวยการสำนักวางแผนกลาง
 บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) – เอสซีจี

การลงทุนของกลุ่มบริษัท เครือปูนซิเมนต์ไทย หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า เอสซีจี (SCG) ในอาเซียน บริษัทฯ มองเห็นโอกาสเช่นเดียวกันผู้ประกอบการธุรกิจทั่วไป โดยมีปัจจัยที่พิจารณาหลัก ๆ 4 ประเด็น ได้แก่

- 1) การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเปิดเสรีด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน ด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น
- 2) ขนาดของตลาดที่ใหญ่ขึ้นถึง 600 ล้านคน ตลาดจะใหญ่ขึ้นถึงเกือบ 10 เท่าและใหญ่กว่าสหภาพยุโรปเช่นกัน ซึ่งหากดู ดัชนี GDP ของกลุ่มประเทศอาเซียนทั้งหมดจะใหญ่กว่าประเทศไทยถึง 6 เท่า
- 3) มองไปทางด้านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Investment) จะเห็นกระแสว่าอาเซียนเป็นศูนย์กลางการลงทุนของโลก เพราะมีตัวเลขการเติบโตสูงอย่างต่อเนื่อง มีความน่าสนใจในการลงทุนมากที่สุดเมื่อเทียบกับทั่วโลก
- 4) นอกจากนี้ตัวเลขดัชนีการบริโภคต่อการลงทุน (Consumption per Capita) ของอาเซียนปรากฏว่ามีค่าสูงด้วยกัน เพราะถ้าค่าตัวเลขต่ำจะไม่ควรลงทุน

โดยสรุป กลุ่มบริษัทฯ จึงมองเห็นโอกาสในการลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียนและประกอบการอย่างจริงจังเป็นเวลากว่า 7 ปีมาแล้ว เพราะเดิมกลุ่มฯ มีการส่งสินค้าออกไปขาย หรือมีการลงทุนอยู่บ้าง เช่น การเข้าไปซื้อบริษัท หลังจากนั้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 – 2550 กลุ่มบริษัทฯ จึงกำหนดเป็นพันธกิจและเข้าไปลงทุนตั้งฐานการผลิตสินค้าของกลุ่มฯ อย่างจริงจังเต็มรูปแบบ เพื่อการจำหน่ายในกลุ่มประเทศอาเซียน และส่งออกไปในตลาดโลกตามความเหมาะสมทางธุรกิจ โดยให้ความสนใจไปลงทุนในประเทศหลักๆ ได้แก่ อินโดนีเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์

มองโอกาสอย่างไรในกลุ่มประเทศอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทย เนื่องจากการลงทุนและการประกอบกิจการในประเทศไทย ณ ปัจจุบันเริ่มอิ่มตัวแล้ว ดังนั้นประเทศอาเซียนจึงควรเป็นประเทศแรกๆ ที่ควรให้ความสนใจเรียนรู้เพื่อเปิดโอกาสใหม่ๆ ให้กับกิจการ เพราะประเทศในอาเซียนมีปัจจัยใกล้เคียงหลายอย่างที่เราสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย เช่น มีวัฒนธรรมเป็นคนเอเชีย พฤติกรรมการบริโภคหลักๆ คล้ายกัน สภาพแวดล้อมภูมิอากาศ ศาสนา และสังคมคล้ายกัน ซึ่งมีข้อพิจารณาหลักๆ ดังนี้

1. ประเทศที่มีสถิติการเจริญเติบโตของ GDP สูง และมีศักยภาพรองรับการลงทุน ได้แก่ เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งประเทศเหล่านี้แม้จะมีโอกาสดีในทางเศรษฐกิจ แต่บรรยากาศในการแข่งขันเพื่อเข้าไปลงทุนก็สูงด้วยเช่นกัน ดังนั้นการเข้าไปลงทุนจึงต้องพิจารณารายละเอียดด้านการแข่งขันจากประเทศอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน
2. ประเทศ สปป. ลาว และกัมพูชา มีบรรยากาศที่น่าสนใจสำหรับผู้ประกอบการ SMEs เนื่องจากขนาดของ GDP ไม่เพียงพอต่อความสนใจของบริษัทขนาดใหญ่ จึงเท่ากับว่าใน 2 ประเทศนี้บริษัทใหญ่จะไม่เข้าไปแข่งขันด้วย

3. ประเทศสหภาพพม่า มีความน่าสนใจสำหรับผู้ประกอบการ SMEs เพราะเป็นพื้นที่สีเขียวที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและต้นทุนค่าแรงไม่แพงเท่าประเทศไทย รวมถึงยังต่ำกว่าประเทศในเขตอาเซียนบางประเทศ

ในฐานะที่กลุ่มบริษัท SCG เป็นบริษัทขนาดใหญ่ รูปแบบการลงทุนส่วนใหญ่จึงเป็นลักษณะการเข้าซื้อกิจการ หรือ การควบรวมกิจการ (Merger and Acquisition) และใช้บริษัทที่ปรึกษาที่เป็นคนท้องถิ่น ให้บริการที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ภาษีอากร หรือระบบบัญชี เนื่องจากการลงลึกในรายละเอียด คนท้องถิ่นจะรู้ดีกว่า และเข้าใจพื้นฐานของบริษัทนั้นๆ เป็นอย่างไร เจ้าของกิจการเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน โดยใช้การคัดกรองจากเครือข่ายทางธุรกิจที่บริษัทเหล่านั้น มีสายสัมพันธ์อยู่ ทั้งนี้จากประสบการณ์ของคุณบรรณ พบว่ากลุ่มบริษัทที่กลุ่มให้ความสนใจ และดำเนินการเป็นผลสำเร็จ จะเป็นกิจการของครอบครัว (Family Business) และบริหารงานโดยลูกหลาน เจ้าของกิจการในรุ่นที่ 2 หรือ 3 ที่มีโอกาสไปศึกษาในต่างประเทศ ทำให้มีวิสัยทัศน์ และมุมมองที่เป็นสากลซึ่งสามารถลดอุปสรรคจากความไม่เข้าใจกันและกันได้

เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการเข้าไปลงทุนสำหรับ SMEs

จากประสบการณ์กว่า 7 ปีของคุณบรรณด้านการลงทุนของกลุ่มฯ ในภูมิภาคอาเซียน ที่เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ทำให้ตกผลึกความคิดที่แจ่มแจ้งเป็นข้อเสนอแนะแก่ผู้ประกอบการ SMEs ดังนี้

1. จุดยากด้านการสื่อสาร ทักษะคนดี การทำความเข้าใจด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นในแต่ละประเทศ ต้องให้ความสำคัญระดับวงศึกษาให้ถ่องแท้จนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง รวมไปถึงรายละเอียดด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่มีความแตกต่างจากประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ ที่เป็นสากล เช่น กฎหมายการถือครองที่ดินของประเทศอินโดนีเซียรุนแรงมาก ส่งผลให้มีการควบคุมอย่างเข้มงวดไปจนถึงระดับท้องถิ่น กล่าวคือหากผู้ใหญ่นบ้านไม่อนุมัติ ผู้ประกอบการก็ไม่สามารถเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ ในพื้นที่นั้นๆ ได้เลย
2. วัฒนธรรมที่คล้ายกันของคนเอเชีย คือ ยังให้ความสำคัญไว้วางใจซึ่งกันและกันผ่านเครือข่ายบุคคลที่มีชื่อเสียงและได้รับความไว้วางใจ ดังนั้น SMEs ควรมองหาบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีเครือข่าย (Network) อยู่ในประเทศนั้น ๆ เป็นผู้นำไป
3. การพิจารณาเลือกบุคลากรไปเจรจาทางธุรกิจ ควรเป็นคนที่มีความเข้าใจพื้นฐานของความแตกต่างเป็นอย่างดี และมีความอ่อนน้อมตามแบบของคนเอเชีย ควรเป็นผู้ที่แสดงถึงความไว้วางใจได้ ให้เขาเชื่อถือ “พูดคำไหนคำนั้น”
4. การคัดเลือกหุ้นส่วนทางธุรกิจ เป็นหัวใจสำคัญหลักที่จะละเลยไม่ได้เป็นอย่างยิ่งเพราะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวถึงร้อยละ 50
5. ผู้ประกอบการควรไปลงทุนในธุรกิจที่มีความชำนาญเป็นอย่างดีแล้ว รวมทั้งเปิดรับแนวคิดดีๆ จากท้องถิ่นเข้ามาประกอบจะเป็นการปลอดภัยกว่า
6. ประเทศกลุ่มอาเซียนมีวัฒนธรรมเชื่อถือสายสัมพันธ์ระหว่างกันมาก่อนการเจรจาทางธุรกิจ ดังนั้น ผู้ประกอบการถ้าคิดจะไปลงทุนทำธุรกิจในประเทศใดควรไปใช้ชีวิตในประเทศนั้น ๆ เป็นระยะเวลาพอสมควร จนสามารถเรียนรู้เชิงลึกถึงวิถีคิด วิถีปฏิบัติที่เป็นแบบแผนของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ก่อน อย่างน้อย

ควรใช้เวลา 6 เดือนถึง 1 ปี ดังเช่นกรณีของเครือ SCG ที่ใช้ยุทธศาสตร์การนำสินค้าไปขายก่อนเพื่อเรียนรู้ระบบตลาดและระดมผู้บริโภคนก่อนจะตัดสินใจในการลงทุนเมื่อมั่นใจว่าขนาดของตลาดมีเพียงพอ และมีหุ้นส่วนทางธุรกิจที่เชื่อถือได้

7. ควรมีส่วนร่วมหรือแสวงหาหน่วยงาน องค์กร สมาคม ชมรม เป็นตัวช่วยหรือเป็นพันธมิตรในการศึกษา การคิด การตัดสินใจ เพราะ SMEs อาจมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ หรือโอกาสในการเข้าถึงบริการการให้คำปรึกษาของบริษัทให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพได้
8. เมื่อพบโอกาสในการลงทุนและเซ็นสัญญาแล้ว ควรจัดให้มีการอบรมเตรียมความพร้อมด้านภาษา วัฒนธรรม เทคโนโลยีในการทำงานระหว่างทีมงานคนไทย และทีมงานในท้องถิ่น อาจเป็นการส่งคนของเราไปในประเทศนั้น ๆ หรือจัดให้มีการอบรมให้แก่คนท้องถิ่นในประเทศไทย
9. ยุทธศาสตร์การถอนตัวออกจากธุรกิจ (Exit Strategy) สำหรับ SMEs ควรเตรียมไว้ก่อนตั้งแต่เริ่มตัดสินใจทำธุรกิจร่วมกัน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันภายหลัง ควรตกลงกันให้ชัดเจนก่อน แต่ถ้าเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์อยู่แล้ว ปัญหานี้จะน้อยและกระทำได้ง่ายกว่า สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็ก ความสำคัญจึงอยู่ที่ความเชื่อถือและความไว้วางใจได้ในตัวบุคคลของผู้ประกอบการและหุ้นส่วนธุรกิจเป็นหลัก

ค่านิยมในการทำงานที่แตกต่าง ผู้บริหารก็ต้องคิดต่างด้วย

ตลอดระยะเวลาการทำงานใน 3 ประเทศอาเซียนได้แก่ เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ คุณบรรณ ได้สรุปข้อคิดเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรในแต่ละท้องถิ่น ไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

เวียดนาม

แรงงานมีความอดทน มีความต้องการในการพัฒนาตนเองตลอดเวลา ถ้าเลิกงานแล้วเปิดโอกาสหรือสนับสนุนให้เขาไปเรียนรู้เพิ่มเติมเขาจะชอบมาก เพราะเขามีแนวคิดว่าเขาจะพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศเขา และตัวของเขาโดยเปรียบเทียบ (Benchmarking) กับประเทศไทยอยู่ตลอดเวลา เขาก็มีค่านิยมเหมือนกันทั้งประเทศในด้านการเรียนรู้ตลอดเวลา และเนื่องด้วยประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่อยู่ในเขตมรสุมซึ่งมีภัยธรรมชาติบ่อยครั้ง สิ่งเหล่านี้หล่อหลอมให้เขาเป็นคนอดทนในการทำงานไม่ย่อท้อง่าย ๆ

แต่หากพิจารณาในด้านความภักดีต่อองค์กร (Loyalty) อาจไม่มากเพียงพอ โดยเฉพาะหากเขาได้โอกาสและผลตอบแทนที่ดีกว่า เขาอาจจะเปลี่ยนงานเปลี่ยนองค์กรได้ง่าย ดังนั้น การดูแลพนักงานในประเทศเวียดนามต้องให้ความใกล้ชิดมากกว่าที่อื่น ๆ รวมไปถึงการให้เวลาในการทำงานถ้าไม่มีค่าล่วงเวลา (Over time) เขาก็จะไม่ทำ

ฟิลิปปินส์

ชาวฟิลิปปินส์ มีพื้นฐานเป็นชาวเกาะมีวิถีชีวิตท้องถิ่นที่เรียบง่าย เขาจึงเป็นคนคุยเก่ง เป็นมิตรได้ง่าย (Friendly) มีทัศนคติเปิดกว้าง (Open-minded) กับชาวต่างชาติ ชอบออกสังคม (Outgoing) ชอบพูดชอบคุย ให้ความเกรงใจ เคารพผู้บังคับบัญชา มักจะชอบตอบรับก่อน (Yes ไว้ก่อน) ไม่กล้าปฏิเสธ พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายแต่ไม่เข้าใจ ดังนั้นผู้บังคับบัญชาต้องติดตามดูให้ดีว่างานที่สั่งได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการหรือไม่

หากพิจารณาในแง่ความขยันและความทุ่มเทเมื่อเทียบกับคนไทยแล้ว จะพบว่าขยันน้อยกว่าคนไทย เนื่องจากเป็นชนชาติที่เน้นความร่าเริงบันเทิง และสิ่งที่ต้องระวังคือคนท้องถิ่นเหล่านั้นได้รับอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาทำให้พวกเขาเป็นพวก “หัวหมอ” เช่น บางครั้งมักจะแสดงการรักษาสีห์ด้านชั่วโมงการทำงาน เมื่อเลิกงานก็จะหยุดทันที จะไม่ค่อยพบคนฟิลิปปินส์ไปทำงานเข้าก่อนเวลางาน และเลิกทำงานหลังเวลางานปกติ

อินโดนีเซีย

เป็นประเทศที่ความเจริญกระจุกตัวอยู่แต่ในเมืองใหญ่ ๆ จึงมีคนทำงานแออัดกันในเมืองเป็นส่วนมาก พลเมืองที่มีคุณภาพมักจะอยู่ในเมืองใหญ่

กุญแจแห่งความสำเร็จสำหรับวิสาหกิจ SMEs ไทยที่จะไปลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียนให้สำเร็จ

ผู้ประกอบการควรทดสอบธุรกิจด้วยการนำสินค้าไปขายและฟังตัวเรียนรู้สภาวะการทำธุรกิจ วิถีคิด วิถีปฏิบัติของคนในท้องถิ่น ตลอดจนลักษณะตลาด ความนิยมของผู้บริโภค ช่องทางการตลาดและการขายสินค้าให้ถ่องแท้ก่อน ไม่ควรประมาทว่าเขากับเราประเทศใกล้เคียงกัน มีวัฒนธรรมท้องถิ่นคล้ายกัน คนไทยอาจคิดและปฏิบัติเหมือนคนไทย เพราะในความเป็นจริงไม่ได้เป็นอย่างที่คิดเช่นนั้นทั้งหมด และที่สำคัญสำหรับกิจการขนาดเล็กให้หาตัวช่วย และรวมเป็นกลุ่มดีกว่าดำเนินการเดี่ยว ๆ หากพบว่าไม่มีความเข้มแข็งทางด้านสายสัมพันธ์กับคนในท้องถิ่นที่แน่นแฟ้นพอ

อินโดนีเซียดาวเด่นในอาเซียนของนักลงทุนที่ไม่ใช่ดาวที่อ่อนแอ

ผู้ให้สัมภาษณ์   คุณนิพิฐ อิศรางกูร ณ อยุธยา
 ประธานสภาธุรกิจไทย-อินโดนีเซีย

คุณนิพิฐ เป็นผู้บริหารของบริษัทใหญ่แห่งหนึ่ง ที่ไปบุกเบิกการลงทุนทำธุรกิจปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศอินโดนีเซียตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เนื่องจากเห็นว่าประเทศอินโดนีเซียมีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสม เริ่มต้นจากการค้นหาหุ้นส่วนธุรกิจตามกฎหมายของการลงทุนในอินโดนีเซีย ที่เปิดโอกาสให้นักลงทุนสามารถถือหุ้นได้ถึงร้อยละ 95 โดยการติดต่อจ้างที่ปรึกษาผู้มีประสบการณ์ในการค้นหาหุ้นส่วนที่ดีและให้คำปรึกษาด้านการลงทุน ผ่านสถานกงสุลไทยในอินโดนีเซีย เป็นผู้ให้คำแนะนำและเราเป็นผู้ดำเนินการทุกอย่างเอง เพื่อให้คนของเราเรียนรู้ไปด้วยกับเขา และดำเนินธุรกิจไปด้วยกัน

ในการลงทุนแต่ละพื้นที่เลือกใช้ยุทธศาสตร์ ด้านความรับผิดชอบขององค์กรและการมีจิตสาธารณะเป็นตัวนำ ด้วยการแบ่งปันผลประโยชน์ให้เกิดความเท่าเทียมกัน เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจมาจนถึงปัจจุบันนี้ พบว่าการดำเนินธุรกิจมีความก้าวหน้าเป็นลำดับตามที่คาดหมายไว้

ประสบการณ์อันมีค่าที่แบ่งปันได้กับเพื่อนร่วมธุรกิจ

การเน้นการลงทุนที่ปฏิบัติจริงด้วยตนเองไปพร้อม ๆ กับที่ปรึกษาในท้องถิ่นที่ว่าจ้างให้เป็นผู้ให้คำแนะนำ จึงเป็นที่มาของการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. ความยากในการหาหุ้นส่วนธุรกิจ/Partner ที่ไว้ใจได้ แม้จะมีที่ปรึกษาแต่ก็ไม่รู้จริงไปเสียทั้งหมด และยากที่จะค้นหาคนที่เราต้องการที่เป็นคนเก่งและดี มาเป็นหุ้นส่วนธุรกิจ (เป้าหมายคือ ต้องการให้หุ้นส่วนธุรกิจมีบทบาทในการช่วยบริหารงานด้วย) ประสบการณ์ที่ผ่านมา เจอคนหลากหลาย เช่น เจอคนที่เขาจะเป็นคนดีได้ ก็ต่อเมื่อเขามีผลประโยชน์ แต่ก็เป็นความดีต่อกันที่ไม่ยั่งยืน หรือเจอคนที่ตั้งใจโกง

ดังนั้น คุณนิพิฐ จึงให้ความสำคัญในการพิจารณาในการคัดเลือกหุ้นส่วนธุรกิจอย่างเข้มงวดนอกจากศึกษาและทำความรู้จักด้วยตนเองเมื่อได้รับการแนะนำจากคนในท้องถิ่นแล้ว ยังใช้ตัวช่วยในการคัดกรอง อาทิ ธนาคารที่ใช้บริการหรือบริษัทคนไทยด้วยกันเองที่มีความรู้จักและมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ เช่น กลุ่มบริษัทเครือปูนซิเมนต์ไทย บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด (ซี.พี.) ซึ่งเป็นบริษัทคนไทยด้วยกันเองที่มีการลงทุนในประเทศอินโดนีเซีย

คุณนิพิฐ มีนโยบายให้ทีมงานมีความรู้ในการเข้าไปทำธุรกิจอย่างลึกซึ้งตั้งแต่เริ่มดำเนินการ โดยเรียนรู้ไปด้วยกันกับผู้เชี่ยวชาญผู้ให้คำแนะนำ จึงมีการจัดหลักสูตรให้การอบรมเจ้าหน้าที่และทีมงานในเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต ให้เข้าใจถึงรากฐานของวิถีคิดของคนอินโดนีเซีย เพราะสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ให้เข้าใจ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากความไม่เข้าใจและเป็นผลให้เกิดปัญหาที่ไม่คาดคิดต่อธุรกิจได้ในอนาคต

2. ประเทศอินโดนีเซียแม้จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีชาวมุสลิมเป็นจำนวนมากแห่งหนึ่ง แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กลุ่มคนที่ร่ำรวยเจ้าของกิจการมักจะเป็นผู้นับถือศาสนาอื่น รวมทั้งความเคร่งในการนับถือศาสนาอิสลามในอินโดนีเซีย ผ่อนคลายกว่าประเทศอื่น เนื่องจากที่มาของการรวมชาติอินโดนีเซีย ผู้นำเลือกใช้ศาสนาอิสลามเป็นเครื่องมือในการหลอหลอมคนท้องถิ่นเพื่อรวมความเป็นชาติ ดังนั้นคนอินโดนีเซียจึงมิใช่เป็นมุสลิมที่เคร่งครัดในจารีตมาก สิ่งเหล่านี้เป็นบริบทที่เราควรเรียนรู้ให้เข้าใจและสามารถอยู่ร่วมกับเขาได้อย่างกลมกลืน

3. กฎหมาย หรือกฎระเบียบต่าง ๆ ในทางปฏิบัติมีความรุนแรง และซับซ้อนมาก หรือบางครั้งกฎหมายจากส่วนกลาง ที่บังคับใช้ในท้องถิ่นมีความล่าช้ามาก แม้ว่ากฎหมายจากส่วนกลางเปลี่ยนแปลงแล้ว แต่การนำไปใช้กับคนในท้องถิ่นยังไม่รวดเร็วหรือใช้ได้ทันการ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการถือครองที่ดินในอินโดนีเซีย การจะได้รับอนุญาตให้เข้าไปทำกิจกรรมธุรกิจในที่ดินผืนใดจะต้องได้รับอนุญาตจากบุคคลที่เป็นเสมือนผู้ใหญ่บ้าน ไม่ใช่สำนักงานที่ดินของรัฐ สิ่งเหล่านี้ทำให้ต้องใช้คนที่รู้และมีช่องทางในการติดต่อช่วย จึงจะได้ผล

นอกจากนี้จากประสบการณ์ของคุณนิพิฐ เกี่ยวกับการซื้อที่ดิน/สัมปทาน เพื่อประกอบธุรกิจในอินโดนีเซียเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลามาก หากผู้ประกอบการต้องใช้กระบวนการนี้ควรทำใจไว้ตั้งแต่ต้นว่าต้องรอเวลาเพราะมีขั้นตอนมาก เช่น ต้องไปจับจองก่อน ต้องไปเสียภาษีเป็นระยะเวลาหนึ่งก่อน จึงจะออกเอกสารการถือครองแต่ไม่ใช่ถือได้ 100% แบบโฉนด จึงต้องเฝ้าติดตามกระบวนการ และเสียภาษีจนกว่าจะได้โฉนด ดังนั้นกระบวนการนี้จึงมีความเสี่ยงในกรณีที่จ่ายเงินเสียภาษีไปแล้วแต่ยังไม่ได้รับสิทธิ์

4. แรงงานหรือพนักงานท้องถิ่นยังไม่มีคุณภาพเพียงพอเมื่อเทียบกับคนไทย แม้ประเทศอินโดนีเซียจะมีประชากรมากแต่มักจะเป็นแรงงานที่มีประสิทธิภาพน้อย เพราะสังคม กฎหมาย ให้การปกป้องแรงงานในประเทศมากเป็นอีกปัจจัยหนึ่งให้ผู้ประกอบการต้องรู้ และทำความเข้าใจ

5. การเตรียมตัวถอนตัวออกจากธุรกิจในกรณีที่ต้องการถอนตัวหากเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์พบว่าไม่มีความยาก แต่การนำบริษัทเข้าตลาดเป็นเรื่องที่ยากกว่า

โอกาสอะไรที่ SMEs ไทยควรให้ความสนใจในอินโดนีเซีย

สิ่งที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนในตลอดระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจในอินโดนีเซีย คุณนิพิฐมองเห็นว่า อินโดนีเซียกำลังเป็นประเทศที่โตเร็วมาก การเปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้าไปลงทุนทำให้เกิดคนชั้นกลางเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ยังกระจุกตัวอยู่แต่ในเมืองหลวง ดังนั้นประเทศเขามีความต้องการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ยกกระดับความยากจนของประชากร อะไรที่จะช่วยให้เขาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้ เขาจะทำและให้การสนับสนุน กำหนดเป็นนโยบายในการสนับสนุนการลงทุน เพียงแต่พบปัญหาในการนำไปปฏิบัติของฝ่ายปฏิบัติการซึ่งยังไม่ดีเพียงพอ ผู้ประกอบการต้องเข้าใจแง่มุมนี้เป็นองค์ประกอบด้วย อย่างไรก็ตามประเทศไทยอินโดนีเซียยังมีเมืองอีกหลายเมืองที่ต้องการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านสาธารณูปโภคและกิจกรรมธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยในที่นี้คุณนิพิฐ ให้แง่คิดเกี่ยวกับกิจการที่น่าสนใจในการลงทุนในอินโดนีเซียไว้ 5 ประเภทธุรกิจ ดังนี้

1. อสังหาริมทรัพย์
2. สร้างโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)
3. การให้บริการด้านคมนาคมขนส่ง (Logistics)
4. การให้บริการเพื่อสุขภาพ (Health Care)
5. อาหารและเครื่องดื่ม (Food & Beverage)

ข้อเสนอแนะที่สำคัญที่คุณนิพิฐ มีมุมมองต่อการส่งเสริมการลงทุนของวิสาหกิจ SMEs ในประเทศอินโดนีเซีย คือ ควรมีการส่งเสริมให้เริ่มต้นธุรกิจในลักษณะรับงานจากบริษัทใหญ่ (Outsource/Subcontract) เพื่อให้มีบริษัทใหญ่ของคนไทยคอยเป็นพี่เลี้ยง จึงจะทำให้กิจการสามารถอยู่ได้อย่างสำเร็จ

เกร็ดความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นในอินโดนีเซียที่ไม่ควรมองข้าม

เมื่อผู้ประกอบการตัดสินใจไปดำเนินธุรกิจแล้วควรให้ความสนใจปรับตัวให้เข้ากับสังคมในท้องถิ่นโดยมีเกร็ดเล็ก ๆ ที่ไม่ควรมองข้าม ตามความเห็นคุณนิพิฐ ดังนี้

1. คนอินโดนีเซีย ชอบนัดหมายแบบปัจจุบันทันด่วน ไม่ค่อยให้ความสนใจในเรื่องการนัดหมายล่วงหน้า ธรรมเนียมปฏิบัตินี้ เขาถือว่าเป็นเรื่องปกติ ซึ่งแตกต่างจากชาติอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาติตะวันตก
2. การจราจรในเมืองหลวงและเมืองใหญ่แออัด รถติดมาก ต้องวางแผนเรื่องเวลาในการเดินทางให้ดี
3. รสชาติของอาหารในท้องถิ่นไม่อร่อย และไม่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงมองเห็นว่าเป็นโอกาสของคนไทยที่มีความถนัดในอุตสาหกรรมด้านนี้อยู่แล้ว และทำได้ดี
4. การค้นหาหุ้นส่วนที่เชื่อถือได้ต้องศึกษาให้ดี SMEs อาจโดนหลอกได้ แตกต่างจากบริษัทใหญ่ที่มีงบประมาณเพียงพอต่อการไปจ้างที่ปรึกษากฎหมายชั้นดีได้
5. กฎระเบียบต่าง ๆ ต้องศึกษาให้ดีกว่าก่อน
6. ไม่ควรคาดหวังด้านคุณภาพของแรงงานและบุคลากร แม้จะมีจำนวนประชากรมาก

ในท้ายที่สุดคุณนิพิฐ ให้ความเห็นว่าหากผู้ประกอบการ SMEs ใดที่สนใจไปดำเนินธุรกิจอินโดนีเซียและสนใจเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับสมาพันธ์ธุรกิจไทย-อินโดนีเซีย ทางสมาพันธ์ฯ ยินดีให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ แต่มีข้อแม้ว่า ต้องมีความจริงจัง และพร้อมจะลุยลงปฏิบัติด้วยตัวเองเพื่อการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

แหล่งที่มาของข้อมูลและการสัมภาษณ์

1. Asian Development Bank 2011
2. Asian Development Outlook Database:, ADB estimates
3. Brunei Darussalam Department of Economic Planning and Development (JPKE)
4. Brunei Economic Development Board (BEDB) 2010
5. EIU, 2011
6. FAO (2009) Special Report FAO/WFP Crop and Food Security Assessment Mission to Myanmar
7. SEAN Turnell, May 2008. Burma's Economy 2008 : Current Situation and Prospects for Reform. BEW
8. Schwab 2010
9. The Economist Intelligence Unit Limited, 2011
10. The Global Competitiveness Report 2010-2011 (2010 World Economic Forum)
11. Wikipedia
12. World bank's Doing Business 2011
13. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment of Thailand)
14. สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
15. ศูนย์บริการข้อมูลการค้าการลงทุน จังหวัดเชียงใหม่ 2553
16. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร
17. คุณนิยม ไวยรัชพานิช รองประธานกรรมการ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
18. คุณบรรณ เกษมทรัพย์ ผู้อำนวยการสำนักวางแผนกลาง บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) - เอสซีจี
19. คุณนิพัทธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธาน สมาพันธ์ธุรกิจไทย-อินโดนีเซีย

คณะผู้จัดทำ

1. ดร. ชำนาญ งามมณีอุดม	ที่ปรึกษา
2. คุณนพเก้า จันทร์สุขสวัสดิ์	ที่ปรึกษา
3. คุณอารีญา ชุ่มประเสริฐ	ผู้ช่วยที่ปรึกษา

สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย
เลขที่ 276 ซอยรามคำแหง 39(เทพศิลา1) ถนนรามคำแหง
แขวงพลับพลา เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
โทร. 0-2319-7677 โทรสาร 0-2319-5666
<http://www.tma.or.th>

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
เลขที่ 21 อาคารทีเอสที ชั้น G, 17-20, 23
ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 0-2278-8800 โทรสาร 0-2273-8850
<http://www.sme.go.th>